CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

DRI broj: 40111/19-11-36/201
Podgorica, 14.10.2019. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2018. GODINU

Podgorica, oktobar 2019. godine

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 9 i 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40111/19-11-36/2 od 16.01.2019. godine izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Finansijska revizija obuhvata Izvještaj o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2018. godinu, Izvještaj o novčanim tokovima za 2018. godinu iskazan po ekonomskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tokovima za 2018. godinu iskazan po funkcionalnoj klasifikaciji, Izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine i sistem evidencije. Revizijom pravilnosti vršena je kontrola usklađenosti poslovnih aktivnosti i finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Za izvršenje budžeta države odgovoran je ministar finansija[1], a za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac[2].

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu i mišljenje da li su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa važećim propisima. Revizija je sprovedena u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija je planirana u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podataka.

Revizijom su pribavljeni revizorski dokazi o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima, koji uključuju i procjenu rizika od materijalno pogrešnog prikazivanja, nastalog bilo zbog prevare ili greške. Kod procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, kao i ocjena opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja, Kolegijum u sastavu dr Milan Dabović, predsjednik Senata i rukovodilac Kolegijuma i Zoran Jelić, senator i član Kolegijuma, na sjednici održanoj 04.10.2019. godine, usvojio je:

[1] Član 39 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti
[2] Član 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2018. GODINU

A) FINANSIJSKOM REVIZIJOM Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, koja se završava 31. decembra 2018. godine, utvrđeno je da je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu pripremljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog u postupku revizije, nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE.**

OSNOV ZA SKRETANJE PAŽNJE

1. Finansijski izvještaji i računska tačnost

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 168.899.080,02 €, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti 69.245.296,66 € i povećanje gotovine u iznosu od 204.696.684,24 €, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 427.091.979,21 € i prodajom državne imovine u iznosu od 15.749.081,71 €.

Revizijom je utvrđeno da gotovinske prilive treba uvećati u neto iznosu od 109.509,46 €, gotovinske izdatke u neto iznosu od 1.071.015,26 € i na taj način povećati gotovinski deficit u neto iznosu od 961.505,80 €, tako da iznosi 169.860.585,82 €.

Revizijom izvora finansiranja deficita utvrđeno je da treba uvećati neto pozajmljivanje u iznosu od 1.064.834,41 €, umanjiti primitke od prodaje imovine u neto iznosu od 103.328,61 €, tako da neto pozajmice iznose 428.156.813,62 €, a primici od prodaje imovine 15.645.753,10 €.

Modifikovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznosi 174.622.817,02 €. U procesu revizije izvršena je korekcija neizmirenih obaveza iskazanih u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine u neto iznosu od 22.373.853,48 €, tako da neizmirene obaveze na 31.12.2018. godine iznose 104.432.774,48€, a modifikovani gotovinski deficit iznosi 197.958.176,30 €.

Državna revizorska institucija izvršila je korekciju modifikovanog gotovinskog deficita iz razloga što nijesu nastale gotovinske transakcije, tako da bi uvećanje gotovinskog deficita dovelo do povećanja izdataka koji efektivno nijesu plaćeni već nastali kao neto povećanje obaveza.

Ministarstvo finansija je obavezno da uskladi evidenciju u Glavnoj knjizi trezora i u pomoćnim evidencijama za iznos korekcije modifikovanog gotovinskog deficita od 22.373.853,48 €.

B) REVIZIJOM PRAVILNOSTI Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladile poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE**.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA

2. Usaglašenost tokova gotovine

Sa Centralnog računa državnog trezora vršen je prenos sredstava JP „Morsko dobro" u iznosu od 4.866.931,54 €, Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama u iznosu od 257.670,87 €, shodno zakonskim ovlašćenjima. Finansiranje navedenih entiteta vrši se direktno bez prenosa sredstava na Glavni račun državnog trezora, tako da se potrošnja ne evidentira u Glavnoj knjizi trezora.

Imajući u vidu da je način finansiranja JP „Morsko dobro", Veterinarske komore i veterinarskih ambulanti utvrđen i usklađen sa zakonima, predlažemo da se preispitaju postojeća zakonska rješenja i razmotri mogućnost da se navedena pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

3. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Revizijom Konsolidovanog izvještaja o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine utvrđene su manje nepravilnosti koje nijesu materijalno značajne, a koje su navedene u tekstu Izvještaja. Međutim napominjemo, kada su u pitanju neizmirene obaveze iz prethodnog perioda, odnosno Obrazac 5 - Izvještaj o neizmirenim obavezama, da isti nije usaglašen sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je definisano da neizmirene obaveze iz prethodnog perioda predstavljaju budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospjeća plaćanja i čija obaveza je nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom. Uputstvom o radu Državnog trezora utvrđeno je da se neizmirenim obavezama smatraju obaveze za izdatke koji su planirani godišnjim Zakonom o budžetu, a nijesu plaćene u roku dospjeća.

Potrebno je da Ministarstvo finansija podzakonskim aktom uredi evidenciju i način izvještavanja o neizmirenim obavezama i uskladi sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu Državnog trezora.

4. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2018. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 271.313.758,13 €. Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 255.606.934,62 € predstavljaju dozvoljena prekoračenja, dok nedozvoljena prekoračenja budžetske potrošnje iznose 15.706.823,51 €. Nedozvoljena prekoračenja su ostvareni izdaci koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2018. godinu, a odnose se na sudske presude plaćene sa pozicija potrošačkih jedinica koje su uzrokovale te izdatke u iznosu od 15.401.122,21 € i na izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti za dokapitalizaciju Investiciono razvojnog fonda Crne Gore u iznosu od 305.701,30 €.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama, kao i u prethodnim godinama, da sredstva za izdatke po osnovu sudskih odluka planiraju godišnjim zakonom o budžetu. Ministarstvo ekonomije je u obavezi da sredstva od otplate kredita koja su namijenjena za kupovinu hartija od vrijednosti od Investiciono razvojnog fonda, planira godišnjim zakonom o budžetu države.

5. Gotovinski depoziti

Revizijom gotovinskih depozita utvrđeno je da:

- Sredstva u iznosu od 115.361.911,68 € nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Dio navedenih sredstava se odnosi na: sredstva iz kredita u iznosu od 24.462.769,72 €, sredstva iz donacija i IPA fondova u iznosu od 36.634.079,38 € i na sredstva u iznosu od 16.455.010,58 € data kao pozajmice za realizaciju Projekta „1000^{+} stanova".
- Sredstva u iznosu od 37.810.052,00 €[3] se nalaze na računima kod Centralne banke Crne Gore i kod poslovnih banaka. Državna revizorska institucija je identifikovala pojedine račune i utvrdila da se sredstva u iznosu od 7.735.748,35 € odnose na neutrošena sredstava iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora u 2018. godini.

Ministartsvo finansija bi trebalo da u posebnom dijelu Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore, prikaže sredstva koja se nalaze na računima kod Centralne banke Crne Gore i računima kod poslovnih banaka na kraju obračunskog perioda i njihovu namjenu u cilju transparentnog korišćenja navedenih sredstava.

Potrošačke jedinice, kojima je prenešen novac i evidentiran kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora u 2018. godini, obavezne su da sredstva koriste u skladu sa namjenom iskazanom u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore i o tome obavijeste Vladu Crne Gore, Ministarstvo finansija i Državnu revizorsku instituciju do kraja tekuće godine.

6. Završni poreski račun

Revizijom Završnog poreskog računa za 2018. godinu utvrđeno je da:

- Početno knjigovodstveno stanje poreskog duga (na 01.01.2018. godine) ne predstavlja stvarni iznos duga ili preplate iz sljedećih razloga:
  - nesređene evidencije na analitičkim računima državnih organa i pored činjenice da je Poreska uprava u 2018. i 2019. godini vršila usaglašavanje stanja na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika (državnih organa) i smanjila poreski dug i preplatu koji se odnose na period 2003. - 2005. godine;
  - evidentiranog duga po osnovu „Reprograma" iz 2004. godine prikazanog na kontima poreske grupe 371 i 319, koji se ne uplaćuje preko uplatnih računa, već direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora van sistema Poreske uprave;
  - nerealizovanih rješenja o odloženom plaćanju i rješenja o preusmjeru sredstava;
  - odloženih obaveza opština, za koje u analitičkim karticama nije promijenjena ročnost, te je dug koji dospijeva u budućem periodu evidentiran kao dospjeli dug, a nastale promjene se vode u pomoćnim evidencijama;
  - nerealizovanih rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskih potraživanja.
- Poreska uprava nije u potpunosti obezbijedila evidenciju rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja iz 2017. i 2018. godine u analitičkim karticama poreskih obveznika, što nije u skladu sa članom 11 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.
- Poreska uprava u 2018. godini nije **pravovremeno** sprovodila mjere prinudne naplate kod 19 poreskih obveznika čija poreska obaveza iznosi 15.782.713,52 €, što nije u skladu sa internim procedurama za sprovođenje mjera prinudne naplate. Poreska uprava nije izvršila sprovođenje svih **predviđenih** mjera prinudne naplate kod 6 poreskih obveznika (od kontrolisanih 223) čija poreska obaveza iznosi 3.021.430,72 €, što nije u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji i internim procedurama za sprovođenje mjera prinudne naplate Poreske uprave.

[3] Nije uključen iznos od 993.602,17 € koja su iskazana kao neutrošena sredstva potrošačkih jedinica

Preporučuje se Poreskoj upravi da nastavi sa sprovođenjem aktivnosti kako bi se utvrdilo stvarno stanje poreskog duga kod državnih organa. U cilju iskazivanja tačnog stanja poreskog duga potrebno je da se evidentiraju rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja i za poreske obveznike kod kojih se stanje poreskog duga i naplata vodi vanbilansno, kao i da se u završnom poreskom računu prezentuju dodatne informacije sa detaljnim obrazloženjem.

Poreska uprava je dužna da dosljedno i pravovremeno sprovodi odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji i internim procedurama naplate Poreske uprave.

7. PRIMICI BUDŽETA

Revizijom primitaka budžeta utvrđene su nepravilnosti koje dovode do neadekvatnog iskazivanja u Glavnoj knjizi trezora, a odnose se na:

- **Prilive naplaćene preko Glavnog računa državnog trezora,** koji se evidentiraju prema sadržaju bančine poruke i nijesu u svim slučajevima evidentirani u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom. Prilivi u iznosu od 2.056.899,65 € evidentirani su na grupi računa 715 - Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 73 - Primici od otplate kredita, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- **Naplatu prihoda preko računa otvorenih u poslovnim bankama** sa kojih se u cjelosti ne prenose sredstva na uplatne račune 832 (depoziti za učešće na javnim nadmetanjma, kao i sredstva korišćena za plaćanje troškova nastalih u procesu prodaje državne imovine), a samim tim nijesu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora. Ministarstvo finansija je trebalo da ukupne primitke ostvarene od prodaje imovine, kao i izdatke nastale u procesu prodaje državne imovine evidentira u Glavnoj knjizi trezora.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da prilive evidentira u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

8. IZDACI BUDŽETA

Subvencije (418) – Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je isplatilo na ime subvencija sredstva u iznosu od 5.445.314,93 €. Sredstva su isplaćena AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ u iznosu od 1.218.557,53 € i AD „Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ u iznosu od 4.226.757,40 € na ime pomoći za otplatu anuiteta prema inostranim kreditorima za koje je država Crna Gora dala garancije.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru - Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je prenijelo sredstva na ime pomoći preduzećima „Montenegro Airlines-u” i AD “Crnogorskoj plovidbi Kotor” u ukupnom iznosu od 12.180.016,87 € i to:

- ✓ Montenegro Airlines-u iznos od 7.266.658,70 € za podmirenje dospjelih obaveza;
- ✓ AD Crnogorskoj plovidbi Kotor iznos od 4.913.358,17 € radi servisiranja dospjelih anuiteta po osnovu kredita za koje su date garancije od strane Vlade Crne Gore.

Isplata u iznosu od 2.413.358,17 € izvršena je bez prethodnog izjašnjenja Komisije za kontrolu državne pomoći, što nije u skladu sa članom 19 Zakona o kontroli državne pomoći[4]. Sredstva u iznosu od 9.766.658,70 € (7.266.658,70 € i 2.500.000,00 €) su prenešena za isplatu pomoći preduzećima radi servisiranja dospjelih obaveza bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije[5]**.**

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je bilo u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava člana 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

[4] „Sl.list CG“ br.74/09 i 57/11 (prestao da važi početkom marta 2018. godine).
[5] „Sl.list CG“ br.12/18

9. Realizacija avansa

Revizijom je izvršena provjera realizacije avansne uplate iz 2017. godine u iznosu od 3.600.000,00 €, u vezi sa Ugovorom o poslovno tehničkoj saradnji vezano za aktivnosti na promociji Crne Gore kao turističke destinacije sa Montenegro Airlines-om AD. Tim povodom je konstatovano da je Montenegro Airlines dostavio Nacionalnoj turističkoj organizaciji dokumentaciju kojom je od avansno uplaćenog iznosa, u 2017. i 2018. godini opravdan iznos od 1.249.000,00 €, od čega se na 2017. godinu odnosi 385.000,00 €, a na 2018. godinu 864.000,00 €. Dopisom broj INT 01/01-7 od 03.09.2019. godine, Nacionalna turistička organizacija obavijestila je Instituciju da prijem izvještaja i faktura vrši odgovorno lice za normativne poslove, ljudske resurse i javne nabavke, a odobravanje plaćanja vrši direktorica NTO.

Državna revizorska institucija preporučuje da Nacionalna turistička organizacija i Montenegro Airlines vrše periodično usaglašavanje realizacije avansnog plaćanja u pismenoj formi koja potvrđuje da su fakture u vezi sa realizovanim aktivnostima u skladu sa iznosom avansa koji je trebalo opravdati.

10. **Ostali izdaci (419) -** Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za nekretnine su zaključivali ugovore o djelu, odnosno ugovore o privremenim i povremenim poslovima za radne zadatke definisane aktom o sistematiziji radnih mjesta.

Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za nekretnine mogu zaključivati ugovore o djelu, odnosno ugovore o privremenim i povremenim poslovima samo za one poslove koji nijesu predviđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

11. **Prava iz oblasti socijalne zaštite (421) -** Ministarstvo kulture je sa ove pozicije vršilo plaćanja poreza i doprinosa licima kojima je priznat status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi u ukupnom iznosu od 345.000,00 €.

Preporučuje se Ministarstvu kulture da otvori poseban program za isplatu sredstava po osnovu prava na zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje licima koja imaju status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi i izdatke za poreze i doprinose planira i izvršava u skladu sa ekonomskom klasifikacijom.

12. **Otplata obaveza iz prethodnog perioda (463)** u iznosu od 23.228.367,93 € se odnosi na obaveze po osnovu sudskih odluka u iznosu od 16.174.574,92 € i na ostale obaveze u iznosu od 7.053.793,01 €. Utvrđeno je da se dio ostalih obaveza u iznosu od 2.151.795,73 € odnosi na izdatke ostvarene u tekućem periodu.

Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Potrebno je da plaćanje i evidentiranje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

13. **Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi** pokazuje da je prekoračena dozvoljena potrošnja iz budžetskih rezervi za finansiranje potrošačkih jedinica u iznosu od 2.367.887,33 € i to kod: Uprave za imovinu u iznosu od 1.629.388,73 €, Ministarstva ekonomije u iznosu od 312.980,41 € i Ministarstva javne uprave u iznosu od 425.518,20 €.

Preporučuje se da potrošačke jedinice sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice, kako je propisano članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

14. IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET

Direkcija za saobraćaj – Utvrđeno je kašnjenje radova kod sedam projekata, čija je vrijednost ugovorenih radova iznosila 32.765.498,04 €, iz razloga neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, vremenskih uslova i pojave odrona. Kod šest dionica, čija je vrijednost ugovorenih radova iznosila 24.841.636,46 €, utvrđeno je da je period važenja garancija za dobro izvršenje posla bio kraći u odnosu na ugovoreni rok izvršenja radova.

Direkcija za saobraćaj je zbog kašnjenja u izradi dokumentacije za pojedine dionice, u skladu sa odredbama ugovora zadržala 5%, odnosno 15% od vrijednosti ugovora na ime penala, dok kod nekih ugovora i pored utvrđenog kašnjenja nijesu zadržavana sredstva na ime kaznenih penala.

Potrebno je da se Direkcija za saobraćaj pridržava zaključenih ugovora i zahtijeva od izvođača radova da obezbijedi potrebne garancije u cilju osiguranja ispunjenja ugovorenih obaveza. U slučaju prekoračenja ugovorenih rokova da zadržava sredstva po osnovu penala za docnju u iznosu/procentu definisanim ugovorom i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova. U slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih nijesu ispunjeni ugovoreni rokovi, potrebno je zaključiti aneks ugovora.

15. Dug lokalne samouprave na 31.12.2018. godine je iznosio 115.745.796,17 €. U procesu revizije utvrđeno je sljedeće:

- Opština Budva nije usaglasila stanje duga na kraju obračunskog perioda sa kreditorima i na taj način potvrdila iskazano stanje duga u iznosu od 57.271.038,96 €.
- Pogrešno stanje domaćeg duga prikazale su opštine i to: Prijestonica Cetinje je manje prikazala dug za 17.824,13 €, Opština Herceg Novi je više prikazala dug za 136.801,55 €, Opština Kolašin je manje prikazala dug za 15.688,29 € i Opština Rožaje je manje prikazala dug za 41.070,20 €.

Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama preispita visinu javnog duga i propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave.

Ministarstvo finansija je prilikom konsolidacije duga centralnog i lokalnog nivoa uključilo i dug dvije opštine prema Egalizacionom fondu u iznosu od 533.821,00 € (Prijestonica Cetinje u iznosu od 333.821,00 € i Opština Berane u iznosu od 200.000,00 €).

Potrebno je da Ministarstvo finansija umanji stanje javnog duga na 31.12.2018. godine za iznos od 533.821,00 €, koji se odnosi na dug Prijestonice Cetinje i Opštine Berane po osnovu uzetih pozajmica iz Egalizacionog fonda.

16.Državna imovina

Komisija za popis imovine je obavezna da vrši popis osnovnih sredstava u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini i Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika.

PREDSJEDNIK SENATA
dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE I PREPORUKE ... 2
I DIO OŠTI DIO ... 10
1 Pravni osnov za vršenje revizije ... 10
2 Cilj, predmet, vrsta i obuhvat revizije ... 11
3 Metode revizije ... 11
4 Sistem evidencije ... 11
II DIO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE ... 12
1 PLANIRANJE BUDŽETA ... 12
2 FINANSIJKSI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST ... 14
2.1. Izvori finansiranja deficita ... 17
2.2. Revizija usaglašenosti gotovinskih tokova ... 17
2.3. Glavna knjiga trezora ... 20
2.4. Izvještaj o neizmirenim obavezama ... 21
2.5. Prekoračenje budžetske potrošnje ... 24
3 GOTOVINSKI DEPOZITI ... 25
4 ZAVRŠNI PORESKI RAČUN ... 30
5 PRIMICI BUDŽETA ... 34
5.1. Tekući prihodi ... 34
5.2. Primici od prodaje imovine ... 36
5.3. Primici od otplate kredita ... 37
5.4. Pozajmice i krediti ... 38
6 IZDACI BUDŽETA ... 40
6.1. Tekući izdaci ... 40
6.2. Transferi za socijalnu zaštitu ... 44
6.3. Transferi institucijama, pojedincima i nevladinom sektoru ... 44
6.4. Realizacija avansa ... 46
6.5. Otplata dugova ... 46
6.5.1. Otplata duga ... 46
6.5.2. Otplata obaveza iz prethodnog perioda ... 47
7 IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKEIH REZERVI ... 49
8 IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET ... 50
8.1. Direkcija za saobraćaj ... 51
8.2. Direkcija javnih radova ... 57
9 JAVNI DUG CRNE GORE ... 60
9.1. Državni dug Crne Gore ... 61
9.2. Dug lokalne samouprave ... 63
10 DRŽAVNA IMOVINA ... 65
11 JAVNE NABAVKE ... 65
12 SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA ... 67
REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG IZVJEŠTAJA ... 68
PREGLED NEPRAVILNOSTI UTVRĐENIH REVIZIJOM ... 71

I DIO - OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 9 („Sl. list RCG“ br.28/04, 78/6 i „Sl. list CG“ br. 17/7, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2019. godinu (broj 06-369/18 od 12. decembra 2018. godine);
- Odluci o vršenju revizije DRI broj 40111/19-0121-36/2 od 16.01.2019. godine.

Revizija je vršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije (DRI broj 4011-06-79 od 26.01.2015. godine);
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI).

2. CILJ, PREDMET, VRSTA I OBUHVAT REVIZIJE

Cilj revizije Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu utvrđen je za finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti, i to:

1. **za finansijsku reviziju** izražavanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja i
2. **za reviziju pravilnosti** izražavanje mišljenja o pravilnosti primjene zakonskih i drugih propisa koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

Predmet revizije je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji dopisom broj 06-311/1 (DRI broj 011-401111/114471-1-192) od 07.06.2019. godine. U skladu sa članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[6] revizijom je kontrolisano: početno i završno stanje Konsolidovanog računa državnog trezora; pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose; izvještaj o uzetim pozajmicama; izvještaj o izdacima budžetskih rezervi; izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine; izvještaj o kapitalnim projektima; izvještaj o realizaciji programskog budžeta, izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama; izvještaj o otpisanim poreskim i neporeskim potraživanjima iz člana 12 Zakona; izvještaj o primicima i izdacima javnih ustanova koje nijesu uključene u Konsolidovani račun državnog trezora i izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu sa članom 14 stav 2 Zakona.

Vrsta revizije – Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, odnosno za period od 01.01. do 31.12.2018. godine. Finansijska revizija podrazumijeva kontrolu pouzdanosti i tačnosti finansijskih izvještaja. Revizija pravilnosti podrazumijeva kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

Obuhvat revizije - Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu je obuhvaćen sistem planiranja, evidentiranja i izvještavanja u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti,[7] Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete

[6] “Sl. list CG", br. 20/14, 056/14
[7] “Sl. list CG", br. 20/14, 056/14

opština[8] i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[9].

Pored dokumentacije i izvještaja koji su kontrolisani u Ministarstvu finansija – Državnom trezoru, obuhvaćeni su i pojedinačni finansijski izvještaji, evidencija i dokumentacija po potrošačkim jedinicama. U skladu sa predmetom revizije vršena je kontrola i to:

- **Neizmirenih obaveza kod potrošačkih jedinica**: Skupštine Crne Gore, Uprave za imovinu, Ministarstva kulture, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Fonda za zdravstveno osiguranje.
- **Izdataka (po linijama izdataka) kod potrošačkih jedinica,** u skladu sa odabranim uzorkom kod: Fonda PIO, Zavoda za zapošljavanje, Skupštine CG, Ustavnog suda, Ministarstva kulture, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva ekonomije, Uprave za nekretnine, MUP-a, Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva odbrane i Direkcije za javne radove.
- **Kapitalnog budžeta kod:** Direkcije za saobraćaj i Direkcije za javne radove.
- **Javnih nabavki kod:** Direkcije za saobraćaj, Direkcije za javne radove, Ministarstva pravde, Ministarstva nauke i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.
- **Sistem unutrašnjih kontrola kod:** Ministarstva pravde, Ministarstva nauke i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

3. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, da su sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije usklađene sa zakonskim, podzakonskim aktima i drugim propisima. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika, kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. U fazi planiranja finansijske revizije utvrđena je materijalnost na nivou od 0,57% (15.135.730,45 €) od ukupnih izdataka za finansijske izvještaje kao cjelinu, odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to značajno ne utiče na njihovu istinitost i objektivnost.

4. SISTEM EVIDENCIJE

Sistem evidencije budžeta Crne Gore zasnovan je na gotovinskoj ili modifikovanoj gotovinskoj osnovi. Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu sastavljen je na osnovu Glavne knjige trezora koja se vodi u Ministarstvu finansija i na osnovu evidencija potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice pripremaju finansijske izvještaje u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i dostavljaju ih do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu na sljedećim obrascima: Izvještaj o novčanim tokovima I – ekonomska klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima II – funkcionalna klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o novčanim tokovima IV, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove, Izvještaj o konsolidovanoj budžetskoj potrošnji, Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava budžetske rezerve.

[8] „Sl. list CG“ br. 72/16
[9] „Sl. list CG“ br. 23/14

II DIO – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. PLANIRANJE BUDŽETA

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu planirana je javna potrošnja u iznosu od 2.004.134.964,15 €. Tokom 2018. godine, izvršene su izmjene Zakona o budžetu (u daljem tekstu rebalans) za 2018. godinu i to kroz:

- Izmjene zakona o Budžetu od 20.03.2018 godine i
- Izmjene zakona o Budžetu od 01.08.2018. godine.

Podaci o strukturi promjena, planiranih Izmjenama zakona o Budžetu od 20.03.2018. i 01.08.2018. godine, prikazani su u narednoj tabeli:

Tabela 1 - Konsolidacija fiskalnih podataka (Rebalans 20.03.2018. i 01.08.2018. godine)

OPIS			Zakon o budžetu za 2018 godinu	Rebalans 20.03.2018	Razlika	Rebalans 01.08.2018	Razlika	Neto preusmjeravanja	Tekući budžet
1.		Gotovinski prilivi	1.708.246.091,41	1.765.246.091,41	57.000.000,00	1.757.003.221,14	-8.242.870,27	0,00	1.757.003.221,14
		Tekući prihodi	1.678.908.879,98	1.731.908.879,98	53.000.000,00	1.718.212.517,48	-13.696.362,50	0,00	1.718.212.517,48
	1.1	Porezi	1.086.322.057,76	1.085.322.057,76	-1.000.000,00	1.078.397.189,40	-6.924.868,36	0,00	1.078.397.189,40
	1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu	511.548.395,03	522.548.395,03	11.000.000,00	522.253.828,92	-294.566,11	0,00	522.253.828,92
	1.3	Takse	18.679.692,72	18.679.692,72	0,00	17.700.468,39	-979.224,33	0,00	17.700.468,39
	1.4	Naknade	25.971.331,86	25.971.331,86	0,00	28.128.126,10	2.156.794,24	0,00	28.128.126,10
	1.5	Ostali prihodi	36.387.402,61	79.387.402,61	43.000.000,00	71.732.904,67	-7.654.497,94	0,00	71.732.904,67
	1.6	Primici od otplate kredita	4.827.211,43	4.827.211,43	0,00	7.262.314,24	2.435.102,81	0,00	7.262.314,24
	1.7	Donacije i transferi	24.510.000,00	28.510.000,00	4.000.000,00	31.528.389,42	3.018.389,42	0,00	31.528.389,42
2.		Gotovinska plaćanja	1.852.854.964,15	1.934.854.964,15	82.000.000,00	1.930.087.569,70	-4.767.394,45	164.083,18	1.930.251.652,88
	2.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	438.977.760,11	438.977.760,11	0,00	461.973.796,47	22.996.036,36	3.204.123,79	465.177.920,26
	2.2	Ostala lična primanja	12.652.190,18	12.822.190,18	170.000,00	13.365.623,18	543.433,00	1.599.160,26	14.964.783,44
	2.3	Rashodi za materijal	36.475.699,82	36.475.699,82	0,00	39.717.313,50	3.241.613,68	-731.991,77	38.985.321,73
	2.4	Rashodi za usluge	73.664.108,84	74.664.108,84	1.000.000,00	71.609.732,94	-3.054.375,90	7.360.098,87	78.969.831,81
	2.5	Rashodi za tekuće odr.	22.343.832,78	22.343.832,78	0,00	22.305.486,81	-38.345,97	-47.423,13	22.258.063,68
	2.6	Kamate	85.472.700,00	85.472.700,00	0,00	87.442.700,00	1.970.000,00	-8.008.465,22	79.434.234,78
	2.7	Renta	9.600.131,20	9.600.131,20	0,00	10.344.524,66	744.393,46	1.110.488,87	11.455.013,53
	2.8	Subvencije	27.011.800,00	27.011.800,00	0,00	26.731.800,00	-280.000,00	2.568.579,23	29.300.379,23
	2.9	Ostali izdaci	46.000.459,01	47.030.459,01	1.030.000,00	46.591.029,93	-439.429,08	3.013.947,40	49.604.977,33
	2.10	Transferi za socijalnu zaštitu	551.408.689,95	551.408.689,95	0,00	558.932.773,86	7.524.083,91	-13.619.515,49	545.313.258,37
	2.11	Transferi institucijama, poj. nevl. i javnom sektoru	183.542.538,70	192.142.538,70	8.600.000,00	206.684.238,69	14.541.699,99	5.625.144,53	212.309.383,22
	2.12	Kapitalni izdaci	319.307.864,42	390.507.864,42	71.200.000,00	321.623.565,42	-68.884.299,00	-3.330.561,15	318.293.004,27
	2.13	Pozajmice i krediti	2.875.001,00	2.875.001,00	0,00	2.875.001,00	0,00	1.792.170,00	4.667.171,00
	2.14	Otplata garancija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2.15	Otplata oabveza iz pret. perioda	30.464.495,00	30.464.495,00	0,00	30.244.495,00	-220.000,00	-153.000,00	30.091.495,00
	2.16	Rezerve	13.057.693,14	13.057.693,14	0,00	29.645.488,24	16.587.795,10	-218.673,01	29.426.815,23
3		Gotovinski deficit/suficit (1-2)	-144.608.872,74	-169.608.872,74	-25.000.000,00	-173.084.348,56	-3.475.475,82	-164.083,18	-173.248.431,74
4		Primarni deficit/suficit	-59.136.172,74	-84.136.172,74	-25.000.000,00	-85.641.648,56	-1.505.475,82	-8.172.548,40	-93.814.196,96
5		Izvori finansiranja got. deficita	144.608.872,74	169.608.872,74	25.000.000,00	173.084.348,56	3.475.475,82	164.083,18	173.248.431,74
6		Neto pozajmljivanje	144.608.872,74	169.608.872,74	25.000.000,00	227.084.348,57	57.475.475,83	0,00	227.084.348,57
	6.1	Pozajmice i krediti iz domaćih i inostranih izvora	295.888.872,74	320.888.872,74	25.000.000,00	739.264.348,57	418.375.475,83	0,00	739.264.348,57
	6.2	Otplata duga	151.280.000,00	151.280.000,00	0,00	512.180.000,00	360.900.000,00	0,00	512.180.000,00
7		Prodaja imovine	0,00	0,00	0,00	16.000.000,00	16.000.000,00	0,00	16.000.000,00
8		Kupovina hartija od vrijednosti	0,00		0,00	-70.000.000,00	-70.000.000,00	164.083,21	-69.835.916,79
9		Neto promjena gotovine	0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,01	-0,03	-0,04
10		Neto povećenje smanjenje obaveza (10.1 - 10.2)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	10.1	Stanje obaveza na dan 31.12.2018. godine (tekuća)	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	10.2	Stanje obaveza na dan31.12. 2017. godine (prethodna)	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
11		Korigovani izdaci (2. + 10)	1.852.854.964,15	1.934.854.964,15	82.000.000,00	1.930.087.569,70	-4.767.394,45	164.083,18	1.930.251.652,88
12		Gotovinski prilivi (1.)	1.708.246.091,41	1.765.246.091,41	57.000.000,00	1.757.003.221,14	-8.242.870,27	0,00	1.757.003.221,14
13		Modifikovani gotovinski deficit/suficit (12 - 11)	-144.608.872,74	-169.608.872,74	-25.000.000,00	-173.084.348,56	-3.475.475,82	-164.083,18	-173.248.431,74
14		Izvori finansiranja modifikovanog deficita	144.608.872,74	169.608.872,74	25.000.000,00	173.084.348,56	3.475.475,82	164.083,18	173.248.431,74
	14.1	Neto pozajmljivanje	144.608.872,74	169.608.872,74	25.000.000,00	227.084.348,57	57.475.475,83	0,00	227.084.348,57
	14.2	Prodaja imovine	0,00	0,00	0,00	16.000.000,00	16.000.000,00	0,00	16.000.000,00
	14.3	Obaveze prema dobavljačima	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15		Kupovina hartija od vrijednosti	0,00	0,00	0,00	-70.000.000,00	-70.000.000,00	164.083,21	-69.835.916,79
16		Neto promjena gotovine	0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,01	-0,03	-0,04

Rebalansom od 20.03.2018. godine, javna potrošnja je uvećana za 82.000.000,00 €, sa planiranim povećanjem tekućih prihoda i donacija za 57.000.000,00 € i povećanjem deficita za 25.000.000,00 €. Nivo iskazanih promjena, na strani izvora finansiranja i javne potrošnje uravnotežen je i iznosi 82.000.000,00 €. Prilikom rebalansa budžeta od 01.08.2018. godine primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[10], kojim je izmijenjen način obračuna budžetskog rezultata tako što se izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti ne iskazuju kao izdatak[11]. Rebalansom od 01.08.2018. godine izdaci su umanjeni za 4.767.394,45 €, uz smanjenje tekućih gotovinskih priliva u iznosu od 8.242.870,27 €, tako da je planirano povećanje deficita iznosilo 73.475.475,82 €. Međutim, promjenom načina obračuna budžetskog rezultata, kojim je predviđeno da se izdaci namijenjeni za kupovinu hartija od vrijednosti ne iskazuju kao izdatak, deficit je uvećan za 3.475.475,82 € i iznosi 173.084.348,56 €. Nivo iskazanih promjena, na strani izvora finansiranja i javne potrošnje uravnotežen je i iznosi 426.132.605,56 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 2 - Konsolidacija planiranog neto zaduženja (Rebalans 20.03.2018. i 01.08.2018. godine)

	OPIS	Zakon o budžetu za 2018 godinu	Rebalans 20.03.2018	Razlika	Rebalans 01.08.2018	Razlika	Neto presume.	Tekući budžet
1	Primici	**2.004.134.964,15**	**2.086.134.964,15**	82.000.000,00	2.512.267.569,71	**426.132.605,56**	-	**2.512.267.569,71**
2	Nedovoljno planirani izvori finansiranja	-	-	-	**- 0,01**	**-0,01**	**-0,03**	**-0,04**
3	Izdaci	**2.004.134.964,15**	**2.086.134.964,15**	82.000.000,00	2.512.267.569,70	**426.132.605,55**	**-0,03**	**2.512.267.569,67**

Promjene Zakona o budžetu za 2018. godinu putem rebalansa i kroz tekuća preusmjeravanja odnosile su se na povećanje bruto zarada u iznosu od 26.200.160,15 €, povećanje transfera institucijama, pojedinicima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 28.766.844,52 € i kupovinu hartija od vrijednosti u iznosu od 70.000.000,00 €. Povećanje sredstava za ove namjene obezbijeđeno je djelimičnim uštedama u budžetu kroz smanjenje sredstava za socijalnu zaštitu u iznosu od 13.619.515,49 €, smanjenjem kamata u iznosu od 8.008.465,22 € i rashoda za materijal u iznosu od 3.054.375,90 €. Promjene u strukturi budžeta po linijama izdataka prikazane su u narednoj tabeli:

Tabela 3 – Promjene u strukturi budžeta po linijama izdataka

PROMJENE U STRUKTURI BUDŽETA						
OPIS	REBALANSI		TEKUĆA PREUSMJERAVANJA		UKUPNO PROMJENE	
	POVEĆANJE	SMANJENJE	POVEĆANJE	SMANJENJE	POVEĆANJE	SMANJENJE
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	22.996.036,36	0,00	3.204.123,79	0,00	26.200.160,15	0,00
Ostala lična primanja	713.433,00	0,00	1.599.160,26	0,00	2.312.593,26	0,00
Rashodi za materijal	3.241.613,68	0,00	0,00	-731.991,77	3.241.613,68	-731.991,77
Rashodi za usluge	1.000.000,00	-3.054.375,90	7.360.098,87	0,00	8.360.098,87	-3.054.375,90
Rashodi za tekuće održavanje	0,00	-38.345,97	0,00	-47.423,13	0,00	-85.769,10
Kamate	1.970.000,00	0,00	0,00	-8.008.465,22	1.970.000,00	-8.008.465,22
Renta	744.393,46	0,00	1.110.488,87	0,00	1.854.882,33	0,00
Subvencije	0,00	-280.000,00	2.568.579,23	0,00	2.568.579,23	-280.000,00
Ostali izdaci	1.030.000,00	-439.429,08	3.013.947,40	0,00	4.043.947,40	-439.429,08
Transferi za socijalnu zaštitu	7.524.083,91	0,00	0,00	-13.619.515,49	7.524.083,91	-13.619.515,49
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	23.141.699,99	0,00	5.625.144,53	0,00	28.766.844,52	0,00
Kapitalni izdaci	71.200.000,00	-68.884.299,00	0,00	-3.330.561,15	71.200.000,00	-72.214.860,15
Pozajmice i krediti	0,00	0,00	1.792.170,00	0,00	1.792.170,00	0,00
Otplata garancija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otplata oabveza iz prethodnog perioda	0,00	-220.000,00	0,00	-153.000,00	0,00	-373.000,00
Rezerve	16.587.795,10	0,00	0,00	-218.673,01	16.587.795,10	-218.673,01
Kupovina hartija od vrijednosti	70.000.000,00	0,00	0,00	-164.083,21	70.000.000,00	-164.083,21
UKUPNO	**220.149.055,50**	**-72.916.449,95**	**26.273.712,95**	**-26.273.712,98**	**246.422.768,45**	**-99.190.162,93**

[10] "Službeni list Crne Gore", br. 055/18 od 01.08.2018. godine

[11] Suficit, odnosno deficit u skladu sa članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl.list CG", br. 020/14 od 25.04.2014, 056/14 od 24.12.2014, 070/17 od 27.10.2017, 004/18 od 26.01.2018, 055/18 od 01.08.2018) obračunava se kao razlika primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere i primitke od prodaje imovine, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti i izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti koji predstavljaju transakcije finansiranja, pri čemu se budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit koriguje za iznos promjene neto obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica.

Rebalansima od 20.03.2018. i 01.08.2018. godine gornja granica bruto zaduženja iz inostranih izvora finansiranja povećana je sa 295.888.872,74 € na 739.264.348,57 €, dok je otplata hartija od vrijednosti kredita nerezidentima povećana sa 100.600.00,00 € na 461.500.000,00 €. Ukupno neto zaduženje u 2018. godini, planirano je u iznosu od 227.084.348,57 €, što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 4 - Konsolidacija primitaka i izdataka (Rebalans 20.03.2018. i 01.08.2018. godine)

OPIS			Zakon o budžetu za 2018 godinu	Rebalans 20.03.2018	Rebalans 01.08.2018	Tekući budžet
1		**Neto zaduženje iz domaćih izvora finansiranja**	**-50.680.000,00**	**-50.680.000,00**	**-50.680.000,00**	**-50.680.000,00**
	1.1	Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.2	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	50.680.000,00	50.680.000,00	50.680.000,00	50.680.000,00
2		**Neto zaduženje iz inostranih izvora finansiranja**	**195.288.872,74**	**220.288.872,74**	**277.764.348,57**	**277.764.348,57**
	2.1	Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	295.888.872,74	320.888.872,74	739.264.348,57	739.264.348,57
	2.2	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	100.600.000,00	100.600.000,00	461.500.000,00	461.500.000,00
3		**UKUPNO**	144.608.872,74	169.608.872,74	227.084.348,57	227.084.348,57

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu bruto zaduženje iz inostranih i domaćih izvora finansiranja iskazano je u iznosu od 1.123.373.439,12 €, a ukupno neto zaduženje u iznosu od 427.091.979,21 €.

Normativni dio sadržan u opštem dijelu Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu ostavlja mogućnost većeg zaduživanja od vrijednosno iskazanog u sumarnim tabelama primitaka i izdataka.

2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu obuhvaćena je struktura javne potrošnje kroz planiranje, izvršenje i izvore finansiranja, kao i razlozi nastanka gotovinskog i modifikovanog deficita. U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 168.899.080,02 €, a modifikovani gotovinski deficit u iznosu od 174.622.817,02 €.

Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu izvršene su korekcije koje se odnose na javne prihode, izdatke, izvore finansiranja i neizmirene obaveze kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 5 – Gotovinski deficit i korigovani deficit za 2018. godinu

Opis			Predlog zakona o završnom računu budžeta CG za 2018. godinu		UTVRĐENO REVIZIJOM			Neto promjene
			Planirano - tekući budžet	Izvršeno	Ispravka (+)	Ispravka (-)	Stanje	
1.		Gotovinski prilivi	1.757.003.221,14	1.746.018.287,14	2.888.490,27	-2.778.980,81	1.746.127.796,60	109.509,46
		Tekući prihodi	1.718.212.517,48	1.708.022.927,05	831.590,62	-2.056.899,65	1.706.797.618,02	-1.225.309,03
	1.1	Porezi	1.078.397.189,40	1.068.947.201,30	0,00	0,00	1.068.947.201,30	0,00
	1.2	Doprinosi za socijalnu zašt	522.253.828,92	524.440.114,40	0,00	0,00	524.440.114,40	0,00
	1.3	Takse	17.700.468,39	16.901.007,65	0,00	0,00	16.901.007,65	0,00
	1.4	Naknade	28.128.126,10	26.419.539,08	0,00	0,00	26.419.539,08	0,00
	1.5	Ostali prihodi	71.732.904,67	71.315.064,62	831.590,62	-2.056.899,65	70.089.755,59	-1.225.309,03
	1.6	Primici od otplate kredita	7.262.314,24	11.285.945,10	2.056.899,65	-722.081,16	12.620.763,59	1.334.818,49
	1.7	Donacije i transferi	31.528.389,42	26.709.414,99	0,00	0,00	26.709.414,99	0,00
2.		Gotovinska plaćanja	1.930.251.652,91	1.914.917.367,16	12.099.200,48	-11.028.185,22	1.915.988.382,42	1.071.015,26
	2.1	Bruto zarade i dopr. poslodav	465.177.920,26	459.795.140,05	2.364.516,74	0,00	462.159.656,79	2.364.516,74
	2.2	Ostala lična primanja	14.964.783,44	13.212.940,21	3.627,51	0,00	13.216.567,72	3.627,51
	2.3	Rashodi za materijal	38.985.321,73	36.731.134,72	21.178,00	0,00	36.752.312,72	21.178,00
	2.4	Rashodi za usluge	78.969.831,81	75.138.922,69	1.267.137,94	0,00	76.406.060,63	1.267.137,94
	2.5	Rashodi za tekuće održavanje	22.258.063,68	20.973.232,77	0,00	0,00	20.973.232,77	0,00
	2.6	Kamate	79.434.234,78	97.597.309,49	0,00	-1.256.115,90	96.341.193,59	-1.256.115,90
	2.7	Renta	11.455.013,53	10.693.128,45	0,00	0,00	10.693.128,45	0,00
	2.8	Subvencije	29.300.379,23	30.560.884,97	0,00	-2.933.740,18	27.627.144,79	-2.933.740,18
	2.9	Ostali izdaci	49.604.977,33	43.556.427,67	1.485.444,89	0,00	45.041.872,56	1.485.444,89
	2.10	Transferi za socijalnu zaštitu	545.313.258,37	544.485.571,48	2.933.740,18	0,00	547.419.311,66	2.933.740,18
	2.11	Transf.instit. poj.nevl. i jav. se	212.309.383,25	208.726.710,54	4.023.555,22	0,00	212.750.265,76	4.023.555,22
	2.12	Kapitalni izdaci	318.293.004,27	321.733.727,14	0,00	0,00	321.733.727,14	0,00
	2.13	Pozajmice i krediti	4.667.171,00	4.596.369,00	0,00	0,00	4.596.369,00	0,00
	2.14	Otplata garancija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2.15	Otplata oabveza iz preth. peri	30.091.495,00	23.228.367,93	0,00	-6.838.329,14	16.390.038,79	-6.838.329,14
	2.16	Rezerve	29.426.815,23	23.887.500,05	0,00	0,00	23.887.500,05	0,00
3		Gotovinski deficit/suficit 1-2	-173.248.431,77	-168.899.080,02	-9.210.710,21	8.249.204,41	-169.860.585,82	-961.505,80
4		Primarni deficit/suficit	-93.814.196,99	-71.301.770,53	-9.210.710,21	6.993.088,51	-73.519.392,23	-2.217.621,70
5		Izvori finansiranja gotov.defi.	173.248.431,77	168.899.080,02	9.210.710,21	-8.249.204,41	169.860.585,82	961.505,80
6		Neto pozajmljivanje	227.084.348,57	427.091.979,21	0,00	1.064.834,41	428.156.813,62	1.064.834,41
	6.1	Pozajmice i krediti	739.264.348,57	1.123.373.439,12	0,00	0,00	1.123.373.439,12	0,00
	6.2	Otplata duga	512.180.000,00	696.281.459,91	0,00	-1.064.834,41	695.216.625,50	-1.064.834,41
7		Prodaja imovine	16.000.000,00	15.749.081,71	6.180,85	-109.509,46	15.645.753,10	-103.328,61
8		Kupovina HOV	-69.835.916,79	-69.245.296,66	0,00	0,00	-69.245.296,66	0,00
9		Neto promjena gotovine	-0,01	-204.696.684,24	9.204.529,36	-9.204.529,36	-204.696.684,24	0,00
10		Neto povećenje smanjenje obaveza (10.1 - 10.2)	0,00	5.723.737,00	22.886.586,25	-512.732,77	28.097.590,48	22.373.853,48
	10.1	Stanje obaveza na dan 31.12.2018. godine (tekuća)	0,00	82.058.921,00	22.886.586,25	-512.732,77	104.432.774,48	22.373.853,48
	10.2	Stanje obaveza na dan31.12. 2017. godine (prethodna)	0,00	76.335.184,00	0,00	0,00	76.335.184,00	0,00
11		Korigovani izdaci (2. + 10)	1.930.251.652,91	1.920.641.104,16	34.985.786,73	-11.540.917,99	1.944.085.972,90	23.444.868,74
12		Gotovinski prilivi (1.)	1.757.003.221,14	1.746.018.287,14	2.888.490,27	-2.778.980,81	1.746.127.796,60	109.509,46
13		Modifikovani gotovinski deficit/suficit (12 - 11)	-173.248.431,77	-174.622.817,02	-32.097.296,46	8.761.937,18	-197.958.176,30	-23.335.359,28
14		Izvori finansiranja modifikovanog deficita	173.248.431,77	174.622.817,02	32.097.296,46	-8.761.937,18	197.958.176,30	23.335.359,28
	14.1	Neto pozajmljivanje	227.084.348,57	427.091.979,21	0,00	1.064.834,41	428.156.813,62	1.064.834,41
	14.2	Prodaja imovine	16.000.000,00	15.749.081,71	6.180,85	-109.509,46	15.645.753,10	-103.328,61
	14.3	Obaveze prema dobavljačim	0,00	5.723.737,00	22.886.586,25	-512.732,77	28.097.590,48	22.373.853,48
15		Kupovina HOV	-69.835.916,79	-69.245.296,66	0,00	0,00	-69.245.296,66	0,00
16		Neto promjena gotovine	-0,01	-204.696.684,24	9.204.529,36	-9.204.529,36	-204.696.684,24	0,00

Korekcija gotovinskih priliva u neto iznosu od 109.509,46 € proizilazi iz:

- uvećanja ostalih prihoda u iznosu od 831.590,62 €.
- uvećanja primitaka od otplate kredita u iznosu od 2.056.899,65 € i
- umanjenja ostalih prihoda u iznosu od 2.056.899,65 €.
- umanjenja primitaka od otplate kredita u iznosu od 722.081,16 €.

Korekcija izdataka u neto iznosu od 1.071.015,26 € odnosi se na:

- **uvećanje izdataka u iznosu od 12.099.200,48 € i to:**
  - bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 2.364.516,74 €,
  - ostalih ličnih primanja u iznosu od 3.627,51 €,
  - rashoda za materijal u iznosu od 21.178,00 €,

- rashoda za usluge u iznosu od 1.267.137,94 €,
- ostalih izdataka u iznosu od 1.485.444,89 €,
- transfera za socijalnu zaštitu u iznosu od 2.933.740,18 € i
- transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu 4.023.555,22 €;

- **umanjenje izdataka u iznosu od 11.028.185,22 € odnosi se na:**
  - kamate u iznosu od 1.256.115,90 €,
  - subvencije u iznosu od 2.933.740,18 € i
  - otplate obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 6.838.329,14 €.

Korekcija neto pozajmljivanja odnosi se na umanjenje izdataka za otplatu duga u iznosu od 1.064.834.41 €.

Korekcija primitaka od prodaje imovine u neto iznosu od 103.328,61 € odnosi se na:

- uvećanje priliva od prodaje imovine u iznosu od 6.180,85 € i
- umanjenje priliva od prodaje imovine u iznosu od 109.509,46 €.

Korekcije neizmirenih obaveza iskazanih u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine u neto iznosu od 22.373.853,48 € odnosi se na:

- uvećanje neizmirenih obaveza za iznos 22.886.586,25 € i
- umanjenje neizmirenih obaveza za iznos od 512.732,77 €.

U skladu sa nalazima revizije gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 169.860.585,82 €, a modifikovani gotovinski deficit u iznosu od 197.958.176,30 €.

Izvještaj o novčanim tokovima (INT) za period od 2013. - 2018. godine dat je u narednoj tabeli i to:

Tabela 6 – Izvještaj o novčanim tokovima za period od 2013. – 2018. godine

OPIS	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			BILANS TEKUĆIH AKTIVNOSTI			
TEKUĆI PRIHODI	1.228.279.417,81	1.339.592.834,24	1.312.180.585,31	1.470.808.839,11	1.534.411.996,24	1.719.418.381,61
TEKUĆA BUDŽETSKA POTROŠNJA	1.359.495.367,07	1.322.721.190,50	1.361.467.111,98	1.515.118.543,21	1.515.247.753,30	1.617.141.241,53
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-131.215.949,26**		**-49.286.526,67**	**-44.309.704,10**		
VIŠAK GOTOVINE		**16.871.643,74**			**19.164.242,94**	**102.277.140,08**
			BILANS IVESTICIONIH AKTIVNOSTI			
PRIMICI OD PRIVATIZACIJE I PRODAJE IMOVINE, IPA I DONACIJE	27.196.148,27	20.768.808,61	22.370.996,12	20.461.959,64	38.052.796,87	42.355.168,09
KAPITALNI IZDACI	85.294.347,28	133.972.150,24	256.488.589,42	106.908.718,07	287.888.325,48	390.979.023,80
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-58.098.199,01**	**-113.203.341,63**	**-234.117.593,30**	**-86.446.758,43**	**-249.835.528,61**	**-348.623.855,71**
VIŠAK GOTOVINE						
			BILANS AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
PRILIVI OD POZAJMICA I KREDITA IZ DOMAĆIH I INOSTRANIH IZVORA	333.867.350,25	535.749.125,50	832.790.323,20	649.560.576,06	612.839.852,38	1.146.260.025,37
OTPLATA DUGA	158.591.727,18	434.061.211,94	541.742.968,76	533.116.186,31	358.600.568,85	695.216.625,50
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA						
VIŠAK GOTOVINE	**175.275.623,07**	**101.687.913,56**	**291.047.354,44**	**116.444.389,75**	**254.239.283,53**	**451.043.399,87**
			NETO PROMJENA GOTOVINE			
GOTOVINSKI PRILIVI	1.589.342.916,33	1.896.110.768,35	2.167.341.904,62	2.140.831.374,81	2.185.304.645,49	2.908.033.575,07
GOTOVINSKI IZDACI	1.603.381.441,53	1.890.754.552,68	2.159.698.670,16	2.155.143.447,59	2.161.736.647,63	2.703.336.890,83
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-14.038.525,20**			**-14.312.072,78**		
VIŠAK GOTOVINE		**5.356.215,67**	**7.643.234,46**		**23.567.997,86**	**204.696.684,24**
POČETNO STANJE GOTOVINE	**20.882.788,91**	**6.844.263,71**	**12.200.479,38**	**19.843.713,84**	**5.531.641,06**	**29.099.638,92**
POVEĆANJE/SMANJENJE GOTOVINE	**-14.038.525,20**	**5.356.215,67**	**7.643.234,46**	**-14.312.072,78**	**23.567.997,86**	**204.696.684,24**
KRAJNJE STANJE GOTOVINE	**6.844.263,71**	**12.200.479,38**	**19.843.713,84**	**5.531.641,06**	**29.099.638,92**	**233.796.323,16**

Analizom izvještaja o novčanim tokovima za 2018. godinu, utvrđeno je:

- da su tekuće aktivnosti u iznosu od 1.617.141.241,53 € finansirane iz tekućih prihoda koji iznose 1.719.418.381,61 € i da je ostvaren višak gotovine u iznosu od 102.277.140,08 €;
- da su kapitalni izdaci u iznosu od 390.979.023,80 € finansirani iz primitaka od prodaje imovine, sredstava iz IPA fondova i donacija u iznosu od 42.355.168,09 €. Nedostajuća sredstva za finansiranje kapitalnih izdataka u iznosu od 348.623.855,71 € obezbijeđena su iz viška gotovine iz tekućih aktivnosti u iznosu od 102.277.140,08 € i transakcija finansiranja u iznosu od 246.346.715,63 €;
- da je višak gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 451.043.399,87 € iskorišćen za finansiranje kapitalnih izdataka u iznosu od 246.346.715,63 €, pa je povećano stanje gotovine u iznosu od 204.696.684,24 € i na 31.12.2018. godine iznosi 233.796.323,16 €.

2.1. Izvori finansiranja deficita

Izvori finansiranja deficita iskazani su za gotovinski i modifikovani gotovinski deficit. Izvori finansiranja gotovinskog deficita iskazani su kroz neto pozajmice i prilive od prodaje imovine, dok je finansiranje korigovanog gotovinskog deficita uvećano za neto promjenu neizmirenih obaveza. Struktura izvora finansiranja deficita na gotovinskoj i modifikovanoj osnovi prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 7 – Struktura izvora finansiranja deficita

OPIS	IZNOSI		
	Predlog zakona o završnom računu za 2018. godinu	Korekcije	Utvrđeno revizijom
Gotovinski deficit budžeta	-168.899.080,02	-961.505,80	-169.860.585,82
Povećanje/smanjenje depozita	-204.696.684,24	0,00	-204.696.684,24
Kupovina hartija od vrijednosti	-69.245.296,66	0,00	-69.245.296,66
UKUPNO	**-442.841.060,92**	**-961.505,80**	**-443.802.566,72**
Domaći izvori finansiranja	-21.223.593,10	0,00	-21.223.593,10
Inostrani izvori finansiranja	448.315.572,31	1.064.834,41	449.380.406,72
Prodaja imovine	15.749.081,71	-103.328,61	15.645.753,10
UKUPNO	**442.841.060,92**	**961.505,80**	**443.802.566,72**
Korigovani modifikovani deficit budžeta	-174.622.817,02	-23.335.359,28	-197.958.176,30
Povećanje/smanjenje depozita	-204.696.684,24	0,00	-204.696.684,24
Kupovina hartija od vrijednosti	-69.245.296,66	0,00	-69.245.296,66
UKUPNO	**-448.564.797,92**	**-23.335.359,28**	**-471.900.157,20**
Domaći izvori finansiranja	-21.223.593,10	0,00	-21.223.593,10
Inostrani izvori finansiranja	448.315.572,31	1.064.834,41	449.380.406,72
Prodaja imovine	15.749.081,71	-103.328,61	15.645.753,10
Neto povećanje/smanjenje neizmirenih obaveza	5.723.737,00	22.373.853,48	28.097.590,48
UKUPNO	**448.564.797,92**	**23.335.359,28**	**471.900.157,20**

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 168.899.080,02 € i povećanje gotovine u iznosu od 204.696.684,24 €, a finansirani su neto pozajmljivanjem u iznosu 427.091.979,21 € i prodajom imovine u iznosu 15.749.081,71 €. Utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta treba umanjiti za 961.505,80 €, tako da gotovinski deficit iznosi 169.81060.585,82 €, neto pozajmljivanje 428.156.813,62 €, a prilivi od prodaje imovine 15.645.753,10 €.

Korigovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznosi 174.622.817,02 €. Nakon izvršene revizije uvećane su neto neizmirene obaveze za iznos od 22.373.853,48 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 28.097.590,48 €, a korigovani deficit 197.958.176,30 €.

2.2. Revizija usaglašenosti gotovinskih tokova

Prikupljanje javnih prihoda - Državna revizorska institucija je izvršila provjeru usaglašenosti budžetskih prihoda i rashoda, kao i transakcija finansiranja sa podacima iskazanim u Centralnoj banci Crne Gore provjerom gotovinskih priliva i odliva preko računa koji su namijenjeni za prikupljanje i raspored javnih prihoda. Uplata javnih prihoda uređena je Naredbom o načinu uplate javnih prihoda[12]. Računi namijenjeni za uplatu javnih prihoda i prenos na Centralni račun državnog trezora su: Uprava carina 805 (transakcioni račun 90700000008050150), Poreska uprava 820 (transakcioni račun 90700000008200112), Ministarstvo unutrašnjih poslova 825 (transakcioni račun 907000000008250164) i Uprava policije 840 (transakcioni račun 907000000008400126). Naplata prihoda ministarstava i drugih organa uprave vrši se preko uplatnog računa 832, a prihodnu izjavu sačinjava Direktorat državnog trezora. Uplate javnih prihoda na uplatne račune po prihodnim jedinicama, prema podacima Centralne banke Crne Gore i njihov prenos na Centralni račun državnog trezora, dati su u narednoj tabeli:

[12] „Sl.list CG“ br.30/18

Tabela 8 – Naplata javnih prihoda u 2018. godini

Opis	OBRAČUNSKI RAČUNI			
	Uplatni računi	Prilivi	Prenos na Centralni račun	Prenosi na ostale bankarske račune
Uprava carina Crne Gore	805	779.297.656,33	768.839.479,05	10.458.177,28
Poreska uprava Crne Gore	820	1.086.083.763,61	1.056.881.309,07	29.202.303,70
Ministarstvo unutrašnjih poslova	825	11.812.140,44	11.805.238,60	6.901,84
Uprava policije	840	3.760.097,86	3.685.173,87	74.923,99
Ministarstva i drugi organi uprave	832	86.813.074,76	86.813.074,76	
Ukupni transakcioni računi		**1.967.766.733,00**	**1.928.024.275,35**	**39.742.306,81**
Ostalo		26.245,48	26.245,48	
Ukupno		**1.967.792.978,48**	**1.928.050.520,83**	**39.742.306,81**

Ukupni prilivi kao i odlivi sredstava na uplatnim računima prihodnih jedinica iznose 1.967.792.978,48 €. Prenešena sredstva na Centralni račun državnog trezora iznose 1.928.050.520,83 €. Razlika između odliva sredstava sa obračunskih računa i priliva sredstava na Centralni račun državnog trezora u iznosu od 39.742.306,81 € odnosi se na prenos sredstava po osnovu povraćaja više uplaćenih sredstava i preusmjerenja sredstava radi izmirenja poreskih obaveza. Prenos sredstava je vršen sa računa Uprave carina u iznosu od 10.458.177,28 €, Poreske uprave 29.202.303,70 €, Ministarstva unutrašnjih poslova 6.901,84 € i Uprave policije 74.923,99 €.

Centralni račun državnog trezora - Priliv i odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2018. godini iznosio je 1.928.050.389,99 € i odnosi se na priliv od prihodnih jedinica i odlive sredstava kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 9 – Prikupljanje i raspored sredstava sa Centralnog računa državnog trezora

CENTRALNI RAČUN - 907-83201-98			
Prilivi		**Odlivi**	
Početno stanje	-	1.708.965.244,08	Glavni račun državnog trezora
Uprava carina Crne Gore	768.839.479,05	34.723.054,04	Egalizacioni fond
Poreska uprava Crne Gore	1.056.881.309,07	4.866.931,54	Morsko dobro
Ministasrtvo unutrašnjih poslova	11.805.238,60	49.286.051,15	Opštine
Uprava policije	3.685.173,87	257.670,87	Veterinarska komora i ambulante
Ministarstva i drugi organi	86.813.074,76	399.131,99	Zajednica opština
Ukupno	**1.928.024.275,35**	129.446.189,59	Raspored po rješenjima MF
Ostalo	26.114,64	106.116,73	Raspored po rješenjima MF- sa uplatnog računa 832
Ukupno	**1.928.050.389,99**	**1.928.050.389,99**	**Ukupno**

Odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2018. godini iznosi 1.928.050.389,99 €, a raspoređena sredstva preko prihodnog modela iznose 1.927.700.477,98 €[13].

Glavni račun državnog trezora – Pregled stanja i prometa sredstava na račun broj 90700000083001-19 - Glavni račun državnog trezora, preko kojeg se vrše uplate i isplate državnog novca za potrebe korisnika budžeta dat je u narednoj tabeli:

Tabela 10 – Priliv i odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA - 90700000083001-19			
Početno stanje	**23.482.856,96**	1.900.881.100,39	Odlivi sa računa
Priliv sa Centalnog računa	1.708.965.244,08		
Ostali prilivi	184.892.837,61		
Priliv	**1.893.858.081,69**		
Ukupni priliv (sa početnim stanjem)	**1.917.340.938,65**	**16.459.838,26**	**Krajnje stanje gotovine**

Raspoloživa sredstva na Glavnom računu državnog trezora iznosila su 1.917.340.938,65 € i nastala su iz priliva u iznosu od 1.893.858.081,69 € i početnog stanja gotovine u iznosu od 23.482.856,96 €. Odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora iznosio je 1.900.881.100,39 €, tako da je krajnje stanje gotovine 16.459.838,26 €.

[13] Razlika u iznosu od 349.912,01 € se odnosi na prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na Glavni račun državnog trezora nakon 12[h] na 31.12.2018. godine, ukljjučujući i greške u prenosu sredstva usljed tehničih problema.

Egalizacioni fond - Prenešena sredstva u iznosu od 34.723.054,04 € odnose se na sredstva koja se obezbjeđuju iz prihoda u skladu sa članom 29 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, koji je bio u primjeni u toku 2018. godine, s ciljem ujednačavanja finansiranja opština i to:

- poreza na dohodak fizičkih lica u visini od 11% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu,
- poreza na promet nepokretnosti u visini od 10% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu,
- poreza na upotrebu motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica u visini od 100% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu;
- koncesionih naknada od igara na sreću u visini od 40% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu.

JP Morsko dobro – Prenešena sredstva iznose 4.866.931,54 €, a odnose se na pripadajući dio naknade za korištenje morskog dobra, prihoda koje ostvaruje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore na način utvrđen Zakonom o morskom dobru (član 7 i član 8), Zakonom o državnoj imovini (član 6 i član 24) i Odlukom o uslovima, vremenu korištenja i visini naknade za korištenje morskog dobra (članovi 4, 5 i 6) i podzakonskim aktima.

Sredstva prenešena opštinama u 2018. godini, shodno zakonskim rješenjima, iznose 49.286.051,15 €. U narednoj tabeli dat je pregled sredstava prenešenih opštinama za period 2014. – 2018. godine.

Tabela 11 – Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora opštinama

Opština	2014	2015	2016	2017	2018
Podgorica	1.294.099,25	10.832.778,61	11.629.132,20	11.904.360,36	13.351.461,32
Cetinje	669.828,18	746.061,06	825.785,39	825.022,92	914.360,95
Danilovgrad	805.071,41	762.708,44	825.786,65	871.674,46	1.154.474,29
Nikšic	2.662.960,22	2.208.146,53	2.990.277,89	3.157.209,50	3.730.678,58
Šavnik	38.345,97	45.817,64	75.687,51	79.861,97	114.885,26
Plužine	623.313,72	621.094,27	772.330,40	789.165,74	641.470,65
Pljevlja	2.134.975,22	2.539.667,68	2.886.452,35	2.525.258,90	2.589.601,24
Žabljak	348.538,78	277.284,58	623.820,64	629.395,65	660.041,90
Berane	840.110,88	816.750,72	1.113.733,72	1.335.019,70	1.213.841,80
Plav	259.280,24	172.285,33	189.555,75	278.594,23	677.078,88
Rožaje	1.024.161,05	984.905,44	1.052.674,45	957.295,16	849.406,06
Andrijevica	208.135,25	234.321,60	219.679,76	240.793,60	271.920,91
Petnjica	4.579,72	77.569,63	51.701,92	13.264,32	124.987,85
Gusinje				7.739,95	12.548,61
Bijelo Polje	1.225.073,59	1.223.859,38	1.598.706,37	1.355.547,25	1.536.255,99
Mojkovac	286.100,62	294.182,58	378.786,93	355.033,20	404.724,38
Kolašin	533.689,63	548.322,79	788.301,91	739.790,66	672.376,49
Bar	3.584.170,09	3.409.475,45	3.493.241,96	2.919.116,36	3.792.723,85
Budva	4.690.439,42	5.079.861,37	5.007.757,64	5.773.854,69	6.769.551,92
Ulcinj	1.102.114,93	1.280.893,98	1.456.226,46	1.508.790,76	1.554.510,88
Herceg Novi	2.901.322,47	2.923.861,06	2.711.676,96	2.894.718,57	2.752.756,38
Tivat	1.940.603,54	2.119.603,90	2.193.902,83	1.908.041,58	2.178.469,76
Kotor	2.650.010,87	2.535.558,50	2.347.084,58	2.824.993,24	3.317.923,20
Ukupno	**39.826.925,05**	**39.735.010,54**	**43.232.304,27**	**43.894.542,77**	**49.286.051,15**

Sredstva su prenešena u skladu sa Zakonom o finansiranju lokalne samouprave[14] i to:

1. porez na dohodak fizičkih lica, na način i u procentu utvrđenom članom 26;
2. porez na promet nepokretnosti, na način i u procentu utvrđenom članom 27;
3. koncesione i druge naknade, na način i u procentu utvrđenom članom 28;
4. naknade za korištenje drumskih vozila i njihovih priključnih vozila, na način i u procentu utvrđenom članom 28a.

Veterinarska komora - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Veterinarske komore se odnosi na pripadajući dio naknade za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede u unutrašnjem prometu (10%), koje naplaćuju veterinarske organizacije, vršioci javnih poslova u skladu sa Zakonom o veterinarstvu. Visina naknada, način plaćanja i raspodjela naknada utvrđena je Odlukom o iznosu naknade za izvršene sanitarne preglede u unutrašnjem prometu[15]. U

[14] "Sl.list CG", br. 05/08, 74/10, 01/15, 78/15, 3/16, 30/17 i 92/17 (koji je bio u primjeni u toku 2018 godine)
[15] "Sl.list CG", br. 06/11

toku 2018. godine Zakon o veterinarstvu je izmijenjen[16] i od 01.11.2018. godine, u skladu sa članom 41 i članom 156, Veterinarska komora se finansira iz budžeta u iznosu od 20% od uplaćenih naknada za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa. Visina pomenutih naknada utvrđena je Odlukom o visini naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa[17].

Veterinarske ambulante - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun veterinarskih ambulanti se odnosi na pripadajući dio naknade za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede u unutrašnjem prometu (75%), koje naplaćuju veterinarske organizacije, vršioci javnih poslova, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu. Visina naknada, način plaćanja i raspodjela naknada utvrđena je Odlukom o iznosu naknade za izvršene sanitarne preglede u unutrašnjem prometu. U skladu sa članom 138a Zakona o veterinarstvu iz 2018. godine plaća se naknada u iznosu od 60% naplaćenih naknada. Visina pomenutih naknada utvrđena je Odlukom o visini naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa.

Zajednica opština - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Zajednice opština odnosi se na sredstva kojima se obezbjeđuje finansiranje rada Zajednice opština Crne Gore u skladu sa članom 2 Odluke Skupštine Zajednice opština Crne Gore (broj: 01-13/06) u visini od 1,95% od dijela prihoda koji pripadaju opštini po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica, izuzimajući sredstva Egalizacionog fonda. U 2019. godini Odluka Skupštine Zajednica opština Crne Gore je ukinuta Odlukom o visini članarine za finansiranje rada Zajednice opština[18] kojom je u članu 2 utvrđena visina članarine određena kao dio prihoda koji se ustupaju opštinama po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica.

Imajući u vidu da je način finansiranja JP „Morsko dobro“, Veterinarske komore i veterinarskih ambulanti utvrđen i usklađen sa zakonima, predlažemo da se preispitaju postojeća zakonska rješenja i razmotri mogućnost da se navedena pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

2.3. Glavna knjiga trezora

Članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti utvrđeno je da je Glavna knjiga trezora osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, u kojoj se knjiže promjene stanja na kontima. U skladu sa članom 71 Državni trezor vodi Glavnu knjigu trezora, a članom 64 utvrđeno je da način vođenja računovodstva propisuje Ministarstvo finansija. Ministarstvo finansija – Državni trezor nije u potpunosti uskladilo vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije obezbijedilo potpunu evidenciju stanja finansijske imovine (klasa1), kao ni evidenciju obaveza (klasa2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Primici iskazani u Glavnoj knjizi trezora iznose 2.885.140.807,97 €, a evidentirane isplate 2.680.444.123,53 €, kako je dato u narednoj tabeli:

[16] "Sl.list CG", br. 43/18
[17] "Sl.list CG", br. 70/18
[18] "Sl.list CG", br.6/19

Tabela 12 - Prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi državnog trezora

GLAVNA KNJIGA DRŽAVNOG TREZORA			
Početno stanje	**29.099.638,89**	459.795.140,05	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca
Porezi	1.068.947.201,30	13.212.940,21	Ostala lična primanja
Doprinosi	524.440.114,40	36.731.134,72	Rashodi za materijal
Takse	16.901.007,65	75.138.922,69	Rashodi za usluge
Naknade	26.419.539,08	20.973.232,77	Rashodi za tekuće održavanje
Ostali prihodi	71.315.064,62	97.597.309,49	Kamate
Primici od prodaje imovine	15.749.081,71	10.693.128,45	Renta
Primici od otplate kredita	11.285.945,10	30.560.884,97	Subvencije
Donacije i transferi	26.709.414,99	43.556.427,67	Ostali izdaci
Pozajmice i krediti	1.123.373.439,12	82.294.784,48	Prava iz oblasti socijalne zaštite
		14.196.791,94	Sredstva za tehnološke viškove
		414.750.265,80	Prava iz oblasti PIO
		20.004.829,28	Ostala prava iz oblasti zdrav. zaštite
		13.238.899,98	Ostala prava iz oblasti zdrav.osiguranja
		208.726.710,34	Transferi inst., poj. nev. i javnom sektoru
		390.979.023,80	Kapitalni izdaci
		4.596.369,00	Pozajmice i krediti
		696.281.459,91	Otplata duga
		23.228.367,93	Otplata oabveza iz prethodnog perioda
		23.887.500,05	Rezerve
Ukupni prilivi	**2.885.140.807,97**	**2.680.444.123,53**	**Ukupni odlivi**
Ukupni priliv + p/s	**2.914.240.446,86**	**233.796.323,33**	**Krajnje stanje sredstava**

Gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 29.099.638,89 €, a na kraju u iznosu od 233.796.323,33 €. Ukupno iskazani primici i izdaci evidentirani u Glavnoj knjizi trezora odgovaraju primicima i izdacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu.

2.4. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza[19], iskazano po ekonomskoj klasifikaciji i po godinama, dato je u narednoj tabeli i to:

Tabela 13 – Stanje neizmirenih obaveza za period 2014. – 2018. godine

redni broj	OPIS	Stanje neizmirenih obaveza na dan				
		31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.
1	**Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)**	**14.390.906,00**	**11.557.894,48**	**14.066.747,60**	**14.501.369,06**	**13.162.895,30**
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret posloda.	12.727,00	33.658,33	92.350,36	154.436,64	128.521,30
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	1.100.699,00	1.676.072,78	376.225,24	297.974,46	131.667,89
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	13.277.480,00	9.848.163,37	13.598.172,00	14.048.957,96	12.902.706,11
2	**Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu**	**57.524.526,00**	**55.661.688,34**	**46.855.868,72**	**46.934.356,20**	**45.582.760,60**
3	**Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima**	**19.507.913,00**	**7.893.559,19**	**864.783,99**	**11.705.296,54**	**13.877.310,95**
4	**Obaveze za kapitalne izdatke**	**326.296,00**	**482.309,95**	**1.126.943,97**	**3.174.829,67**	**9.407.302,37**
5	**Obaveze po pozajmicama i kreditima**	**30.624,00**	**7.151,30**			
6	**Obaveze po osnovu otplate dugova**	**473.985,00**	**495.922,00**	**97.517,44**	**19.332,13**	**28.641,64**
7	**Obaveze iz rezervi**					
8	**Ukupno**	**92.254.250,00**	**76.098.525,26**	**63.011.861,72**	**76.335.183,60**	**82.058.910,86**

Neizmirene tekuće obaveze na 31.12.2018. godine iskazane u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu (nakon korekcije početnog stanja na osnovu preporuke Državne revizorske institucije u iznosu od 669.905,40 € i konsolidacije tekućih obaveza u iznosu od 116.762.931,92 €) iznose 82.058.910,86 €. Iskazano neto povećanje neizmirenih obaveza u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu iznosi 5.723.737,00 € ili 7,50%. Iskazano stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza na 31.12.2018. godine, dato je u narednoj tabeli:

[19] Podaci o neizmirenim obavezama za prethodne godine iskazani su nakon korekcije u skladu sa preporukama DRI, dok su podaci za 2018. godinu iskazni prema podacima Ministartsva finansija.

Tabela 14 – Stanje neizmirenih obaveza na 31.12.2018. godine[20]

redni broj	OPIS	Neizmirene obaveze iz 2017. i ranijih godina koje su na dan 31.12.2018. godine ostale neizmirene	Neizmirene obaveze formirane u 2018. godini dospjele za plaćanje do 31.12.2018.	Neizmirene obaveze formirane u 2018. godini dospjele za plaćanje nakon 31.12.2018.	Konsolidovane obaveze na 31.12.2018.
1	**Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)**	**391.979,51**	**7.176.345,86**	**5.594.569,92**	**13.162.895,30**
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	30.247,47	96.655,95	1.617,87	128.521,30
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	8.859,32	50.569,89	72.238,68	131.667,89
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	352.872,72	7.029.120,02	5.520.713,37	12.902.706,11
2	**Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu**	**0,00**	**2.164.941,41**	**43.417.819,19**	**45.582.760,60**
3	**Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima**	**70.236,34**	**8.433.247,80**	**5.373.826,81**	**13.877.310,95**
4	**Obaveze za kapitalne izdatke**	**1.572,72**	**1.082.060,67**	**8.323.668,98**	**9.407.302,37**
5	**Obaveze po osnovu otplate dugova**	**26.094,98**	**2.546,66**		**28.641,64**
6	**Ukupno**	**489.883,55**	**18.859.142,40**	**63.011.861,72**	**82.058.921,86**

Pregled prikazanih konsolidovanih neizmirenih obaveza na dan 31.12.2017. i 2018. godine po potrošačkim jedinicama dat je u narednoj tabeli:

Tabela 15 – Pregled neizmirenih obaveza po potrošačkim jedinicama 2017/2018 godina[21]

Naziv potrošačke	Stanje obaveza 2017. godine	Stanje obaveza 2018. godine	Naziv potrošačke	Stanje obaveza 2017. godine	Stanje obaveza 2018. godine
Predsjednik Crne Gore	7.675,90	6.973,21	Biblioteka za slijepe Crne Gore	677,13	410,83
Skupština Crne Gore	44.819,83	26.067,86	JU Narodni muzej Crne Gore	18.260,94	28.200,66
Državna izborna komisija	982,13	990,23	Pomorski muzej Crne Gore	1.635,68	2.290,60
Cetinjski parlamentarni forum	1.066,92		Centar savremene umjetnosti CG	1.869,20	4.869,59
Ustavni sud Crne Gore	652,39	118,79	Centar za konzervac.. i arheol. CG	3.382,85	3.719,25
Sudstvo	838.087,66	434.604,84	JU Filmski centar Crne Gore	2.514,38	4.859,73
Tužilaštva	142.887,18	172.557,23	Ministarstvo ekonomije	315.375,68	399.618,38
Centar za obuku u sudstvu i tužilaštvu	1.605,60	1.926,11	Zavod za metrologiju	4.480,82	434,61
Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	12.725,40	51.898,27	Uprava za ugljovodonike	9.251,57	601,03
Savjet za privat.i kapitalne projekte	152,66	72,77	Ministarstvo saobr. i pomorstva	905.900,20	150.573,13
Agencija CG za promociju stranih invest.	3.781,93	12.324,64	Komisija za istraživanje nesreća	318,89	336,20
Komisija za kontrolu postupka JN	1.017,41		Ministarstvo polj.i rural. razvoja	211.953,99	205.552,87
Komisija za koncesije	10.148,36	7.150,00	Ministarstvo zdravlja	14.633,24	17.568,57
Sekretarijat za razvojne projekte	2.078,10		Ministarstvo za ljud. i manj prava	2.886,39	
Ministarstvo pravde	212.733,55	60.142,86	Fond za zaštitu manjinskih prava	2.869,08	21.990,75
Centar za posredovanje Crne Gore	989,60	325,96	Centar za razvoj i očuv. kult.manj	441,13	1.094,53
Ministarstvo unutrašnjih poslova	581.279,59	108.292,19	Ministarstvo odr. raz. i turizma	174.501,87	895.222,16
Uprava za kadrove	24.417,18		NTO Crne Gore	500.933,42	54.285,84
Ministarstvo odbrane	130.084,24	77.749,43	Zavod za hidromet. i seizmologiju	6.364,65	8.006,12
Direkcija za zaštitu tajnih podataka	626,98	105,58	Ministarstvo rada i soc. staranja	6.371.077,60	6.659.432,08
Ministarstvo finansija	347.336,57	218.628,39	Ministarstvo evropskih poslova	3.618,42	411,01
Uprava za sprječ.pranja novca i fina.tero	1.717,54	2.449,58	Ministarstvo nauke	5.292,02	9.244,32
Uprava za imovinu	2.969.401,24	1.760.794,22	Ministarstvo javne uprave	88.773,93	59.020,01
Zavod za statistiku	2.052,05	5.278,27	Uprava za kadrove		33.626,35
Zaštitnik imovinsko-pravnih inte. CG	2.203,53	2.985,80	Ministarstvo sporta	2.001,71	533,23
Ministarstvo vanjskih poslova	212.519,46	25.897,79	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda		1.965,04
Ministarstvo prosvjete	207.601,00	211.500,00	Državna revizorska institucija	4.333,84	20.888,36
Zavod za školstvo	6.127,58	4.286,61	CANU	7.198,05	30.562,42
Ispitni centar	1.376,39	1.976,30	Agencija za nacionalnu bezbjed.	28.614,29	47.551,63
Policijska akademija	10.084,15	21.347,74	Agencija za zaštitu ličnih podat.	10.609,95	3.501,25
Fakultet za crnogorski jezik i književnost	23.574,34	22.999,71	Agencija za mirno rješ. rad.spor.	1.454,40	1.289,48
Centar za stručno obrazovanje	77.483,18	85.230,07	Revizorsko tijelo	644,72	973,92
Ministarstvo kulture	93.541,08	143.237,24	Uprava za inspekcijske poslove	30.629,21	5.653,36
Državni arhiv	1.675,74	1.797,34	Agencija za sprječ.korupcije	10.369,62	32.546,48
Crnogorsko narodno pozorište	64.030,19	54.935,95	Sekretarijat za razvojne projekte		587,21
Kraljevsko pozorište "Zetski dom"	23.557,37	23.388,99	Državna komisija za kont. JN		1.542,31
Nacionalna biblioteka "Đurđe Crnojević"	10.087,37	31.351,45	Fond PIO	34.104.914,71	34.543.598,07
Prirodnjački muzej Crne Gore	422,70	757,05	Fond za zdravstveno osiguranje	27.058.692,75	35.035.811,76
Crnogorska kinoteka	13.290,71	11.646,68	Zavod za zapošljavanje	150.896,31	139.503,26
Muzički centar Crne Gore	25.205,33	19.905,91	Fond rada	166.712,55	19.339,41
Ukupno stanje konsolidovanih obaveza				**76.335.185,33**	**82.058.921,86**

[20] Prema podacima Ministarstva finansija
[21] Prema podacima Ministarstva finansija

Najveće neizmirene obaveze na 31.12.2018. godine iskazale su potrošačke jedinice i to: Fond za zdravstveno osiguranje u iznosu od 35.035.811,76 €, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu 34.543.598,07 €, Ministarstvo rada i socijalnog staranja u iznosu od 6.659.432,08 € i Uprava za imovinu 1.760.794,22 €.

Revizijom Konsolidovanog izvještaja o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine utvrđene su manje nepravilnosti koje nijesu materijalno značajne, a odnose se na neizmirene obaveze koje su ugovarane iznad nivoa sredstava definisanih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu u iznosu od 109.094,80 € i to kod: Skupštine Crne Gore za usluge press klipinga, izrade i objavljivanja novinskog dodatka, usluga procjene i dodatne digitalizacije arhivske dokumentacije u iznosu od 15.441,19 €, Uprave za imovinu po osnovu zaključenih ugovora o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od 47.590,99 € i Ministarstva poljoprivrede za usluge laboratorijskog ispitivanja u iznosu od 46.062,62 €.

Potrošačke jedinice, u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dužne su da ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim zakonom o budžetu države.

Neizmirene obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje

Fond za zdravstveno osiguranje je prikazao neizmirene obaveze na 31.12.2018. godine u iznosu od 35.035.811,76 € ili više za 7.977.119,01 € u odnosu na iskazane neizmirene obaveze na 31.12.2017. godine. U ukupnim neizmirenim obavezama iskazanim u Izvještaju o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje učestvuju sa 42,70%.

Od ukupno iskazanih neizmirenih obaveza na 31.12.2018. godine u iznosu od 35.035.811,76 € na **Program - Fond za zdravstveno osiguranje** se odnosi 18.490.457,81 €, dok se 16.545.353,95 € odnosi na **zdravstvene ustanove** (KCCG, domove zdravlja, specijalne bolnice, zavode i Institut za javno zdravlje). Kretanje obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje (bez zdravstvenih ustanova) po godinama dato je u narednoj tabeli:

Tabela 16 – Neizmirene obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje

E.k. .	opis	Stanje neizmirenih obaveza				
		2014	2015	2016	2017	2018
Obaveze za ostale tekuće izdatke		106.997,08	120.564,63	43.737,99	38.274,34	33.841,80
4241	Liječenje van Crne Gore	5.354.340,79	2.568.219,21	941.118,01	3.165.060,60	2.565.108,45
4251	Ortopedske sprave i pomagala	669.647,10	532.127,93	242.806,80	449.802,99	453.937,54
4252	Naknade za bolovanje preko 60 dana	8.210.693,70	8.831.901,62	634.852,38	3.060.330,18	2.022.061,16
4253	Naknade za putne troškove osiguran.		275.709,58			
4311	Transferi za zdravstvenu zaštitu	18.783.973,70	7.301.997,71	390.493,37	11.428.024,50	13.415.508,86
Ukupno		**33.125.652,37**	**19.630.520,68**	**2.253.008,55**	**18.141.492,61**	**18.490.457,81**

Značajno učešće u ukupnim neizmirenim obavezama evidentiranim na **Program - Fond za zdravstveno osiguranje** iskazanim na 31.12.2018. godine (bez zdravstvenih ustanova) odnosi se na naknade za bolovanje preko 60 dana u iznosu od 2.022.061,16 € i na izdatke za liječenje van Crne Gore u iznosu od 2.565.108,45 € (pri čemu se iznos od 704.377,93 € odnosi na obaveze prema klinikama van Crne Gore, a iznos od 1.860.730,52 € na obaveze prema klinikama u Crnoj Gori koje nijesu u sistemu Fonda zdravstva). Neizmirene obaveze na ime transfera za zdravstvenu zaštitu u iznosu od 13.415.508,86 € se odnose na obaveze prema Montefarmu u iznosu od 10.816.836,78 €, obaveze prema privatnim apotekama sa kojima je Fond za zdravstveno osiguranje zaključio ugovore u iznosu od 2.272.727.07 € i na neizmirene obaveze prema stomatološkim ambulantama u iznosu od 325.945,01 €.

Neizmirene obaveze **zdravstvenih ustanova** koje su u sistemu Fonda za zdravstveno osiguranje na 31.12.2017. godine iznosile su 8.971.802,42 €, a na 31.12.2018. godine 16.545.353,95 € ili više za 84,63%. Od ukupno iskazanih neizmirenih obaveza iznos od 6.787.917,39 € se odnosi na nabavku opreme putem kreditnog aranžmana, kako je predviđeno članom 10 stav 2 alineja 1 Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu, kojim je dozvoljeno zaduženje za potrebe javnih zdravstvenih ustanova i Instituta za javno zdravlje za kupovinu medicinske opreme u iznosu od 5.000.000,00 € sa PDV-om.

Kada su u pitanju neizmirene obaveze iz prethodnog perioda, odnosno Obrazac 5 - Izvještaj o neizmirenim obavezama, utvrđeno je da isti nije usaglašen sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je definisano da neizmirene obaveze iz prethodnog perioda predstavljaju budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospjeća plaćanja i čija obaveza je nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom. Uputstvom o radu Državnog trezora utvrđeno je da se neizmirenim obavezama smatraju obaveze za izdatke koji su planirani godišnjim Zakonom o budžetu, a nijesu plaćene u roku dospjeća.

Potrebno je da Ministarstvo finansija podzakonskim aktom uredi evidenciju i način izvještavanja o neizmirenim obavezama i uskladi sa Zakonom o budžetu i Uputstvom o radu Državnog trezora.

2.5. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2018. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 271.313.758,13 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 17 – Prekoračenje budžetske potrošnje

Opis	Iznos
Ukupan iznos prekoračenja	**271.313.758,13**
Dozvoljena prekoračenja	**255.606.934,62**
Dozvoljena prekoračenja - kamate	18.278.540,13
Dozvoljena prekoračenja - otplata glavnice duga i garancije	184.143.593,10
Dozvoljena prekoračenja - međunarodni	52.765.764,88
Dozvoljena prekoračenja - izdaci finansirani prodajom državne imovine	419.036,51
Nedozvoljeno prekoračenje	**15.706.823,51**
Plaćanja po sudskim presudama	15.401.122,21
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	305.701,30

Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje u iznosu od 271.313.758,13 € izdaci u iznosu od 255.606.934,62 € predstavljaju **dozvoljena prekoračenja**. Dozvoljena prekoračenja se odnose na: isplate kamata i otplate glavnice duga, izdatke finansirane kroz realizaciju međunarodnih ugovora o kreditima i izdatke finansirane prodajom državne imovine, u skladu sa članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članovima od 6 do 10 Zakona o budžetu za 2018. godinu.

Nedozvoljena prekoračenja budžetske potrošnje u iznosu od 15.706.823,51 € predstavljaju izdatke koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2018. godinu, a odnose se na**:**

- plaćene sudske presude sa pozicija potrošačkih jedinica koje su uzrokovale te izdatke. Kod potrošačkih jedinica kod kojih su evidentirana plaćanja, Zakonom o budžetu za 2018. godinu nijesu planirana sredstva za ove izdatke, te su ostvarena nedozvoljena prekoračenja budžetske potrošnje u iznosu od 15.401.122,21 €;
- izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti za dokapitalizaciju Investiciono razvojnog fonda Crne Gore, u skladu sa Zaključkom Vlade broj 03-2242 od 25.03.2010. godine i Zakonom o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore[22] u iznosu od 305.701,30 €.

Skrećemo pažnju da je Ministarstvo finansija planiralo sredstva na poziciji 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 25.000.000,00 €, a ostvarilo izdatke u iznosu od 2.856.526,17 € ili 11,43%. U skladu sa tim trebalo je razmotriti mogućnost preusmjerenja sredstava za plaćanje izdataka po osnovu sudskih rješenja u korist iste pozicije budžetskog korisnika kod koga je došlo do prekoračenja budžetske potrošnje usljed nastanka troškova za koje nijesu planirana budžetska sredstva.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama, kao i u prethodnom periodu, da sredstva za izdatke po osnovu sudskih rješenja planiraju godišnjim zakonom o budžetu. Ministarstvo ekonomije je u obavezi da sredstva od otplate kredita koja su namijenjena za kupovinu hartija od vrijednosti, prilikom dokapitalizacije Investiciono razvojnog fonda, planira godišnjim zakonom o budžetu države.

[22] „Sl. list CG“ br. 88/09 ,40/10 i 80/17.

3. GOTOVINSKI DEPOZITI

Gotovina iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu konfirmisana je na osnovu podataka i dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija i izvoda otvorenih stavki (IOS) od Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka. Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iskazano je stanje depozita na dan 31.12.2018. godine u iznosu od 233,8 mil. eura i 38.477,69 unci zlata po tržišnoj cijeni od 43,01 mil. eura, što ukupno iznosi 276,81 mil. eura. U narednoj tabeli dat je pregled stanja depozita na 31.12.2018. godine i to:

Tabela 18 – Stanje depozita na dan 31.12.2018. godine

Banke	Računi Ministarstva finansija	Računi državnih fondova	Neutrošena sredstva budžetskih korisnika	Ukupno
Centralna banka Crne Gore	232.373.323,86	-		232.373.323,86
Crnogorska komercijaln abanka	146.097,12	215.120,20		361.217,32
NLB Momtenegrobanka	-	10.000,00		10.000,00
Societe Genarale banka	1.536,39	-		1.536,39
Prva banka	15.119,11	-		15.119,11
Atlas banka	41.524,48	-		41.524,48
Neutrošena sredstva budžetskih korisnika	-	-	993.602,17	993.602,17
Ukupno	**232.577.600,96**	**225.120,20**	**993.602,17**	**233.796.323,33**

Sredstva depozita na 31.12.2018. godine u iznosu od 233.796.323,33 € nalaze se na:

a) Računima Ministarstva finansija u iznosu od 232.577.600,06 € i to kod sljedećih banaka:

- **Centralne banke Crne Gore** u iznosu od 232.373.323,86 € i odnose se na:
  - Glavni račun državnog trezora broj 907000000000830119 u iznosu od 16.459.838,26 €;
  - Račun za likvidnost broj 907-83101-10 u iznosu od 16.000.000,00 €;
  - Odobreni avans – stara devizna štednja u iznosu od 67.620,47 €;
  - Obaveze za primljene avanse u iznosu od 37,88 €;
  - Depoziti po osnovu sindiciranog zajma u iznosu od 199.845.865,13 €.
- **Crnogorske komercijalne banke** u iznosu od 146.097,12 € i odnose se na:
  - Sredstva za isplatu devizne štednje DO u iznosu od 22.275,64 €;
  - Sredstva za isplatu devizne štednje DF i JSD u iznosu od 4.689,48 €;
  - Obeštećenje PIO u iznosu od 119.132,00 €.
- **Societe Generale banke** u iznosu od 1.536,39 € i odnose se na sredstva za isplatu štednje OB - primljene uplate za staru deviznu štednju u iznosu od 1.536,39 €.
- **Prve banke** u iznosu od 15.119,11 € na ime sredstava za isplatu devizne štednje OB u iznosu od 4.655,16 €, sredstava za isplatu devizne štednje DF i JCD u iznosu od 10.463,95 €, na devizne depozite i sredstva građana (Dafiment i Jugoskandik banka) u iznosu od 7.037,46 € i staru deviznu štednju u iznosu od 4.655,16 €.
- **Atlas banke** u iznosu 41.524,48 € i to po osnovu obaveza po komisionom poslu MF/stara devizna štednja/Partija 861-0 u iznosu od 37.743,78 € (sredstva za isplatu devizne štednje OB Pljevlja) i obaveze po komisionom poslu MF/stara devizna štednja / Partija 801-0 u iznosu od 3780,70 € (sredstva za isplatu devizne štednje OB Berane).

b) Računima/partijama državnih fondova u iznosu od 225.120,20 € i to kod sljedećih banaka:

- **Crnogorske komercijalne** banke u iznosu od 215.120,20 €, a odnose se na:
  - **Fond PIO** u iznosu od 124.165,75 € / kolateral. Deponovana novčana sredstva za odobrenje kredita radnicima po Ugovoru o namjenskom depozitu zaključen između Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja (broj 01-3492/2 od 11.08.2006. godine) i Crnogorske komercijalne banke (broj 11729 od 09.08.2006. godine).
  - **Fond za zdravstveno osiguranje** u iznosu od 17.038,71 € / kolateral. Deponovana novčana sredstva po Ugovoru o namjenskom depozitu zaključenom između Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (broj 3678 od 20.11.2009. godine) i Crnogorske komercijalne banke (broj 434 od 19.11.2009. godine).
  - **Fond za zdravstveno osiguranje** u iznosu od 41.915,74 € / kolateral. Novčana sredstva deponovana kao namjenski depozit po Ugovoru o oročenom depozitu zaključen između

Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (broj 03-1710 od 04.08.2004. godine) i Crnogorske komercijalne banke (broj 7127 od 03.08.2004. godine.

- **Fond za zdravstveno osiguranje** u iznosu od 30.000,00 € / kolateral. Novčana sredstva deponovana kao namjenski depozit po Ugovoru o oročenom depozitu, zaključen između Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (broj 03 od 03.01.2007. godine) i Crnogorske komercijalne banke (broj 01-18 od 11.01.2007. godine) i tri aneksa ugovora.

- **NLB Montenegro banke** u iznosu od 10.000.00 €, a odnosi se na Fond PIO / kolateral. Deponovana novčana sredstva za odobrenje kredita radnicima Fonda PIO po Ugovoru o namjenskom depozitu broj DP2009/15 zaključen između NLB Montenegrobanke (broj 01-740 od 08.06.2009. godine) i Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja (broj 01-2029 od 01.07.2009. godine).

c) Neutrošena sredstva budžetskih korisnika iznose 993.602,17 €, a odnose se na:

- Depozite ambasada u iznosu od 108.158,03 €, koji su evidentirani rješenjima Ministarstva finansija.
- Sredstva u iznosu od 723.880,24 € koja se odnose na neutrošena sredstva nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8) i to kod: Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija 721.970,79 €, Ministarstva sporta 22,00 € (iz 2017. godine), Komisije za javne nabavke 3,00 €, Državnog arhiva 36,95 €, Ispitnog centra 36,06 €, Ministarstva finansija 1.466,09 € i Ministarstva saobraćaja i pomorstva 345,35 €. Sredstva su evidentirana na osnovu rješenja Ministarstva finansija.
- Sredstva u iznosu od 161.563,90 € evidentirana na osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj 06-1494/1 od 13.03.2019. godine, a odnose se na primitke od otplate kredita Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća.

Stanje sredstava na računima/partijama kod Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka na 31.12.2018. godine, prikazano na osnovu raspoložive dokumentacije i potpisanih i ovjerenih IOS-a, koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija i PIB potrošačkih jedinica dato je u narednoj tabeli:

Tabela 19 – Stanje sredstava na računima na 31.12.2018. godine

Banka	Sredstva na računima na 31.12.2018. godine			Predlog zakona o završnom računu za 2018. godinu	Sredstva koja nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu za 2018. godinu
	PIB Ministartsvo finansija	PIB Potrošačke jedinice [23]	Ukupno		
Centralna banka Crne Gore	248.054.424,38		248.054.424,38	232.373.323,86	15.681.100,52
Crnogorska komercijalna banka	30.004.025,53	3.115.944,83	33.119.970,36	361.217,32	32.758.753,04
NLB Montenegrobanka	9.079.767,89	1.952.852,24	11.032.620,13	10.000,00	11.022.620,13
Prva banka Crne Gore	25.602.337,38	856.089,16	26.458.426,54	15.119,11	26.443.307,43
Erste banka	10.451.129,72	8.935,64	10.460.065,36	-	10.460.065,36
Societe Generale banka	5.608.628,79	4.416.056,32	10.024.658,11	1.536,39	10.023.148,72
Komercijalna banka Ad Budva	395.348,15		395.348,15		395.348,15
Hipo Alpe / Adiko banka	1.545.586,81		1.545.586,81		1.545.586,81
Hipotekarna banka	4.018.439,99	715.268,74	4.733.708,73		4.733.708,73
Atlas banka	275.210,79	51.932,03	327.142,82	41.524,48	285.618,34
Invest banka Montenegro	-	54.782,47	54.782,47		54.782,47
Lovćen banka	396.884,00		396.884,00		396.884,00
Nova bnka		1.502.987,98	1.502.987,98		1.502.987,98
Ukupno	**335.431.783,43**	**12.674.849,41**	**348.106.632,84**	**232.802.721,16**	**115.303.911,68**

Sredstva na državnim računima/partijama, koje banke iskazuju kao otvorene stavke (na kontima klase 2) u korist Ministarstva finansija uključujući i stanja sredstava kod potrošačkih jedinica na dan 31.12.2018. godine iznosi 348.106.632,84 € (kao i sredstva iskazana u valutama i to: 107.430,97 USD; 2.500,00 CHF; 0,03 DKK; 858,06 GBP; 0,03 SEC i 401,00 CDA) i to:

- Stanje sredstava na računima/partijama koji su otvoreni na **PIB Ministarstva finansija** na 31.12.2018. godine iznosi 335.431.783,43 € (kao i sredstva iskazana u valutama i to: 81.438,16 USD; 2.500,00 CHF i 397,56 GBP).

[23] Uključena su tri računa Privrednog suda u iznosu od 3.742.526,62 € koji se ne nalaze u podacima dostavljenim od Ministarstva finansija.

- Stanje sredstava na računima/partijama koji su otvoreni na **PIB potrošačkih jedinica** na 31.12.2018. godine iznosi 12.674.849,41 € (kao i sredstva iskazana u valutama i to: 25.992,81 USD; 0,03 DKK; 460,50 GBP; 0,03 SEC i 401,00 CDA).

Utvrđeno je da u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu nije iskazan iznos sredstava na računima/partijama **Ministarstva finansija i potrošačkih jedinica** budžetskih korisnika u iznosu od 115.303.911,68 € (i sredstva iskazana u valutama i to: 107.430,97 USD; 2.500,00 CHF; 0,03 DDK; 858,06 GBP; 0,03 SEC i 401,00 CDA)[24]. U narednoj tabeli dat je pregled sredstava koja nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2018. godinu i to:

Tabela 20 – Stanje sredstava na 31.12.2018. godine

Banka	Sredstva koja nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu za 2018. godinu	Sredsva iz kredita	Sredsva donacija i IPA	Date pozajmice za Projekat 1000+ stanova	Ukupno	Razlika
Centralna banka Crne Gore	15.681.100,52	30.811,02	13.669.328,69		13.700.139,71	1.980.960,81
Crnogorska komercijalna banka	32.758.753,04	13.881.854,76	13.511.861,92	2.155.238,28	29.548.954,96	3.209.798,08
NLB Montenegrobanka	11.022.620,13		3.802.456,22	5.277.020,51	9.079.476,73	1.943.143,40
Prva banka Crne Gore	26.443.307,43	2.866.576,05	1.234.594,90	651.191,76	4.752.362,71	21.690.944,72
Erste banka	10.460.065,36	7.683.527,89	10.003,36	2.621.105,87	10.314.637,12	145.428,24
Societe Generale banka	10.023.148,72		387.311,29	3.412.635,24	3.799.946,53	6.223.202,19
Komercijalna banka Ad Budva	395.348,15			395.348,15	395.348,15	-
Hipo Alpe / Adiko banka	1.545.586,81		0,04	1.545.586,77	1.545.586,81	-
Hipotekarna banka	4.733.708,73		4.018.439,99		4.018.439,99	715.268,74
Atlas banka	285.618,34		82,97		82,97	285.535,37
Invest banka Montenegro	54.782,47				-	54.782,47
Lovćen banka	396.884,00			396.884,00	396.884,00	-
Nova bnka	1.502.987,98				-	1.502.987,98
Ukupno	**115.303.911,68**	**24.462.769,72**	**36.634.079,38**	**16.455.010,58**	**77.551.859,68**	**37.752.052,00**

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu nije iskazano stanje sredstava na računima/partijama Ministarstva finansija i potrošačkih jedinica budžetskih korisnika u iznosu 115.303.911,68 €. Utvrđeno je da se dio navedenih sredstava odnosi na:

- Sredstva na računima na 31.12.2018. godine po osnovu povučenih sredstava **iz kredita** u iznosu od 24.462.769,72 €.
- Sredstva **iz donacija i IPA fondova** u iznosu od 36.634.079,38 € (kao i sredstva u iznosu od 81.438,61 USD, 2.500,00 CHF i 105,06 GBP). U procesu revizije, na bazi raspoložive dokumentacije, utvrđeno je da postoji 381 bankovni račun koji su otvoreni za potrebe donacija i IPA sredstava. Na osnovu dostavljenih podataka nije bilo moguće u svim slučajevima pouzdano identifikovati odgovornu potrošačku jedinicu za korištenje sredstava. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se nalozi za prenos sredstava sa bankovnih računa koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija kreiraju u Direktoratu državnog trezora na zahtjev potrošačke jedinice korisnika sredstava iz donacija.
- Sredstva u iznosu od 16.455.010,58 € odnose se na obaveze prema Vladi Crne Gore po osnovu sredstava koja su prenešena poslovnim bankama (dati krediti finansijskim institucijama) u cilju realizacije projekta „Socijalno stanovanje za osobe sa niskim primanjima - **Projekat 1000⁺ stanova“.** Sredstva se nalaze kod osam poslovnih banaka, a za upravljanje i korišćenje sredstava odgovorno je Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo finansija.

  Za Projekat 1000⁺ stanova nijesu otvarani bankovni računi već je vršen prenos sredstava poslovnim bankama (iz kreditnih sredstava CEB-a), shodno Okvirnom ugovoru o zajmu između Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) i Vlade Crne Gore – Ministarstva finansija, a u skladu sa sporazumima o poslovnoj saradnji potpisanim sa komercijalnim bankama koje učestvuju u Projektu i ugovorima o saradnji na sprovođenju Projekta „1000+stanova“ zaključenim između Vlade Crne Gore (Ministarstva finansija) i Ministarstva održivog razvoja i turizma sa komercijalnim bankama. Prenos sredstava vršen je po nalogu Ministarstva finansija, a na osnovu dopisa

[24] Iznos od 993.602,17 €, iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu kao neutrošena sredstva budžetskih korisnika, nije uzet u obzir jer nije bilo moguće pouzdano utvrditi na koje račune i kod kojih banaka su se sredstva nalazila na 31.12.2018. godine.

Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa državnih bankovnih računa/partija koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija, za potrebe povlačenja sredstava od Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB). Sredstva poslovnim bankama prenošena su u 2011. 2016. i 2017. godini u skladu sa zaključenim ugovorima kojima su definisani uslovi i rokovi otplate (glavnice i kamate).

Na osnovu IOS-a banaka dostavljenih od Ministarstva finansija i raspoloživih podataka od potrošačkh jedinica utvrđeno je da se sredstva u iznosu od 37.752.052,00 €, u koji nije uključen iznos od 993.602,17 € (iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu kao neutrošena sredstva budžetskih korisnika), nalaze na računima kod Centralne banke i kod poslovnih banaka. Državna revizorska institucija je identifikovala pojedine račune i to:

I. Računi otvoreni na PIB Ministarsva finansija

- **Prva Banka** - Na osnovu IOS–a koji je obostrano potpisan i ovjeren, utvrđeno je postojanje računa/partija, na kojima se na dan 31.12.2018. godine nalaze sredstva u iznosu od 20.814.112,45 € i to:
  - **Račun 535-4990-47 - Depozit za eksproprijaciju.** Na osnovu ugovora o otvaranju računa utvrđeno je da je račun otvoren u skladu sa članom 22 stav 3 Zakona o eksproprijaciji za isplatu naknada bivšim vlasnicima eksproprisane imovine. Stanje sredstava na 31.12.2018. godine iznosi 17.784.105,25 €. Pregledom dokumentacije utvrđeno je da se uplata u iznosu od 4.160.420,00 €, izvršena 19.12.2018. godine (izvod broj 181), odnosi na prenos sredstava sa Glavnog računa državnog trezora. Sredstva su prenešena po zahtjevu Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Direkcije za saobraćaj za potrebe rješavanja imovinsko-pravnih odnosa (eksproprijacija nepokretnosti) za rekonstrukciju magistralnog puta M-18 Podgorica–Danilovgrad. Izvršene su isplate u iznosu od 48.468,32 €, dok se sredstva u iznosu od 4.111.951,68 € na 31.12.2018. godine nalaze na računu, a odnose se na **neutrošena budžetska sredstva koja su iskazana kao izdatak u 2018. godini (grupa računa 4199 – Ostalo).**
  - **Račun 0052000000183 - Depozit za eksproprijaciju** je otvoren za plaćanje prema inostranstvu bivšim vlasnicima eksproprisane imovine. Stanje sredstava na 31.12.2018. godine iznosi 1.246,91 €.
  - **Račun/partija 04432000006169** - Prema dokumentaciji Direktorata za imovinsko pravne poslove (akt broj 07-Sl 17.07.2017. godine) utvrđeno je da se na ovoj partiji nalazi dio sredstva koja su dana 10.10.2012. godine prenešena sa računa Ministarstva finansija 535-4990-47 - Depozit za eksproprijaiju na račun Prve banke 535-1-76 u iznosu od 8.500.000,00 €. Do 28.08.2014. godine sa računa Prve banke vraćeno je na račun Ministartsva finansija iznos od 5.501.557,00 €, tako da je stanje na računu na 31.12.2018. godine 3.028.760,29 € (sa kamatom u iznosu od 30.317,29 €).

Kod Prve banke na dan 31.12.2018. godine nalaze se sredstva u iznosu 20.782.548,25 €. Sredstva su uplaćena iz budžeta Crne Gore, od strane opština i ostalih korisnika eksproprijacije, dok namjena sredstava za iznos od 31.564,20 € nije identifikovana. **Utvrđeno je da se sredstva u iznosu od 4.111.951,68 € odnose na neutrošena sredstva iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora.**

- **Societe Generale banka** - Na osnovu IOS–a koji je obostrano potpisan i ovjeren, utvrđeno je da postoji osam računa, na kojima se na 31.12.2018. godine nalaze sredstva u iznosu od 1.804.519,39 €. U procesu revizije izvršena je identifikacija krajnjih stanja računa i to:
  - **Račun 550-5590-94 – Depozit za učešće na javnom nadmetanju**, koji kontroliše Ministarstvo finansija, Direktorat za imovinsko pravne odnose. Stanje sredstava na 31.12.2018. godine je iznosilo 82.263,50 €. **Utvrđeno je da je iznos od 52.527,13 € prenešen na uplatni račun 832-52006-58 u 2019. godini, a odnosi se na prihod od prodaje državne imovine u 2018. godini.**

II. Računi otvoreni na PIB potrošačkih jedinica - Revizija računa otvorenih na PIB potrošačkih jedinica je sprovedena metodom slučajnog izbora korisnika budžeta, na bazi podataka dostavljenih od strane Ministarstva finansija i to:

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore raspolaže sa tri računa. Na osnovu izvoda sa računa utvrđeno je da stanje sredstava na 31.12.2018. godine iznosi 768.349,94 €. Kontrolom priliva podračuna 510-72613-63 - „Podrška avio dostupnosti Crne Gore“, utvrđeno je da je 27.12.2018. godine (izvod br. 25), Rješenjem Ministarsva održivog razvoja i turizma (broj 117-647 od 25.12.2018. godine) sa Glavnog računa državnog trezora uplaćen iznos od 400.000,00 €. Odlivi sredstava sa računa u iznosu 161.231,38 € se odnose na plaćanja po fakturama 30084799 i 30084814 Easy Jet i da nema neizmirenih obaveza prema niskotarifnim avio-kompanijama. **Utvrđeno je da se sredstva u iznosu od 238.768,62 € odnose na neutrošena sredstava iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora.**

Crnogorska akademija nauka i umjetnosti raspolaže sa pet računa. Na osnovu izvoda sa računa utvrđeno je da stanje sredstava na 31.12.2018. godine iznosi 824.363,23 €. Pregledom prezentirane dokumentacije, utvrđeno je da su sredstva u iznosu od 33.600,00 € prenešena sa Glavnog računa državnog trezora na račun broj 550-10093-68, po osnovu ugovora vezanih za realizaciju projekata, finansiranje naučno-istraživačkih projekata i sufinansiranje publikacija. Sredstva su prenešena od strane Ministarstva pravde u iznosu od 5.000,00 €, Ministarstva kulture u iznosu od 10.000,00 €, Ministarstva zdravlja u iznosu od 3.000,00 € i Ministarstva održivog razvoja u iznosu od 15.600,00 €. **Utvrđeno je da se sredstva u iznosu od 33.600,00 € odnose na neutrošena sredstava iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora.**

Ministarstvo rada i socijalnog staranja raspolaže sa četiri računa preko kojih su vršene isplate prava iz oblasti socijalne zaštite. Stanje sredstava na 31.12.2018. godine iznosi 164.942,92 €. Prenos sredstava sa Glavnog računa državnog trezora na račune (CKB 510999005330005903 i Prva banka 5359990005942) u iznosu od 164.942,92 € su **neutrošena sredstava iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora na poziciji 421 – Prava iz oblasti socijalne zaštite.**

Privredni sud Crne Gore raspolaže sa četiri računa sa stanjem na 31.12.2018. godine u iznosu od 5.245.514,60 €. Tri bankovna računa se ne nalaze u podacima dostavljenim od strane Ministarstva finansija. Na bazi prezentirane dokumentacije kontrolisani su računi i to:

- **Račun 580-46-50** otvoren u Novoj banci sa stanjem sredstava na 31.12.2018. godine u iznosu od 1.502.987,98 €. Prezentiran je Okvirni ugovor o pružanju usluga platnog prometa nacionalne platne transakcije transakcioni račun 011-0100-580000000000046 50 (broj 82/17 od 16.02.2017. godine) i Aneks I Okvirnog ugovora od 23.02.2019. godine. Prema pojašnjenju odgovornog lica navedeni iznos se odnosi na prenos sredstava sa bankovnog računa Privrednog suda 550-4299-87 u 2017. godini, nakon naplate bankovne provizije i pripisane kamate na depozite po viđenju. Priložen je izvod sa bankovnog računa 550-4299-87 broj 36 od 23.02.2017. godine prema kome je sa navedenog računa izvršen prenos sredstava u iznosu od 1.500.000,00 € na račun 580-46-50. Račun se nalazi u dostavljenim podacima Ministarstva finansija.
- **Račun 550-4299-87** otvoren u Societe Generale banci. Stanje na računu na 31.12.2018. godine iznosi 3.727.198,05 €. Račun se ne nalazi u dostavljenim podacima Ministarstva finansija.
- **Račun 535-10502-98** otvoren u Prvoj banci sa stanjem na 31.12.2018. godine u iznosu od 8.986,64 €. Račun se ne nalazi u dostavljenim podacima Ministarstva finansija.
- **Račun 510-19762-21** otvoren u Crnogorskoj komercijalnoj banci sa stanjem na 31.12.2018. godine u iznosu od 6.341,93 €. Račun se ne nalazi u dostavljenim podacima Ministarstva finansija.

Ukupno stanje sredstava na dan 31.12.2018. godine na računima Privrednog suda iznosi 5.245.514,60 €. U procesu revizije, utvrđeno je da je Zahtjevom za plaćanje broj 40237477 od 28.12.2018. godine izvršen prenos sredstava po Zaključku Vlade 07-5168 od 08.11.2018. godine sa Glavnog računa državnog trezora (sa pozicije 4710-Tekuća budžetska rezerva) na račun Privrednog suda broj 550-4299-87 (izvod 251) u iznosu od 3.133.958,00 €. Navedeni iznos predstavlja depozit uplaćen na račun Privrednog suda vezano za realizaciju kupovine imovine stečajnog dužnika „Radoje Dakić” AD (po Odluci stečajnog upravnika od 02.07.2018. godine, zavedeno u Ministarstvu finansija pod brojem 01-17250/1). **Utvrđeno je da se sredstva u iznosu od 3.133.958,00 € odnose na neutrošena sredstava iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora.**

Revizijom gotovinskih depozita utvrđeno je da:

- Podaci iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu nijesu u potpunosti usaglašeni sa stanjem sredstava na državnim računima/partijama koje banke iskazuju kao otvorene stavke u korist Ministarstva finansija, uključujući i stanja sredstava kod potrošačkih jedinica na dan 31.12.2018. godine.
- Sredstva u iznosu od 115.303.911,68 € nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Dio navedenih sredstava se odnosi na: sredstva iz kredita u iznosu od 24.462.769,72 €, sredstva iz donacija i IPA fondova u iznosu od 36.634.079,38 € i na sredstva u iznosu od 16.455.010,58 € data kao pozajmice za realizaciju Projekta „1000⁺ stanova".
- Sredstva u iznosu od 37.752.052,00 €[25] se nalaze na računima kod Centralne banke Crne Gore i kod poslovnih banaka. Državna revizorska institucija je identifikovala pojedine račune i utvrdila da se sredstva u iznosu od 7.735.748,35 € odnose na neutrošena sredstva iskazana kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora u 2018. godini.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da u posebnom dijelu Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore prikaže sredstva koja se nalaze na računima kod Centralne banke i računima kod poslovnih banaka na kraju obračunskog perioda i njihovu namjenu u cilju transparentnog korišćenja navedenih sredstava.

Potrošačke jedinice, kojima je prenešen novac i evidentiran kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora u 2018. godini, obavezne su da sredstva koriste u skladu sa namjenom iskazanom u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore i o tome obavijeste Vladu Crne Gore, Ministarstvo finansija i Državnu revizorsku instituciju do kraja tekuće godine.

4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

Revizijom Završnog poreskog računa za 2018. godinu provjeravana je računska tačnost podataka iskazanih u poreskom knjigovodstvu. **Početno stanje** na računima klase 3 i klase 7 na dan 01.01.2018. godine dato je u narednoj tabeli[26]:

Tabela 21: Početno satnje na 01.01.2018. godine

Ukupno	Porezi	Doprinosi	Takse	Naknade	Ostali prihodi	Ostalo	Ukupno
3 - Dug	275.373.656,74	222.701.443,99	767.180,47	16.633.768,11	55.496.924,14	21.624.673,67	**592.597.647,12**
3 - Pot	350.984.150,67	77.925.084,31	257.201,28	1.245.693,98	1.655.097,60	363.096,58	**432.430.324,42**
7 - Dug	205.328.677,48	61.943.719,16	143.814,99	7.313.449,79	456.039,06	3.887.780,24	**279.073.480,72**
7 - Pot	172.212.846,93	154.750.600,02	653.794,18	20.926.216,98	62.466.057,13	28.231.288,18	**439.240.803,42**

Bilansne pozicije navedene pod stavkom "Ostalo" u iznosu od 21.624.673,67 € odnose se na:

- Naknade za korišćenje puteva, porez na promet proizvoda, prirez porezu na dohodak fizičkih lica i porez na dodatu vrijednost pri uvozu čija se naplata vršila preko uplatnog računa – 845. Navedenu vrstu prihoda Poreska uprava je pratila u određenom vremenskom periodu, nakon čega su ugašeni uplatni računi, a samim tim i evidencioni kodovi iskazani po ekonomskoj kategoriji.
- Reprogram iz 2004. godine koji se ne prikazuje u Prihodnoj izjavi i nema svoj evidencioni kod jer se odnosi na jednu vrstu prihoda. Uplata ovih sredstava se vrši prema ključu za raspodjelu sredstava, koji Poreska uprava dostavlja Ministarstvu finansija.
- Poreze i doprinose od samostalne djelatnosti, koji se uplaćuju na zbirni račun poreza koji je važio u 2003. godini.

Početno stanje poreskih potraživanja (klasa 3) prikazano je u iznosu od 592.597.647,12 €, dok je početno stanje preplate po osnovu poreskih potraživanja iznosilo 432.430.324,42 €. Početno knjigovodstveno stanje poreskog duga ne predstavlja stvarni iznos duga na 01.01.2018. godine iz sljedećih razloga:

[25] Nije uključen iznos sredstava od 993.602,17 €
[26] Podaci preuzeti iz poreske evidencije

- nesređene evidencije na analitičkim računima državnih organa i pored činjenice da je Poreska uprava u 2018. i 2019. godini vršila usaglašavanje stanja na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika (državnih organa) i smanjila poreski dug i preplatu koji se odnosi na period 2003. - 2005. godine;
- evidentiranog duga po osnovu „Reprograma“ iz 2004. godine prikazanog na kontima poreske grupe 371 i 319, koji se ne uplaćuje preko uplatnih računa, već direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora van sistema Poreske uprave;
- nerealizovanih rješenja o odloženom plaćanju i rješenja o preusmjeru sredstava;
- odloženih obaveza opština, za koje u analitičkim karticama nije promijenjena ročnost, te je dug koji dospijeva u budućem periodu evidentiran kao dospjeli dug, a nastale promjene se vode u pomoćnim evidencijama;
- nerealizovana rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskih potraživanja.

Promet na računima klase 3, 7 i 1 u periodu od 02.01.2018. godine do 31.12.2018. godine prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 22 – Promet računa po klasama za period 02.01. do 31.12.2018. godine

Ukupno	Porezi	Doprinosi	Takse	Naknade	Ostali prihodi	Ostalo	Ukupno
3 - Dug	353.039.810,22	524.021.207,86	652.649,93	30.540.785,22	4.997.138,32	-14.191.041,52	899.060.550,03
3 - Pot	371.817.715,42	528.538.634,70	755.575,96	37.030.380,32	960.966,50	152,41	939.103.425,31
1 - Dug	371.833.321,42	528.538.340,75	755.095,96	37.031.151,67	957.378,93	152,41	939.103.425,31
7 - Pot	352.667.032,80	524.021.207,86	652.649,93	30.540.785,22	5.369.915,74	-14.191.041,52	899.060.550,03
7 - Dug	364.283.249,16	535.890.554,32	755.575,96	37.030.380,32	1.143.513,14	152,41	939.103.425,31
1 - Pot	364.286.839,33	535.890.260,37	755.095,96	37.031.151,67	1.139.925,57	152,41	939.103.425,31

Evidencija prometa u poreskom knjigovodstvu je usklađena sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu. Promet na dugovnoj strani klase 3 u iznosu od 899.060.550,03 € odgovara prometu na potražnoj strani klase 7. Promet potražne strane klase 3 iskazan u iznosu od 939.103.425,31 € odgovara prometu na dugovnoj strani klase 7, koliko iznosi i promet dugovne strane klase 1 koja odgovara potražnoj strani klase 7.

Stanje na računima klase 3 i klase 7 na dan 01.01.2019. godine dato je u narednoj tabeli i to:

Tabela 23 - Stanje na 01.01.2019. godine

Ukupno	Porezi	Doprinosi	Takse	Naknade	Ostali prihodi	Ostalo	Ukupno
3 - Dug	275.234.403,92	215.185.820,30	669.742,05	19.338.773,31	59.757.682,46	7.422.687,12	577.609.109,16
3 - Pot	369.622.796,89	74.894.581,68	262.688,89	10.440.294,28	1.911.989,88	352.310,12	457.484.661,74
7 - Dug	221.882.377,93	68.544.160,26	137.780,92	16.071.713,67	532.351,95	12.494.273,26	319.662.657,99
7 - Pot	177.150.331,02	149.481.694,66	544.834,08	23.194.885,76	66.768.772,62	22.646.587,27	439.787.105,41

Knjigovodstveno stanje poreskog potraživanja (klasa 3) na 01.01.2019. godine iznosi 577.609.109,16 €, dok knjigovodstveno stanje preplate po osnovu poreskog potraživanja iznosi 457.484.661,74 €.

Poreska uprava nije u potpunosti obezbijedila evidenciju rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja iz 2017. i 2018. godine u analitičkim karticama poreskih obveznika, što nije u skladu sa članom 11 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu[27]. Analitičke kartice poreskih obveznika ne prikazuju tačno stanje, te se mjere naplate za ova poreska potraživanja nijesu mogle sprovesti u skladu sa članom 57 stav 1 Zakona o poreskoj administraciji.

Završni poreski račun sadrži odložene reprogramirane poreske obaveze za poljoprivrednike i javna preduzeća, pa analitičke kartice kod ovih poreskih obveznika ne pokazuju tačno stanje potraživanja. Poreska uprava je bila u obavezi da u analitičkim karticama poreskih obveznika stornira iznose duga koji nije dospio, odnosno izvrši izmjenu dospjeća poreskog potraživanja.

Potrebno je da Poreska uprava nastavi sa sprovođenjem aktivnosti kako bi se utvrdilo stvarno stanje poreskog duga kod državnih organa.

[27] "Sl.list RCG", br. 081/06

Mjera naplate poreskih potraživanja u 2018. godini - Državna revizorska institucija je izvršila kontrolu sprovođenja mjera prinudne naplate poreskih potraživanja od strane Poreske uprave prema 223 najveća poreska dužnika[28] po osnovu nenaplaćenog poreza na dodatu vrijednost, poreza na dobit, poreza na promet nepokretnosti i koncesija. Poreska potraživanja kontrolisanih poreskih obveznika iznose 108.912.638,14 €, pri čemu se 69.291.375,08 € odnosi na poreske obveznike koji su reprogramirali svoje obaveze, a 39.621.263,06 € na poreske obveznike koji nijesu reprogramirali svoje obaveze[29], kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 24 – Sumarni pregled analitičkih kartica kontrolisanih poreskih obveznika

OPIS	Broj kontrolisanih poreskih dužnika	Potraživanja na analitičkim karticama				Nedospjeli dug po osnovu reprograma na 31.12.2018.	Ukupno stanje duga na 31.12.2018.
		Početno stanje	Duguje	Potražuje	Krajnje stanje		
Poreski obv.koji su reprogramirali por. dug	**99**	**16.962.977,69**	**38.138.420,60**	**25.336.440,37**	**29.764.957,92**	**39.526.417,16**	**69.291.375,08**
Poreski obv. kojima su ukinuta rješ. o reprog.	42	10.331.537,11	10.420.921,83	1.289.239,25	19.463.219,69	12.159.179,75	31.622.399,44
Poreski obv. kojima nijesu ukin. rješ. o rep.	57	6.631.440,58	27.717.498,77	24.047.201,12	10.301.738,23	27.367.237,41	37.668.975,64
Poreski obv. koji nijesu u reprogramu	**124**	**35.356.546,32**	**6.512.611,50**	**2.247.894,76**	**39.621.263,06**		**39.621.263,06**
Ukupno	**223**	**52.319.524,01**	**44.651.032,10**	**27.584.335,13**	**69.386.220,98**	**39.526.417,16**	**108.912.638,14**

Lista najvećih poreskih dužnika sadži 26 pravnih lica u stečaju, čiji je dug iskazan u iznosu od 6.821.878,83 €, dok 73 pravna lica, čija poreska obaveza iznosi 14.907.343,28 €, ispunjavaju uslove za uvođenje stečaja.

Poreska uprava u 2018. godini nije **pravovremeno** sprovodila mjere prinudne naplate kod 19 poreskih obveznika čija poreska obaveza iznosi 15.782.713,52 €, što nije u skladu sa internim procedurama za sprovođenje mjera prinudne naplate. Poreska uprava nije izvršila sprovođenje svih **predviđenih** mjera prinudne naplate kod 6 poreskih obveznika (od kontrolisanih 223) čija poreska obaveza iznosi 3.021.430,72 €, što nije u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji[30] i internim procedurama za sprovođenje mjera prinudne naplate Poreske uprave.

Obavezuje se Poreska uprava da dosljedno i pravovremeno sprovodi odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji i internim procedurama naplate Poreske uprave.

Reprogram poreskih potraživanja

U skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja[31] izvršeno je odlaganje naplate dospjelih poreskih potraživanja kod 7064 poreska obveznika, kod kojih glavnica reprogramiranih potraživanja iznosi 162.122.865,41 €. Od 7064 donešenih rješenja o reprogramu poreskih potraživanja 6749 rješenja o reprogramu poreskih potraživanja je evidentirano u poreskom informacionom sistemu ili 150.923.729,17 € poreskog potraživanja, dok 315 rješenja o reprogramu poreskih potraživanja nije evidentirano u poreskom informacionom sistemu ili 11.199.136,24 € poreskog potraživanja. U 2018. godini dospjela reprogramirana poreska potraživanja su iznosila 29.614.853,96 €, od čega je naplaćeno 24.988.253,05 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

[28] Podaci objavljeni u ažuriranim crnim listama 200 najvećih poreskih dužnika u 2018. godini:,
- 12.02.2018. godine: http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=338235&rType=2 ,
- 07.05.2018. godine: http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=312810&rType=2 ,
- 27.07.2018. godine: http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=325750&rType=2 ,
- 12.11.2018. godine: http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=338235&rType=2.

[29] Poreska uprava je kod kontrolisanih poreskih obveznika donijela 99 rješenja o reprogramu poreskog potraživanja, pri čemu je izvršila odlaganje dospjelosti glavnice po osnovu poreskog potraživanja u iznosu od 63.496.027,15 €. Do 31.12.2018. godine dospjela poreska potraživanja iznose 23.969.609,99 €, a naplaćeno je 16.673.330,25 €, ili 69,56% dospjelih reprogramiranih potraživanja.

[30] "Sl. list RCG", br. 65/01, 80/04, 29/05, „Sl.list CG", br. 73/10, 20/11, 28/12, 08/15 i 47/17

[31] "Sl. list CG", br. 83/16

Tabela 25 – Reprogramirana poreska potraživanja

Reprogram	2017		2018		Ukupno	
	Dospjela potraživanja	Naplaćeno	Dospjela potraživanja	Naplaćeno	Dospjela potraživanja	Naplaćeno
Realizovana rješenja[32]	29.302.514,24	22.620.547,07	27.488.861,35	22.717.579,41	56.791.375,59	45.338.126,48
Nerealizovana rješenja[33]	1.825.644,32	1.295.271,10	2.125.992,61	2.270.673,64	3.951.636,93	3.565.944,74
Ukupno	**31.128.158,56**	**23.915.818,17**	**29.614.853,96**	**24.988.253,05**	**60.743.012,52**	**48.904.071,22**

Ukupno dospjela poreska potraživanja po osnovu reprograma do 31.12.2018. godine iznose 60.743.012,52 €, dok je naplaćen iznos od 48.904.071,22 €, odnosno 80,51%. Zbog nepouzdane evidencije, nije se mogla utvrditi vrsta naplaćenih prihoda kod nerealizovanih rješenja. U sljedećoj tabeli su prikazani naplaćeni prihodi po osnovu reprograma poreskih potraživanja:

Tabela 26 –Prihodi naplaćeni po osnovu reprograma poreskih potraživanja

Vrsta prihoda - naplata	2017	2018	Ukupno
Ukupno realizovana	**22.620.547,07**	**22.717.579,41**	**45.338.126,48**
Porez na dohodak fizičkih lica	320.089,66	1.016.717,43	1.336.807,09
Porez na dobit pravnih lica	204.236,37	516.430,82	720.667,19
Porez na promet nepokretnosti	824.502,88	805.949,34	1.630.452,22
Porez na dodatu vrijednost	834.931,16	1.671.584,11	2.506.515,27
Doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje	19.468.907,49	15.329.693,30	34.798.600,79
Doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje	796.109,76	2.941.138,79	3.737.248,55
Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	30.488,66	76.207,86	106.696,52
Doprinos Fondu rada	7.031,09	71.027,36	78.058,45
Naknade	134.250,00	288.830,41	423.080,41
Ukupno nerealizovana	**1.295.271,10**	**2.270.673,64**	**3.565.944,74**
Ukupno	**23.915.818,17**	**24.988.253,05**	**48.904.071,22**

Od dana primjene Zakona o reprogramu poreskog potraživanja do 31.12.2018. godine, Poreska uprava je donijela 1686 rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja i naplatila 5.569.782,61 € od poreskih obveznika kojima su ukinuta rješenja o reprogramu poreskog potraživanja.

Tabela 27 – Pregled donešenih i ukinutih rješenja o reprogramu poreskog potraživanja

Broj donešenh rješenja o reprogramu		7064	Procenat ukinutih rješenja	Reprogramirana glavnica ukinutih rješenja	Dospjelo po ukinutim rješenjima	Naplaćeno kod ukinutih rješenja	Iznos nedospjele glavnice
Ukinuta rješenja	Godina ukidanja	Broj ukinutih rješenja					
	2017	547	7,74%	15.284.159,27	5.449.139,38	1.430.922,76	9.835.019,89
	2018	1139	16,12%	31.669.878,22	11.309.520,16	4.138.859,85	20.360.358,06
	Ukupno	**1686**	**23,87%**	**46.954.037,49**	**16.758.659,54**	**5.569.782,61**	**30.195.377,95**
Proknjižena ukinuta rješenja prije izrade Završnog poreskog računa							**1.691.868,48**
Iznos neproknjiženih ukinutih rješenja							**28.503.509,47**

Uvidom u sprovedene mjere naplate utvrđeno je da Poreska uprava nije donijela rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja kod 6 poreskih obveznika koji nijesu redovno izmirivali dospjele tekuće poreske obaveze, kao i obaveze po osnovu reprograma poreskih potraživanja. Ukupna reprogramirana poreska potraživanja koja nijesu dospjela na 31.12.2018. godine kod ovih poreskih obveznika iznosila su 6.204.916,83 €. Predmetni poreski obveznici su nakon reprogramiranja poreskih obaveza, u skladu sa članom 17 Zakona o budžetu Crne Gore za 2017. godinu[34] i Uredbom o naplati poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika[35], podnijeli zahtjeve za plaćanje poreskog duga imovinom. Imajući u vidu da Ministarstvo finansija nije utvrdilo osnovanost podnijetih zahtjeva za plaćanje poreskog duga, u skladu sa članom 4 Uredbe o naplati poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika, odnosno pokrenuti postupak za plaćanje poreskog duga nije okončan, Poreska uprava nije donijela rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja. Poreska uprava je uputila više urgencija Ministarstvu finansija radi utvrđivanja osnovanosti zahtjeva poreskih obveznika, kako bi se okončao pokrenuti postupak definisan Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja i Zakonom o poreskoj administraciji.

[32] Realizovana rješenja su rješenja o reprogramu poreskog potraživanja proknjižena u poreskom informacionom sistemu
[33] Nerealizovana rješenja su rješenja o reprogramu poreskog potraživanja koja nijesu proknjižena u poreskom informacionom sistemu
[34] "Sl.list CG", br. 83/16, 42/17 i 89/17
[35] "Sl.list CG", br. 58/17

5. PRIMICI BUDŽETA

Zakonom o budžetu za 2018. godinu primici su planirani u iznosu od 2.004.134.964,15 €, odnosno nakon dva rebalansa 2.512.267.569,71 €, a primici iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznose 2.885.140.807,97 €, ili za 42,96% više od plana, odnosno za 32,02% su veći od ostvarenih primitaka u 2017. godini, koji su iznosili 2.185.304.645,49 €. Primici budžeta iskazani u skladu sa članom 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za period od 2014. godine do 2018. godine, dati su u narednoj tabeli i to:

Tabela 28 – Primici budžeta iskazani po godinama[36]

Ekonomska klasifikacija		Primici budžeta Crne Gore				
		2014	2015	2016	2017	2018
71	Tekući prihodi	1.339.592.834,24	1.311.814.833,66	1.470.808.839,11	1.534.411.996,24	1.708.022.927,05
72	Primici od prodaje imovine	6.691.829,70	7.843.144,35	4.219.567,51	6.191.115,23	15.749.081,71
73	Primici od otplate kredita	8.522.051,19	7.021.877,49	4.662.620,91	6.580.211,88	11.285.945,10
74	Donacije i transferi	5.554.927,72	7.132.855,39	11.579.771,22	25.281.469,76	26.709.414,99
75	Pozajmice i krediti	535.749.125,50	828.578.309,03	649.560.576,06	612.839.852,38	1.123.373.439,12
	Ukupno	**1.896.110.768,35**	**2.162.391.019,92**	**2.140.831.374,81**	**2.185.304.645,49**	**2.885.140.807,97**

Struktura naplate po prihodnim jedinicama odgovara iznosima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 29 – Struktura prihoda po prihodnim jedinicama

E.K.	Opis	Poreska uprava	Uprava carina	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Uprava policije	Ministarstvo finansija	Ukupno
7	**Primici**	**968.790.913,90**	**640.828.090,35**	**9.867.608,71**	**3.683.549,06**	**1.261.970.645,95**	**2.885.140.807,97**
71+73	**Izvorni prihodi**	**968.790.913,90**	**640.828.090,35**	**9.867.608,71**	**3.683.549,06**	**96.138.710,13**	**1.719.308.872,15**
71	**Tekući prihodi**	**968.790.913,90**	**640.828.090,35**	**9.867.608,71**	**3.683.549,06**	**84.852.765,03**	**1.708.022.927,05**
711	Porezi	428.212.154,60	640.735.046,70				1.068.947.201,30
712	Doprinosi	524.440.114,40					524.440.114,40
713	Takse	755.575,96	33.001,39	3.871.563,89	183.117,40	12.057.749,01	16.901.007,65
714	Naknade	14.239.243,72		113.119,66		12.067.175,70	26.419.539,08
715	Ostali prihodi	1.143.825,22	60.042,26	5.882.925,16	3.500.431,66	60.727.840,32	71.315.064,62
72	**Primici od prodaje imovine**					**15.749.081,71**	**15.749.081,71**
73	**Primici od otplate kredita**					**11.285.945,10**	**11.285.945,10**
74	**Donacije i transferi**					**26.709.414,99**	**26.709.414,99**
75	**Pozajmice i krediti**					**1.123.373.439,12**	**1.123.373.439,12**

Prema podacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu tekući prihodi su ostvareni u iznosu 1.708.022.927,05 € i to: porezi u iznosu od 1.068.947.201,30 €, doprinosi u iznosu od 524.440.114,40 €, takse u iznosu od 16.901.007,65 €, naknade u iznosu od 26.419.539,08 € i ostali prihodi u iznosu od 71.315.064,62 €.

5.1. Tekući prihodi

Naplata tekućih prihoda vršena je preko uplatnih računa otvorenih u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda. Prenos sredstava se vrši prihodnim izjavama, kroz prihodni model u naplatnim institucijama, a za naplatu prihoda preko računa 832 prihodnu izjavu sačinjava Direktorat državnog trezora. Na bazi prihodnih izjava vrši se raspodjela prihoda i prenos sredstava na Glavni račun državnog trezora. Evidencija priliva u Glavnu knjigu trezora vršena je i direktnom uplatom na Glavni račun državnog trezora[37]i na osnovu rješenja Ministarstva finansija.
Revizijom tekućih prihoda obuhvaćeni su **ostali prihodi** evidentirani na računima grupe 715, koji su u 2018. godini ostvareni u iznosu od 71.315.064,62 €, kako je prikazano u narednoj tabeli, u skladu sa načinom prikupljanja prihoda i to:

[36] Podaci uzeti iz Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore u periodu od 2014-2018

[37] Na osnovu izvoda Glavnog računa državnog trezora, odnosno na osnovu bančine poruke vršena je evidencija priliva u Glavnoj knjizi državnog trezora.

Tabela 30 – Ostali prihodi u skladu sa načinom prikupljanja prihoda

E.K.		Opis	Prihodni model	Rješenja	Direktna uplata na Glavni račun	Ukupno
715	7151	Prihodi od kapitala	38.156.072,54	666.238,79	926.511,80	39.748.823,13
	7152	Novčane kazne i oduzete imovinske koristi	12.944.616,66			12.944.616,66
	7153	Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem sopstvene djelatnosti	3.387.594,33			3.387.594,33
	7155	Ostali prihodi	11.349.375,14	5.083,78	3.879.571,58	15.234.030,50
Ukupno			**65.837.658,67**	**671.322,57**	**4.806.083,38**	**71.315.064,62**

Prihodi u iznosu od 65.837.658,67 € naplaćeni su preko uplatnih računa u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda. Prilivi sredstava u iznosu od 671.322,57 € evidentirani su na osnovu rješenja Ministarstva finansija, dok su prilivi u iznosu 4.806.083,38 € evidentirani na osnovu izvoda Glavnog računa državnog trezora.

Prihodi od kapitala (7151) su ostvareni u iznosu od 39.748.823,13 €. Utvrđeno je da je iznos od 37.491.790,34 € uplaćen, preko uplatnog računa 832-52048-29 – Prihodi od akcija i udjela u dobiti, od strane Monteputa D.O.O, JP Morsko dobro, Elektroprivrede Crne Gore, Radio difuznog centra D.O.O, Pošte Crne Gore i Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, a po osnovu raspodjele dobiti za 2017. godinu i ranije periode. Prihodi u iznosu od 1.540.318,43 € se odnose na pripadajući dio dobiti po Završnom računu Centralne banke Crne Gore za 2017. godinu.

Ostali prihodi (7155) su ostvareni u ukupnom iznosu od 15.234.030,50 €. Sredstva u iznosu od 3.879.571,58 € se odnose na direktne **uplate na Glavni račun državnog trezora**, koje su na osnovu bančinih izvoda i rješenja Ministarstva finansija evidentirane u Glavnu knjigu trezora. Metodom slučajnog uzorka izvršena je kontrola priliva na Glavni račun državnog trezora i to:

- Priliv u iznosu od **314.470,33 €** uplaćen je od AD Jadranskog brodogradilišta Bijela. Uplata se odnosi na povraćaj dijela sredstava po prijavi potraživanja Ministarstva finansija (RZ broj 628/15 od 31.07.2015. godine) prema stečajnom dužniku. **Osnov potraživanja je pozajmica** u iznosu od 2.085.593,72 € isplaćena iz tekuće budžetske rezerve po Zaključcima Vlade broj 08-661 od 02.04.2015. godine i broj 08-1387 od 18.06.2015. godine, a na ime isplate poreza i doprinosa za zaposlene kojima prestaje radni odnos na dobrovoljnoj osnovi.
- Priliv u iznosu od 52.736,84 € uplaćen od Opštine Nikšić. **Priliv se odnosi na otplatu obaveze (glavnica duga u iznosu od 52.631,58 € i provizija u iznosu od 105,26 €)** po Ugovoru o prosleđivanju sredstava kredita, zaključenog između Opštine Nikšić i Ministarstva finansija za finansiranje Projekta „Vodosnabdijevanje i otpadne vode u Crnoj Gori – EIB**."**
- Priliv u iznosu od 948.575,00 € uplaćen od HTP "Onogošt" AD Nikšić. Navedena uplata se odnosi **na povraćaj dijela sredstava odobrenih kao državna pomoć**, po Zaključcima Vlade broj 03-8080 od 23.09.2010. godine i broj 03-1567 od 03.03.2011. godine, za realizaciju socijalnog programa zaposlenih. Prenos sredstava sa računa stečajnog dužnika na državni bankovni račun – depozit Privrednog suda Crne Gore br. 550-4299-87 u iznosu od 1.030.276,58 € izvršen je 17.07.2015. godine. Prenos sredstava sa državnog bankovnog računa – depozit Privrednog suda Crne Gore broj 550-4299-87 u iznosu od 948.575,00 € izvršen je 21.11.2018. godine po zahtjevu Ministarstva finansija (akt broj 07-18467/2 od 21.11.2018).
- Priliv u iznosu **od 275.777,00 €** uplaćen od AD „Gorica" u stečaju. Navedena uplata se odnosi na djelimično namirenje potraživanja Ministarstva finansija (po Zaključku Privrednog suda o konačnoj listi priznatih i utvrđenih potraživanja St.br. 275/11 od 30.05.2012. godine), **nastalo po Ugovoru o kreditu** br.4753 od 09.09.1996. godine na iznos od 3.853.951 dinara i četiri aneksa sklopljena u periodu do 30.06.2002. godine.
- Priliv u iznosu od **136.122,09 €** uplaćen od AD „Vunko" u stečaju. Navedena uplata se odnosi na djelimično namirenje potraživanja od stečajnog dužnika **po osnovu kreditnog zaduženja iz budžeta** i neizmirenih poreza i doprinosa na zarade zaposlenih. Na osnovu dokumentacije Privrednog suda (ST-158/15 od 18.06.2019. godine) zaključeno je da je stečajni dužnik po osnovu utvrđenih potraživanja u stečajnom postuku i raspoloživih sredstava diobene mase izvršio dvije uplate u budžet Crne Gore u iznosu od 840.982,66 € (Poreskoj upravi u iznosu od 704.860,57 € i Ministarstvu finansija u iznosu od 136.122,09 €).

- Priliv u iznosu od **256.807,33 €** uplaćen od AD „Bjelasica Rada" u stečaju. Na osnovu dokumentacije Privrednog suda utvrđeno je da se navedena uplata odnosi na **ostatak duga po ustupljenim potraživanjima Poreske uprave** (Zaključak Vlade 07-2643 od 17.05.2018. godine). Potraživanja prema Poreskoj upravi izmirena su iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 576.660,72 € (Zaključak Vlade broj 07-149 od 28.06.2018. godine označen stepenom tajnosti „Interno").
- Priliv u iznosu od **72.411.06** € uplaćen od stečajnog dužnika AD „Koni-Konfekcija". Na osnovu dokumentacije Privrednog suda utvrđeno je da se uplata odnosi na povraćaj dijela sredstava prenešenih iz tekuće budžetske rezerve po Zaključku Vlade broj 08-112 od 05.05.2016. godine (označen stepenom tajnosti "Interno"), **a na ime izmirenja obaveza prema radnicima.**

Prilivi naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, koji se evidentiraju prema sadržaju bančine poruke, nijesu u svim slučajevima evidentirani u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom. Prilivi u iznosu od 2.056.899,65 € su evidentirani na grupu računa 715-Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupu računa 73 - Primici od otplate kredita, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Priliv u iznosu od 311.918,85 € odnosi se na sredstva uplaćena na uplatni račun 832-195-97 - Prihodi od pretplate penzija Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore i evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora kroz prihodni model na grupu računa 715-Ostali prihodi. Utvrđeno je da se prilivi na navedenom računu odnose na povraćaj sredstava po osnovu neisplaćenih uputnica po obračunatim isplatama koje vrši Fond PIO od strane banaka i pošta preko kojih se vrši isplata sredstava krajnjem korisniku, uključujući i povraćaje po osnovu preplata po raznim osnovama. **Navedeni iznos je iskazan kao prihod, odnosno nije vršeno storniranje izdataka za iznose povraćenih sredstva.**

5.2. Primici od prodaje imovine

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu primici od prodaje državne imovine iskazani su u iznosu od 15.749.081,71 €. Revizijom primitaka od prodaje državne imovine, evidentiranih na računima grupe 72 - Primici od prodaje imovine, utvrđeno je da je iznos od 5.671.218,97 € uplaćen u skladu sa Naredbom o naplati javnih prihoda, a iznos od 10.077.862,74 € direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora. U procesu revizije, izvršena je kontrola primitaka i to:

- Iznos od 3.234.128,40 € odnosi se na priliv uplaćen na uplatni račun 832-52006-58 - Prihodi od prodate imovine koji kontroliše Uprava za imovinu. Kontrolom prometa na ovom računu utvrđeno je da je priliv ostvaren po osnovu uplata po zaključenim ugovorima o prodaji državne imovine u 2018. godini i ranijim periodima i prenosom sredstava ostvarenih po osnovu učešća na javnom nadmetanju sa državnog bankovnog računa 550-5590-94 – Depozit otvorenog kod Societe Generale Banke, a koji kontroliše Ministarstvo finansija - Direktorat za imovinsko pravne odnose. Utvrđeno je da se iznos od 52.527,13 € odnosi na depozit, koji je 19.02.2018. godine uplaćen na račun 550-5590-94 po osnovu učešća u javnom nadmetanju za prodaju nepokretnosti. Javno nadmetanje je okončano sklapanjem Ugovora broj 07-18117/2017 od 12.03.2018. godine. Uplata od strane kupca (ugovorena vrijednost umanjena za iznos depozita) izvršena je u trećem mjesecu 2018. godine na uplatni račun 832-52006-58. Sredstva uplaćena po osnovu depozita su prenešena na račun 832-52006-58 i iskazana kao prihod u 2019. godini**. Prihod u iznosu od 52.527,13 € je trebalo evidentirati kao priliv u 2018. godini, a ne u 2019. godini.**
- Iznos od 91.054,89 € se odnosi na priliv ostvaren na računu 832-215-37 - Prihodi po osnovu otkupa stanova – Ministarstvo odbrane, a odnosi se na primitke po osnovu prodaje državne imovine, kupovina stanova po povoljnim uslovima po ugovorima zaključenim u 2018. godini i ranijim periodima.
- Iznos od 427.538,37 € se odnosi na prilive na uplatnom računu 832-213-43 - Prihodi od prodaje naoružanja i vojne opreme i pružanja usluga, koji služe za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanje Vojske u skladu sa NATO standardima - Ministarstvo odbrane**.** Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se preko navedenog računa naplaćuje više vrsta prihoda koji

pripadaju različitim klasifikacionim grupama. Iznos od 109.509,46 € odnosi se na sredstva naplaćena po osnovu davanja u zakup objekata i angažovanja opreme, a ne na primitke od prodaje imovine i **trebalo ih je evidentirati na grupu računa 715 – Ostali prihodi.**

- Iznos od 10.077.862,74 € je uplaćen od AD „Rudnik uglja" Pljevlja na Glavni račun državnog trezora 18.06.2018. godine na ime prodaje akcija. Prema Izvještaju CDA utvrđeno je da vrijednost prodatih akcija (1575632 akcija po cijeni 6,40 €) iznosi 10.084.044,80 €. Sredstva prenešena na Glavni račun državnog trezora iznose 10.077.862,74 €, dok se iznos od 6.180,85 € odnosi na troškove za upis vlasništva i prenosa vlasništva u postuku preuzimanja i naknade za platni promet. **Primitke i izdatke u Glavnoj knjizi trezora trebalo je uvećati za iznos od 6.180,85 €.**

Ministarstvo finansija je trebalo da ukupne primitke ostvarene od prodaje imovine, kao i izdatke nastale u procesu prodaje državne imovine, evidentira u Glavnoj knjizi trezora, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

5.3. Primici od otplate kredita

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu primici od otplate kredita iskazani su u iznosu od 11.285.945,10 € i to: primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti u iznosu od 10.326.543,16 €, primici od otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 753.872,79 € i primici od otplate kredita datih fizičkim licima u iznosu od 205.529,15 €. Evidencija primitaka od otplate kredita vršena je kroz Prihodni model za uplaćena sredstva preko računa otvorenih u skladu sa Naredbom o naplati javnih prihoda u iznosu od 1.801.211,74 €, rješenjima Ministarstva finansija u iznosu od 161.563,90 € i na osnovu uplata na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 9.323.169,46 €. U procesu revizije izvršena je kontrola **primitaka od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti**, na odabranom uzorku i utvrđeno je:

- Iznos od 161.563,90 € se odnosi na primitke od otplate kredita datih od strane Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, koji je evidentiran Rješenjem broj 06-14941 od 13.03.2019. godine.
- Iznos od 9.323.169,46 € se odnosi na direktne uplate na Glavni račun državnog trezora od strane opština, javnih preduzeća i drugih pravnih lica, evidentiran na osnovu izvoda poslovnih banaka. Na osnovu podataka dostavljenih od Ministarstva finansija i prezentirane dokumentacije utvrđeno je da se navedeni prilivi odnose na naplatu dijela obaveza za glavnicu, kamatu, proviziju na nepovučena sredstva i proviziju CBCG iz 2018. godine i ranijih perioda i to:
  - ✓ Iznos od 5.351.088,38 € se odnosi na otplatu glavnice od opština u iznosu od 2.181.838,76 € i od javnih preduzeća i ostalih u iznosu od 3.169.249,62 €, a u skladu sa zaključenim ugovorima za date pozajmice na ime realizacije projekata.
  - ✓ Iznos od 406.608,17 € se odnosi na kamatu uplaćenu od opština u iznosu od 256.476,03 € i od javnih preduzeća i ostalih u iznosu od 150.132,14 €, a u skladu sa zaključenim ugovorima za date pozajmice na ime realizacije projekata, **koji je trebalo evidentirati na računima grupe 715-Ostali prihodi.**
  - ✓ Iznos od 107.322,83 € odnosi se na naplaćene provizije na nepovučena sredstva i provizije CBCG, od opština u iznosu od 102.573,58 €, javnih preduzeća i od ostalih u iznosu od 4.749,25 €. **Navedene prihode je trebalo evidentirati na računima grupe 715-Ostali prihodi.**
  - ✓ Iznos od 3.250.000,00 € se odnosi na prihod od date pozajmice po Ugovoru o regulisanju međusobnih prava i obaveza Vlade Crne Gore i Opštine Budva, a po osnovu uplate sredstava u cilju sprečavanja aktiviranja državne garancije. U skladu sa odredbama navedenog ugovora izvršena je uplata sredstava iz tekuće budžetske rezerve dana 30.05.2018. godine, u skladu sa Zaključkom Vlade broj 07-123 od 24.05.2018. godine, sa obavezom vraćanja do 15.12.2018. godine.
  - ✓ Iznos od 208.150,18 € se odnosi na uplatu kamate od Željezničke infrastrukture Crne Gore AD Podgorica. Navedeni iznos Ministarstvo finansija potražuje po osnovu kamata koje je Ministarstvo finansija platilo Češkoj banci po kreditu broj 21026 u periodu od 2009. do 2017. godine. **Prihode od kamata je trebalo evidentirati na računima grupe 715-Ostali prihodi**.

Primici od otplate kredita u iznosu od 753.872,79 € su uplate na račun 832-52008-52 - Prihodi od kamate i glavnice za Projekat "1000+", koje su kroz Prihodni model evidentirane na poziciji 73 - Primici od otplate kredita. U procesu revizije utvrđeno je da se prilivi na navedenom računu odnose na naplaćene obaveze za glavnicu i kamatu iz 2018. godine, po ugovorima o saradnji na sprovođenju Projekta „1000+ stanova“ Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja i turizma sa komercijalnim bankama. Prema podacima dostavljenim od Ministarstva finansija (akt broj 011-40111/19 36/59-1 CD od 25.03.2019. godine) iznos glavnice duga po navedenim ugovorima je 605.277,32 €, **dok se iznos od 148.595,48 € odnosi na kamatu, koju je trebalo evidentirati na poziciji 715-Ostali prihodi.**

Prilivi u iznosu od 722.081,16 €, koji se odnose na naplaćenu kamatu i proviziju, evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora na računima grupe 731-Primici od otplate kredita, a trebalo ih je evidentirati na računima grupe 715 - Ostali prihodi.

5.4. Pozajmice i krediti

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu primici od uzetih pozajmica i kredita iznose 1.123.373.439,12 € i to pozajmice i krediti iz domaćih izvora u iznosu od 213.600.000,00 € i iz inostranih izvora u iznosu od 909.773.439,12 €. Evidencija priliva po osnovu pozajmica i kredita vršena je na osnovu rješenja Ministarstva finansija u iznosu od 1.064.710.215,12 € i direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 58.663.224,00 €. Pregled povučenih i evidentiranih sredstava na domaćem i inostranom tržištu dat je u narednoj tabeli i to:

Tabela 31 – Pozajmice i krediti uzeti u 2018. godini

Opis	Uzete pozajmice	Evidentirano u Glavnoj knjizi trezora	Razlika
Uzeti krediti na domaćem tržištu	-	-	-
Emisija HOV na domaćem tržištu	213.600.000,00	213.600.000,00	-
Ukupno	**213.600.000,00**	**213.600.000,00**	**-**
Uzeti krediti na inostranom tržištu	489.521.917,12	432.660.025,37	56.861.891,75
Emisija HOV na inostranom tržištu	500.000.000,00	477.113.413,75	22.886.586,25
Ukupno	**989.521.917,12**	**909.773.439,12**	**79.748.478,00**
Ukupno uzete pozajmice	**1.203.121.917,12**	**1.123.373.439,12**	**79.748.478,00**

Pozajmice i krediti iz domaćih izvora - U 2018 godini nije bilo zaključenih ugovora o kreditu/pozajmici sa komercijalnim bankama koje posluju na domaćem tržištu. Potpisano je osam aneksa na osnovne ugovore zaključene u prethodnom periodu sa poslovnim bankama. Aneksima na osnovne ugovore su mijenjane odredbe osnovnih ugovora koje se odnose na rok korišćenja kreditnih sredstava, rok vraćanja kredita i visinu kamatne stope. Uzete pozajmice od emisija hartija od vrijednosti na domaćem tržištu (6 emisija državnih zapisa radi obezbjeđenja likvidnosti) iznose 213.600.000,00 €, koliko je i evidentirano u Glavnoj knjizi trezora.

Pozajmice i krediti iz inostranih izvora u 2018. godini evidentirane u Glavnoj knjizi trezora iznose 909.773.439,12 €, dok povučena sredstva od ino kreditora iznose 989.521.917,12 € kako je prikazano u narednoj tabeli i to:

Tabela 32 – Krediti i pozajmice iz inostranih izvora

Kreditor	Valuta po ugovoru	Kurs na 31.12.2018	Povlačenja valuta po ugovoru	Povučena sredstva valuta euro
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	€	1.000	7.641.731,71	7.641.731,71
Razvojna banka Savjeta Evrope (CEB)	€	1.000	3.920.000,00	3.920.000,00
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	€	1.000	3.276.880,12	3.276.880,12
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KWF)	€	1.000	11.584.273,78	11.584.273,78
Evropska investiciona banka (EIB)	€	1.000	25.414.615,39	25.414.615,39
Exim China - Autoput	€	0,8731	186.474.860,57	162.803.265,73
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD)	$	1.000	1.000.000,00	1.000.000,00
Sindicirani zajam	€	1.000	250.000.000,00	250.000.000,00
Export Development canada	€	1.000	23.881.150,39	23.881.150,39
Ukupno	**€**	1.000		**489.521.917,12**
Emisija HOV - EUROBOND			**500.000.000,00**	**500.000.000,00**
Ukupno	**€**	1.000		**989.521.917,12**

Povučena sredstva po osnovu ino kredita iznose 489.521.917,12 €, a evidentirani su prilivi u iznosu od 432.660.025,37 €, dok emitovane HOV na međunarodnom finansijskom tržištu iznose 500.000.000,00 €, a evidentiran je iznos od 477.113.413,73 €.

Državna revizorska institucija je utvrdila da su emitovane HOV u iznosu od 500.000.000,00 € iskorišćene za refinansiranje hartija od vrijednosti u iznosu od 362.351.000,00 €, za plaćanje kamate u iznosu od 14.116.479,55 €, bankarske provizije i usluge u iznosu od 1.256.115,90 € i povećanje depozita u iznosu od 99.389.818,30 €. Iznos od 22.886.586,25 € predstavlja trošak refinansiranja HOV koji je pokriven dodatnom emisijom hartija od vrijednosti u navedenom iznosu sa odloženim plaćanjem, a za koji nije dobijena protivvrijednost u novcu. Državna revizorska institucija je ustanovila da je neophodno korigovati visinu modifikovanog deficita Budžeta za iznos od 22.886.586,25 € iz sljedećih razloga:

- Emitovane HOV u iznosu od 22.886.586,25 € ne ispunjavaju sve uslove kojim bi mogle imati karakter pozajmica, iz razloga što emitent za iznos emitovanih HOV nije dobio protivvrijednost u novcu;
- Emitovane HOV predstavljaju trošak refinansiranja te na taj način kupci HOV naplaćuju njihovu tržišnu vrijednost po većoj cijeni od nominalne i odlažu naplatu ove razlike koja za emitenta predstavlja neto povećanje obaveza;
- Emitent za veći iznos emitovanih HOV u odnosu na iznos refinansiranog duga ostvaruje kapitalni gubitak koji povećava iznos deficita.

Državna revizorska institucija se opredijelila za korekciju modifikovanog gotovinskog deficita iz sljedećih razloga:

- Gotovinski deficit nije moguće uvećati iz razloga što nijesu nastale gotovinske transakcije, te bi uvećanje gotovinskog deficita dovelo do povećanja izdataka koji efektivno nijesu plaćeni već nastali kao neto povećanje obaveza;
- Modifikovani gotovinski deficit u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti dozvoljava korekcije deficita za iznos negotovinskih transakcija koje nastaju kroz neto povećanje obaveza i time objektiviziraju iskazani budžetski rezultat.

6. IZDACI BUDŽETA

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa ekonomskom klasifikacijom za period od 2014. do 2018. godine dati su u narednoj tabeli i to:

Tabela 33 – Izdaci budžeta po ekonomskoj klasifikaciji iskazani po godinama[38]

Ekonomska klasifikacija		Izdaci budžeta Crne Gore				
		2014	2015	2016	2017	2018
41	Tekući izdaci	635.026.761,19	641.171.576,11	697.288.266,74	745.813.667,07	788.259.121,02
42	Transferi za socijalnu zaštitu	492.148.010,12	487.041.860,10	554.983.220,35	538.050.896,13	544.485.571,48
43	Transferi institucijama, poj. nev. i jav. sektoru	99.048.746,08	136.226.214,47	171.815.385,72	166.881.124,76	208.726.710,34
44	Kapitalni izdaci	133.972.150,24	256.488.589,42	106.908.718,07	287.888.325,48	390.979.023,80
45	Pozajmice i krediti	2.484.899,77	2.975.830,12	2.868.099,30	4.857.410,76	4.596.369,00
46	Otplata duga	514.541.442,56	619.150.905,91	602.381.893,44	398.561.393,50	719.509.827,84
47	Rezerva	13.532.542,72	16.643.694,03	18.897.863,97	19.683.829,93	23.887.500,05
UKUPNO		**1.890.754.552,68**	**2.159.698.670,16**	**2.155.143.447,59**	**2.161.736.647,63**	**2.680.444.123,53**

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa funkcionalnom klasifikacijom za period od 2014. do 2018. godine dati su u narednoj tabeli i to:

Tabela 34 - Izdaci budžeta po funkcionalnoj klasifikaciji iskazani po godinama

	Opis	2014	2015	2016	2017	2018
1	Opšte javne službe	741.803.130,33	764.263.994,79	778.413.711,17	602.689.981,81	1.031.018.304,76
2	Odbrana	37.182.579,09	38.562.538,36	41.380.560,83	44.546.653,24	71.609.531,08
3	Javni red i bezbjednost	123.913.332,50	129.932.469,12	159.089.029,60	155.932.400,53	169.178.018,23
4	Ekonomski poslovi	124.150.867,36	314.944.066,32	165.912.144,06	380.405.364,15	367.978.581,11
5	Zaštita životne sredine	6.081.971,36	4.162.293,50	3.230.756,73	4.694.871,64	8.160.003,68
6	Poslovi stanovanja i zajednice	5.055.655,76	5.777.293,89	5.888.978,91	5.253.847,26	5.044.584,40
7	Zdravstvo	174.852.462,31	212.946.173,71	235.482.531,80	204.266.456,42	245.588.391,83
8	Sport, kultura i religija	28.313.767,16	38.385.693,22	42.331.293,22	40.865.662,24	46.678.211,97
9	Obrazovanje	165.863.872,87	164.896.656,48	176.834.356,08	177.916.875,75	189.290.673,09
10	Socijalna zaštita	483.536.913,94	485.827.490,77	546.580.085,19	545.164.534,59	545.897.823,38
	Ukupno	**1.890.754.552,68**	**2.15.698.670,16**	**2.155.143.447,59**	**2.161.736.647,63**	**2.680.444.123,53**

Izdaci budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznose 2.680.444.123,53 €. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih izdataka u 2018. godini po strukturi izdataka i to:

Tabela 35 – Izdaci u 2018. godini iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

EK	Opis	Izdaci budžeta u 2018. godini				
		Zakon o budžetu	Rebalans	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
41	Tekući izdaci	752.198.681,94	27.883.325,55	10.068.518,30	790.150.525,79	788.259.121,02
42	Transferi za socijalnu zaštitu	551.408.689,95	7.524.083,91	-13.619.515,49	545.313.258,37	544.485.571,48
43	Transferi inst. poj.nevl i jav. sektoru	183.542.538,70	23.141.699,99	5.625.144,56	212.309.383,25	208.726.710,34
44	Kapitalni izdaci	319.307.864,42	72.315.701,00	- 3.494.644,36	388.128.921,06	390.979.023,80
45	Pozajmice i krediti	2.875.001,00	0	1.792.170,00	4.667.171,00	4.596.369,00
46	Otplata duga	181.744.495,00	360.680.000,00	- 153.000,00	542.271.495,00	719.509.827,84
47	Rezerva	13.057.693,14	16.587.795,10	- 218.673,01	29.426.815,23	23.887.500,05
	Ukupno	**2.004.134.964,15**	**508.132.605,55**	**0,00**	**2.512.267.569,70**	**2.680.444.123,53**

6.1 Tekući izdaci (41)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu tekući izdaci su planirani u iznosu od 752.198.681,94 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva iznose 790.150.525,79 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 788.259.121,02€, odnosno 99,76% raspoloživih sredstava, kako je prikazano u narednoj tabeli:

[38] Podaci uzeti iz Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore u periodu od 2014.-2018.

Tabela 36 – Pregled tekućih izdataka

Izdaci		Zakon o budžetu za 2018. godinu	Rebalans		Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
			20.03.2018	01.08.2018			
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	438.977.760,11	438.977.760,11	461.973.796,47	3.204.123,79	465.177.920,26	459.795.140,05
412	Ostala lična primanja	12.652.190,18	12.822.190,18	13.365.623,18	1.599.160,26	14.964.783,44	13.212.940,21
413	Rashodi za materijal za materij	36.475.699,82	36.475.699,82	39.717.313,50	-731.991,77	38.985.321,73	36.731.134,72
414	Rashodi za usluge za usluge	73.664.108,84	74.664.108,84	71.609.732,94	7.360.098,87	78.969.831,81	75.138.922,69
415	Rashodi za za tekuće održavanje	22.343.832,78	22.343.832,78	22.305.486,81	-47.423,13	22.258.063,68	20.973.232,77
416	Kamate	85.472.700,00	85.472.700,00	87.442.700,00	-8.008.465,22	79.434.234,78	97.597.309,49
417	Renta	9.600.131,20	9.600.131,20	10.344.524,66	1.110.488,87	11.455.013,53	10.693.128,45
418	Subvencije	27.011.800,00	27.011.800,00	26.731.800,00	2.568.579,23	29.300.379,23	30.560.884,97
419	Ostali izdaci	46.000.459,01	47.030.459,01	46.591.029,93	3.013.947,40	49.604.977,33	43.556.427,67
Ukupno		**752.198.681,94**	**754.398.681,94**	**780.082.007,49**	**10.068.518,30**	**790.150.525,79**	**788.259.121,02**

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (411) su iskazane u iznosu od 459.795.140,05 €. Revizijom su obuhvaćeni izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca kod:

- Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 2.059.131,20 €;
- Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u iznosu od 3.208.293,46 €;
- Ustavnog suda Crne Gore u iznosu od 900.855,54 €;
- Skupštine Crne Gore u iznosu od 5.320.472,98 €.

Utvrđeno je da Zavod za zapošljavanje Crne Gore nije u 2018. godini podnosio mjesečne IOPPD obrasce Poreskoj upravi, već su isti dostavljeni u 2019. godini, što nije u skladu sa članom 5 Pravilnika[39].

Izdaci za kamate (416) – Zakonom o budžetu za 2018. godinu planirana sredstva za isplatu kamata iznose 85.472.700,00 €. Raspoloživa sredstva iznose 79.407.234,78 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 97.597.309,49 €, ili više za 22,91% od sredstava planiranih tekućim budžetom, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 37 – Izdaci za kamate

Opis	Kamata rezidentima	Kamata nerezidentima	Ukupno
Utvrđeno Zakonom o budžetu za 2018. godinu	7.672.700,00	77.800.000,00	85.472.700,00
Promjene putem rebalansa budžeta	210.000,00	1.760.000,00	1.970.000,00
Promjene putem preusmjeravanja (neto)	-735.465,22	-7.300.000,00	-8.035.465,22
Tekući budžet	7.147.234,78	72.260.000,00	79.407.234,78
Izvršenje u 2018. godini	7.892.010,85	89.705.298,64	97.597.309,49
Indeks ostvarenja	110,42	124,14	122,91

Izdaci za otplatu kamata rezidentima iznose 7.892.010,85 €, i za 10,42% su veći od planom raspoloživih sredstava. Evidentirani izdaci u iznosu od 7.793.241,49 €, kod Ministarstva finansija se odnose na:

- kamate za uzete kredite kod domaćih komercijalnih banaka u iznosu od 3.715.534,16 €;
- negativnu kamatu na depozite kod CBCG u iznosu od 154.460,24 €;
- kamate na dugoročne obveznice (GB14 i GB16) u iznosu od 3.361.245,24 €;
- kamate na prodate državne zapise (diskont) u iznosu od 558.001,85 €.

Otplata kamata nerezidentima iznosi 89.705.298,64 €, ili 24,14% više od planom raspoloživih sredstava. Navedeni iznos ostvarenih izdataka se odnosi na kamate nerezidentima po osnovu kredita u iznosu od 27.017.609,06 €, kamate po osnovu EUROBOND obveznica u iznosu od 59.830.873,30 € i na ostale troškove u iznosu od 2.856.816,49 €. Pregled izdataka za kamate nerezidentima dat je u narednoj tabeli i to:

[39] Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl list CG", br. 076/10, 063/11, 028/12, 008/13, 004/14, 049/14, 001/15, 002/15, 010/16, 008/17, 050/17).

Tabela 38 – Izdaci za kamate nerezidentima

Banka - Kreditor	Valuta po ugovoru	Plaćanja u tekućem periodu		
		Kamata (4162)		Ostali troškovi 4162 - EUR
		ugovorena valuta	EUR	
Banca Intesa	EUR	1.162.166,67	1.162.166,67	
Credit Suisse	EUR	4.990.708,43	4.990.708,43	
Češka Exim banka	EUR	17.638,64	17.638,64	
EDC (Export Development bank of Canada)	EUR	226.374,19	226.374,19	24.126,34
Erste banka	EUR	38.018,74	38.018,74	
EUROFIMA	CHF	373.000,00	313.234,80	
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR	125.130,82	125.130,82	116.480,06
Evropska investiciona banka (EIB)	EUR	2.087.706,50	2.012.650,68	
Evropska Zajednica/Komisija	EUR	61.620,00	61.620,00	
Exim China - Autoput Bar-Boljare	USD	7.533.310,92	6.315.262,24	1.212.163,20
IFAD	EUR	6.680,89	6.680,89	
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KFW)	EUR	934.650,49	934.650,49	205.092,65
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	EUR	1.818.335,95	1.818.335,95	42.838,33
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	283.102,25	337.335,55	
NATIXIS	EUR	40.538,57	40.538,57	
Pariski klub kreditora	USD	828.938,31	641.219,58	
Pariski klub kreditora	EUR	1.616.547,84	1.616.547,84	
Pariski klub kreditora	CHF	7.561,84	6.567,08	
Pariski klub kreditora	NOK	4.207,29	442,00	
Poljski kredit	EUR	22.656,99	22.656,99	
Razvojna banka Savjeta Evrope(CEB)	EUR	193.936,12	193.936,12	
Steiermarkische Sparkassen	EUR	166.806,24	166.806,24	
Španski kredit (ICO)	EUR	33.280,80	33.280,80	
Vlada Mađarske	EUR	35.982,69	35.982,69	
OTP, Zagrebačka, Erste i CKB banka (Sindicirani zajam)	EUR	2.109.892,50	2.109.892,50	
Credit Suisse AG, OTP Bank, CKB, Societe Generale (Sindicirani zajam)	EUR	3.789.930,56	3.789.930,56	
Plaćeno sa Glavnog računa Trezora			**27.017.609,06**	**1.600.700,58**

Izdaci vezani za EUROBOND obveznice prikazani su u sljedećoj tabeli:

Tabela 39 – Izdaci za Eurobond obveznice

Obveznice	Valuta po ugovoru	Odlivi za kamatu 4162	Odlivi za ostale troškove 4162
Eurobond 2014	EUR	14.536.725,53	
Eurobond 2015	EUR	19.971.964,49	
Eurobond 2016	EUR	17.707.183,28	
Eurobond 2018	EUR	7.615.000,00	1.256.115,90
Ukupno		**59.830.873,30**	**1.256.115,90**

Troškovi za kamate nerezidentima se odnose na plaćene bankarske naknade za nepovučena sredstva (commitment fee) u iznosu od 1.600.700,58 € i troškove bankarskih naknada (Banks Fees for Notes, Banks fees for LM i Deal-related Expences) vezane za prodaju EUROBOND 2018 obveznica u iznosu od 1.256.115,90 €.

Ministarstvo finansija je dužno da troškove evidentirane na poziciji 416 u iznosu od 1.256.115,90 €, vezane za izdavanje obveznica, evidentira na poziciji 414 – Rashodi za usluge u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Subvencije (418) - U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iskazani su izdaci u iznosu od 30.560.884,97 €. U procesu revizije je utvrđeno da je:

- **Ministarstvo ekonomije** na poziciji subvencije evidentiralo pomoć licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u podmirenju računa za struju u iznosu od 2.933.740,18 €.
- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva** na programu Direkcija za željeznice ostvarilo izdatke za subvencije u iznosu od 8.245.314,93 €, koji se odnose na:
  - ✓ isplatu sredstava po osnovu Ugovora o pružanja usluga prevoza od javnog interesa prema AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ Podgorica u iznosu od 2.800.000,00 €. Direkcija za željeznice je na osnovu članova 63 i 64 Zakona o željeznici[40] i Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-

[40] „Sl. list CG“, br. 027/13 i 043/13

426 od 15.02.2018. godine zaključila Ugovor o obavezi pružanja usluga prevoza putnika od javnog interesa broj 055/18 od 19.02.2018. godine;

- ✓ isplatu sredstava AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ i AD „ Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ u iznosu od 5.445.314,93 € na ime pomoći za otplatu anuiteta prema inostranim kreditorima, a za koje je država Crna Gora dala garancije. Po ovom osnovu AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ prenijeto je 1.218.557,53 €, dok je AD „Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ prenijeto 4.226.757,40 €.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je prenijelo sredstva u iznosu od 5.445.314,93 € na ime pomoći AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ i AD „ Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ u cilju izmirenja obaveza po osnovu kreditnih ugovora bez prethodnog podnošenja prijave Agenciji za zaštitu konkurencije radi davanja mišljenja.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je bilo u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava člana 12 Zakona o kontroli državne pomoći[41], kojim je utvrđeno da se državna pomoć ne smije dodijeliti prije odlučivanja Agencije za zaštitu konkurencije o usklađenosti državne pomoći sa ovim zakonom.

Ostali izdaci (419) su iskazani u iznosu od 43.556.427,67 €. Revizijom je utvrđeno da je:

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova** evidentiralo isplate bruto zarada po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od 119.466,00 €, kao i naknade troškova i nagrade licima za postupanje i učestvovanje u primjeni mjera koje su odobrene na osnovu Zakona o unutrašnjim poslovima i Zakonika o krivičnom postupku u iznosu od 449.600,00 €.
- **Ministarstvo odbrane** evidentiralo izdatke koji se odnose na:
  - ✓ usluge o pokretanju i sprovođenju postupka nabavke iz oblasti odbrane i bezbjednosti izuzetog od primjene Zakona o javnim nabavkama, u vrijednosti od 15.000,00 €,
  - ✓ usluge obezbjeđenja vojnog kompleksa u iznosu od 55.306,78 €,
  - ✓ usluge putnih troškova za kadete, vojno diplomatske predstavnike i njihove porodice u iznosu od 27.674,66 €.
- **Uprava za nekretnine** evidentirala naknade u iznosu od 700.601,63 €, koje se odnose na:
  - ✓ ugovore o djelu u iznosu od 290.909,28 €;
  - ✓ komisije za izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima u iznosu od 315.764,66 €;
  - ✓ ugovore o dopunskom radu u iznosu od 23.456,96 € i
  - ✓ komisije za procjenu u iznosu od 70.470,73 €.
- **Uprava za imovinu** evidentirala isplate neto naknada po zaključenim ugovorima o djelu u iznosu od 662.879,86 €, na koji nije plaćen porez i doprinos.
- **Ministarstvo vanjskih poslova** evidentiralo isplate zarada licima po osnovu ugovora o radu o privremenom angažovanju lokalne radne snage u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u ukupnom iznosu od 1.433.180,14 €.
- **Zavod za zapošljavanje** evidentirao naknade za rad članovima komisija za profesionalnu rehabilitaciju u vrijednosti od 89.452,52 €, kao i usluge skladištenja dokumentacije u iznosu od 24.801,24 €.

Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za nekretnine mogu zaključivati ugovore o djelu, odnosno ugovore o privremenim i povremenim poslovima samo za one poslove koji nijesu predviđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

[41] „Sl. list CG“, 12/18

6.2 Transferi za socijalnu zaštitu (42)

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu izdaci za transfere za socijalnu zaštitu ostvareni su u iznosu od 544.485.571,48 €, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 40 – Transferi za socijalnu zaštitu

Izdaci		Zakon o budžetu za 2018. godinu	Rebalans		Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
			20.3.2018	01.8.2018			
421	Prava iz oblasti soc. zaštite	79.812.000,00	79.812.000,00	82.786.083,91	-132.459,10	82.653.624,81	82.294.784,48
422	Sredstva za tehn. viškove	20.398.799,52	20.398.799,52	17.298.799,52	-2.755.785,69	14.543.013,83	14.196.791,94
423	Prava iz oblasti PIO	425.672.790,43	425.672.790,43	425.672.790,43	-10.800.000,00	414.872.790,43	414.750.265,80
424	Ostala prava iz obl.zdravs. zaštit.	16.500.100,00	16.500.100,00	19.000.100,00	1.004.829,30	20.004.929,30	20.004.829,28
425	Ostala prava iz zdravs. osigura.	9.025.000,00	9.025.000,00	14.175.000,00	-936.100,00	13.238.900,00	13.238.899,98
	Ukupno	**551.408.689,95**	**551.408.689,95**	**558.932.773,86**	**-13.619.515,49**	**545.313.258,37**	**544.485.571,48**

Prava iz oblasti socijalne zaštite (421) iskazani su u iznosu 82.294.784,48 €. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo kulture sa ove pozicije vršilo plaćanja poreza i doprinosa licima kojima je priznat status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi u ukupnom iznosu od 345.000,00 €, a u skladu sa članovima od 55 do 65a Zakona o kulturi[42].

Preporučuje se Ministarstvu kulture da otvori poseban program za isplatu sredstava po osnovu prava na zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje licima koja imaju status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi i izdatke za poreze i doprinose planira i izvršava u skladu sa ekonomskom klasifikacijom.

Sredstva za tehnološke viškove (422) su isplaćena u iznosu od 14.196.791,94 €. Zavod za zapošljavanje Crne Gore je sa ove pozicije vršio plaćanja bruto naknada nezaposlenim licima po osnovu prava iz osiguranja od nezaposlenosti u ukupnom iznosu od 11.825.904,73 €.

Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (423) iskazani su u iznosu 414.750.265,80 €. U narednoj tabeli dati su planirani i ostvareni izdaci po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja:

Tabela 41 – Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

Naziv	Zakon o budžetu za 2018. godinu	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa za 2018. godinu
Starosna penzija	248.342.703,36	-1.750.000,00	246.592.703,36	246.570.198,35
Invalidska penzija	69.392.623,11	-3.640.000,00	65.752.623,11	65.734.321,22
Porodicna penzija	84.685.112,81	-3.270.000,00	81.415.112,81	81.397.141,91
Naknade	10.291.699,71	-1.480.000,00	8.811.699,71	8.802.974,72
Dodaci	2.239.597,56	-310.000,00	1.929.597,56	1.922.813,12
Ostala prava	10.721.053,88	-350.000,00	10.371.053,88	10.322.816,48
Ukupno	**425.672.790,43**	**-10.800.000,00**	**414.872.790,43**	**414.750.265,80**

Upravni odbor Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja je na sjednici od 31.01.2018. godine, shodno članu 58 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, donio odluku o usklađivanju penzija, vrijednost penzija za jedan lični bod, kao i druga prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za 2,28%, od 01.01.2018. godine.

6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (43)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru su planirani u iznosu od 183.542.538,70 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva su iznosila 212.309.383,25 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 208.726.710,34 €, ili 98,31% od raspoloživih sredstava, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 42 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

Izdaci		Zakon o budžetu za 2018. godinu	Rebalans		Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
			20.3.2018	01.8.2018			
431	Transferi instit. i pojedincima	177.726.542,00	186.326.542,00	200.961.211,57	5.766.134,71	206.727.346,28	203.618.019,21
432	Ostali transferi	5.815.996,70	5.815.996,70	5.723.027,12	-140.990,15	5.582.036,97	5.108.691,13
	Ukupno	**183.542.538,70**	**192.142.538,70**	**206.684.238,69**	**5.625.144,56**	**212.309.383,25**	**208.726.710,34**

[42] "Sl. list CG", br. 49/08, 16/11, 40/11 i 38/12

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (431) - U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu prikazni izdaci na ovoj poziciji iznose 203.618.019,21 €. U procesu revizije je utvrđeno da je:

- **Fond penzijskog i invalidskog osiguranja** vršio sufinansiranje u rješavanju stambenih potreba za najugroženije pripadnike penzionerske populacije u iznosu od 865.740,12 € i finansiranje rekonstrukcije, nadogradnje i opremanja hotela „PIO“doo Ulcinj u iznosu od 800.000,00 €, u skladu sa odlukama donešenim od strane Upravnog odbora Fonda PIO-a.

- **Zavod za zapošljavanje Crne Gore** ostvario izdatke u iznosu od 9.068.560,53 €. Kod budžetskog programa Zavod za zapošljavanje (2461) vršeno je finansiranje više programa, projekata i aktivnosti u ukupnom iznosu od 3.228.696,66 €, koji se odnose na:
  a) Novčane pomoći učesnicima aktivne politike zapošljavanja u iznosu od 247.226,05 €,
  b) Program obrazovanja i osposobljavanja odraslih u iznosu od 490.052,50 €,
  c) Programe javnih radova u iznosu od 1.681.968,71 €,
  d) Pilot program „Osnaži me i uspjeću“ u iznosu od 230.465,90 €,
  e) Program osposobljavanja i zapošljavanja mladih na poslovima suzbijanja neformalnih poslovanja „Stop sivoj ekonomiji“ u iznosu 552.105,39 €.

Prilikom sprovođenja Programa „Stop sivoj ekonomiji“, sklopljen je sporazum između Zavoda za zapošljavanje i agencije za privremeno ustupanje zaposlenih radi posredovanja u angažovanju 180 nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda kod organa državne uprave[43]. Prema sporazumu, Zavod je bio dužan da agenciji za privremeno ustupanje zaposlenih mjesečno uplaćuje obračunate bruto zarade i mjesečnu proviziju za rad za vrijeme trajanja projekta.

- **Fond za profesionalnu rehabilitaciju** (2463) je finansirao aktivnosti u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom[44]u ukupnom iznosu od 5.839.741,98 €, a koje se odnose na:
  a) programe profesionalne rehabilitacije u iznosu od 255.781,07 €;
  b) novčane pomoći polaznicima profesionalne rehabilitacije u iznosu od 33.665,02 €;
  c) subvencije zarada 2.702.940,67 €;
  d) finansiranje dijela ličnih troškova asistenata u iznosu od 141.343,73 €;
  e) finansiranje prilagođavanja radnih mjesta i uslova rada u iznosu od 51.352,47 €;
  f) finansiranje grant šema u iznosu od 2.647.110,54 €.

- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva** je vršilo isplatu pomoći preduzećima Montenegro Airlines-u i AD Crnogorskoj plovidbi Kotor u ukupnom iznosu od 12.180.016,87 € i to:
  ✓ Montenegro Airlines-u iznos od 7.266.658,70 € za podmirenje dospjelih obaveza,
  ✓ AD Crnogorskoj plovidbi Kotor iznos od 4.913.358,17 € radi servisiranja dospjelih anuiteta po osnovu kredita za koje su date garancije od strane Vlade Crne Gore.

Isplata u iznosu od 2.413.358,17 € izvršena je bez prethodnog izjašnjenja Komisije za kontrolu državne pomoći, što nije u skladu sa članom 19 Zakona o kontroli državne pomoći[45] (koji je prestao da važi početkom marta 2018. godine). Sredstva u iznosu od 9.766.658,70 € (7.266.658,70 € i 2.500.000,00 €) su prenešena za isplatu pomoći preduzećima radi servisiranja dospjelih obaveza bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije[46]**.**

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je bilo u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava Zakona o kontroli državne pomoći.

[43] Uprava za inspekcijske poslove, Uprava policije i Poreska uprava.
[44] „Sl. list CG", br. 049/08, 073/10, 039/11, 055/16
[45] „Sl.list CG“ br.74/09 i 57/11
[46] „Sl.list CG“ br.12/18 prestao da važi početkom marta 2018. godine

6.4. Realizacija avansa

Revizijom je izvršena provjera realizacije avansne uplate iz 2017. godine u iznosu od 3.600.000,00 €, u vezi sa Ugovorom o poslovno tehničkoj saradnji vezano za aktivnosti na promociji Crne Gore kao turističke destinacije sa Montenegro Airlines-om AD i tim povodom konstatovano da je Montenegro Airlines dostavio Nacionalnoj turističkoj organizaciji sljedeću dokumentaciju: Nacrt plana marketinških aktivnosti za 2017. godinu br. 2467 od 27.03.2017. godine, Izvještaj o realizaciji marketinških aktivnosti Montenegro Airlines-a za 2017. godinu br. 4967 od 29.12.2017. godine, Izvještaj o realizaciji marketinških aktivnosti Montenegro Airlines-a za 2017. godinu br. 4967/1 od 29.12.2017. godine, Faktura br. 1/2017 od 29.12.2017. godine (za izvršene marketinške usluge tokom 2017. godine), Plan marketinških aktivnosti Montenegro Airlines-a za 2018. godinu br. 4967/2 od 29.12.2017. godine, Izvještaj o realizaciji planiranih marketinških aktivnosti Montenegro Airlines-a za prvih 6 mjeseci 2018. godine od 01.01.2018. do 30.06.2018. godine br. 3781 od 16.07.2018. godine, Izvještaj o realizaciji planiranih marketinških aktivnosti Montenegro Airlines-a za 2018. godinu sa finansijskim izvještajem br. 6908 od 26.12.2018. godine, Faktura br. 1/2018 od 31.12.2018. godine (za izvršene marketinške usluge tokom 2018. godine), Plan marketinških aktivnosti Montenegro Airlines-a za 2019. godinu br. 5766 od 01.11.2018. godine.

Navedenom dokumentacijom od avansno uplaćenog iznosa, u 2017. i 2018. godini opravdan je iznos od 1.249.000,00 €, od čega se na 2017. godinu odnosi 385.000,00 €, a na 2018. godinu 864.000,00 €. Dopisom br. INT 01/01-7 od 03.09.2019. godine, Nacionalna turistička organizacija obavijestila je Instituciju da prijem izvještaja i faktura vrši odgovorno lice za normativne poslove, ljudske resurse i javne nabavke, a odobravanje plaćanja vrši direktorica NTO.

Državna revizorska institucija preporučuje da Nacionalna turistička organizacija i Montenegro Airlines vrše periodično usaglašavanje realizacije avansnog plaćanja u pismenoj formi koja potvrđuje da su fakture u vezi sa realizovanim aktivnostima u skladu sa iznosom opravdanog avansa.

6.5. Otplata dugova

Otplata dugova obuhvata izdatke za otplatu duga po osnovu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima i nerezidentima, otplatu garancija u zemlji i inostranstvu i otplatu obaveza iz prethodnog perioda. Raspoloživa sredstva, nakon rebalansa i preusmjerenja sredstava, iskazana tekućim budžetom iznose 542.271.495,00 €. Ostvareni su izdaci u iznosu od 719.509.827,84 € ili 32% više od raspoloživih sredstava, a odnose se na otplatu duga u iznosu od 696.281.459,91 € i na otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 23.228.367,93 €.

6.5.1. Otplata duga (461)

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu izdaci za otplatu duga ostvareni su u iznosu od 696.281.459,91 €, ili 35,94% više od raspoloživih sredstava, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 43 – Izdaci za otplatu glavnice duga

Opis	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima - 4611	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima - 4612	Ukupno
Utvrđeno Zakonom o budžetu za 2018. godinu	50.680.000,00	100.600.000,00	151.280.000,00
Promjene putem rebalansa budžeta		360.900.000,00	360.900.000,00
Tekući budžet	50.680.000,00	461.500.000,00	512.180.000,00
Izvršenje u 2018. godini	234.823.593,10	461.457.866,81	696.281.459,91
Indeks ostvarenja	463,35	99,99	135,94

Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima (4611) - Zakonom o budžetu za 2018. godinu izdaci za otplatu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima planirani su u iznosu od 50.680.000,00 €, a ostvareni u iznosu od 234.823.593,10 €. Navedeni izdaci se odnose na izdatke za otplatu kredita komercijalnim bankama u iznosu od 14.823.244,15 € i na izdatke za otplatu duga po državnim zapisima i obveznicama u iznosu od 220.000.348,94 €.

Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima (4612) - Zakonom o budžetu za 2018. godinu izdaci za otplatu hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima planirani su u iznosu od 100.600.000,00 €, a ostvareni u iznosu od 461.457.866,81 €. Navedeni izdaci se odnose na otplatu glavnice po ugovorima o kreditima zaključenim sa inostranim kreditorima u iznosu od 98.039.925,45 € i to:

Tabela 44 – Otplata glavnice po kreditima i hartijama od vrijednosti nerezidentima

Banka - Kreditor	Valuta po ugovoru	Plaćanja u tekućem periodu		
		Glavnica duga (4162)		Ostali troškovi - 4612 - EUR
		ugovorena valuta	EUR	
Banca Intesa	EUR	3.333.333,33	3.333.333,33	
Credit Suisse	EUR	12.109.813,26	12.109.813,26	
Češka Exim banka	EUR	1.037.646,72	1.037.646,72	
EDC (Export Development bank of Canada)	EUR	2.388.115,04	2.388.115,04	
Erste banka	EUR	1.214.433,33	1.214.433,33	
EUROFIMA	CHF	10.000.000,00	8.397.715,82	
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR	2.299.269,18	2.299.269,18	
Evropska investiciona banka (EIB)	EUR	7.890.140,80	7.890.140,80	
Evropska Zajednica/Komisija	EUR	1.100.000,00	1.100.000,00	
Exim China - Autoput Bar-Boljare	USD	0,00	0,00	
IFAD	EUR	0,00	0,00	
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KFW)	EUR	8.889.334,00	8.889.334,00	
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	EUR	15.702.901,76	15.702.901,76	1.064.834,41
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	5.371.741,98	6.404.382,63	
NATIXIS	EUR	847.104,03	847.104,03	
Pariski klub kreditora	USD	1.748.411,05	1.459.386,26	
Pariski klub kreditora	EUR	3.524.506,39	3.524.506,39	
Pariski klub kreditora	CHF	156.378,17	136.445,65	
Pariski klub kreditora	NOK	28.543,94	2.999,62	
Poljski kredit	EUR	347.275,22	347.275,22	
Razvojna banka Savjeta Evrope(CEB)	EUR	839.652,32	839.652,32	2.107,03
Steiermarkische Sparkassen	EUR	2.200.170,96	2.200.170,96	
Španski kredit (ICO)	EUR	452.885,54	452.885,54	
Vlada Mađarske	EUR	1.262.413,58	1.262.413,58	
OTP, Zagrebačka, Erste i CKB banka (Sindicirani zajam)	EUR	16.200.000,00	16.200.000,00	
Plaćeno sa Glavnog računa Trezora			**98.039.925,45**	**1.066.941,44**

Ostali troškovi u iznosu od 1.066.941,44 € plaćeni su sa ove pozicije, a odnose se na kontribucije za budžet Savjeta Evrope u iznosu od 2.107,03 € i povećanje kapitala Crne Gore kod Međunarodne banke za obnovu i razvoj – IBDR u iznosu od **1.064.834,41 €, koji je trebalo evidentirati na grupu računa 419 - Ostali izdaci.**

Izdaci u iznosu 362.351.000,00 se odnose na otplatu glavnice po osnovu izdatih EUROBOND obveznica i to: Eurobond 2014. u iznosu od 110.895.000,00 €, Eurobond 2015. u iznosu od 178.903.000,00 € i Eurobond 2016. u iznosu od 72.553.000,00 €.

6.5.2. Otplata obaveza iz prethodnog perioda

Zakonom o budžetu za 2018. godinu izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda planirani su u iznosu od 30.464.495,00 €, a raspoloživa sredstva nakon rebalansa i preusmjerenja sredstava iznose 30.091.495,00 €. U 2018. godini izdaci po osnovu otplate obaveza iz prethodnog perioda iznose 23.228.367,93 €.

Tabela 45 – Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda

	Opis	Iznos
1	Utvrđeno Zakonom o budžetu za 2018. godinu	30.464.495,00
2	Umanjenje sredstava rebalansom budžeta	220.000,00
3	Umanjenje sredstava putem preusmjeravanja	153.000,00
4	Tekući budžet	30.091.495,00
5	Izvršenje u 2018. godini	23.228.367,93
6	Izvršeno / tekući budžet	77,19

Ostvareni izdaci u iznosu od 23.228.367,93 € odnose se na obaveze po osnovu sudskih odluka u iznosu od 16.174.574,92 € i na ostale obaveze u iznosu od 7.053.793,01 €. Izdaci po osnovu sudskih odluka izvršeni su na teret potrošačkih jedinica koje su uzrokovale te troškove i to:

Tabela 46 – Izdaci po osnovu sudskih odluka iskazani po potrošačkim jedinicama

Potrošačka jedinica		Iznos	Potrošačka jedinica		iznos
30102	Sudstvo	4.152.129,32	41301	Ministarstvo zdravlja	64.978,95
30103	Tužilaštva	173.096,05	41402	Fond za zaštitu i ostvar. manjinskih prava	1.230,60
40101	Generalni sekretarijat Vlade CG	4.277,52	41501	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	440.927,00
40103	Savjet za privatizaciju i kapit. projekte	1.958,96	41510	Zavod za hidrom. i seizmologiju	1.591,63
40201	Ministarstvo pravde	292.901,90	41601	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	162.172,16
40301	Ministarstvo unutrašnjih poslova	5.433.089,36	42001	Ministarstvo javne uprave	198.537,71
40401	Ministarstvo odbrane	1.249.287,16	42002	Uprava za kadrove	13.539,05
40501	Ministarstvo finansija	873.904,46	42101	Ministarstvo sporta	3.948,96
40508	Uprava za imovinu	953.951,30	51001	Agencija za zaštitu lič. pod. i slob. pris infor	165.647,97
40510	Zavod za statistiku	328,31	51601	Revizorsko tijelo	12.858,23
40601	Ministarstvo vanjskih poslova i evr. Integra.	6.411,89	51701	Uprava za inspekcijske poslove	7.648,98
40701	Ministarstvo prosvjete	54.934,86	52001	Agencija za sprječavanje korupcije	2.536,25
40801	Ministarstvo kulture	1.660,95	52301	Državna komisija za kont.post.javn. nabavki	10.352,67
40802	Državni arhiv	3.481,98	60101	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	20.464,20
40901	Ministarstvo ekonomije	123.943,23	60201	Fond za zdravstveno osiguranje	13.520,44
41001	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	1.228.390,96	60301	Zavod za zapošljavanje	29.226,76
41101	Ministarstvo poljoprivrede i rura. razvoja	467.295,23	60601	Fond rada	4.349,92
				Ukupno	**16.174.574,92**

Izdaci po osnovu otplate obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 7.053.793,01 € odnose se na:

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore u iznosu od 5.880,87 € koji se odnose na neizmirene obaveze iz prethodnog perioda.

Ministarstvo odbrane u iznosu od 564.279,18 €, od kojeg se iznos od 354.696,18 € odnosi na tekući period i koji je trebalo plaćati sa grupe računa u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu.

Ministarstvo finansija je ostvarilo izdatke u iznosu od 2.151.795,73 € koji se odnose na:

- izvršenje po rješenjima Ministarstva finansija po osnovu presuda i sporazuma (uz troškove sudskih postupaka) pred Evropskim sudom za ljudska prava, donešenih na osnovu dopisa Kancelarije zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u ukupnom iznosu od 7.351,87 €;
- izdatke za izmirenje duga po osnovu stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 1.767.425,06 €;
- izdatke za plaćanje troškova lokalne kancelarije UNDP-a za 2017. godinu u iznosu od 368.773,23 €, po Rješenju Ministarstva finansija br. 06-3149/1 od 15.06.2018. godine. Vlada Crne Gore je donijela Zaključak br. 07-2803 od 31.05.2018. godine kojim se zadužuje Ministarstvo finansija da izvrši plaćanje troškova lokalnoj kancelariji UNDP-a za 2017. godinu u iznosu od 432.571,00 USD;
- plaćanje dijela duga po osnovu obeštećenja vojnim penzionerima po Rješenju Ministarstva finansija br. 06-5280/1 od 10.10.2018. godine u iznosu od 1.704,57 €, dok se iznos od 6.541,00 € odnosi na plaćanje obveznica za zaostale penzije. **Utvrđeno je da se izdaci u iznosu od 2.151.795,73 € odnose na izdatke iz tekućeg perioda i da ih je trebalo plaćati u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu.**

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je ostvario izdatke u iznosu od 2.075.707,07 €. Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci odnose na tekući period **i da ih je trebalo plaćati sa grupe računa u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu.**

Fond za obeštećenje je ostvarilo izdatke u iznosu od 2.256.130,16 €. Sredstva su isplaćena na osnovu rješenja sačinjenih u skladu sa Zakonom o povraćaju oduzetih imovinskih prava i Uredbom o utvrđivanju isplate obeštećenja bivšim vlasnicima oduzetih imovinskih prava u novčanim sredstvima za 2018. godinu. Otplata državnog duga po osnovu restitucije oduzetih imovinskih prava, prikazana na osnovu Izvještaja Fonda za obeštećenje, data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 47 – Isplata obaveza po osnovu restitucije

Dug po osnovu restitucije			
Opis	**Stanje na 31.12.2017**	**Stanje na 31.12.2018**	**Razlika**
Broj ukupnih konačnih rješenja do datuma	1558	1600	42
Novčani iznos konačnih rješenja	223.723.143,16	227.860.603,32	4.137.460,16
Isplaćeno po rješenjima	34.064.541,64	36.320.671,80	-2.256.130,16
Iznos registrovanih obveznica FO01, a koje su istekle	18.528.502,00	18.528.502,00	
Iznos registrovanih obveznica FO02	87.794.218,00	90.539.391,00	
Ukupan iznos emitovanih obveznica	106.322.720,00	109.067.893,00	
Vrijednost emitovanih obveznica isteklih i u vlasništvu Države CG	101.645.984,00	104.938.630,00	-3.292.646,00
Stanje konačnih rješenja umanjeno za istekle obveznice i otplatu	88.012.617,52	86.601.301,52	-1.411.316,00

Potrebno je da Fond za obeštećenje planira i vrši plaćanje dospjelih obaveza po osnovu konačnih i izvršnih rješenja o povraćaju oduzetih imovinskih prava **sa grupe računa 431 – Transferi institucijma, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa članom 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.**

Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Potrebno je da plaćanje i evidentiranje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

Zakonom o budžetu za 2018. godinu planirana sredstva za potrebe budžetske rezerve iznose 13.057.693,14 €, a Zakonom o izmjenama zakona o budžetu za 2018. godinu 29.645.488,24 €. Raspoloživa sredstva za potrošnju, nakon preusmjeravanja sredstava, iznose 29.426.815,23 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 23.887.500,05 € kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 48 – Izdaci budžetske rezerve

Naziv	Zakon o budžetu za 2018	Rebalans		Preusmjerenja +		Tekući budžet	Predlog završnog računa
		20.3.2018	01.8.2018	+	-		
Tekuća budžetska rezerva	12.462.693,72	12.462.693,72	29.050.488,82	6.203.454,48	-6.422.127,49	28.831.815,81	23.292.500,65
Stalna budžetska rezerva	594.999,42	594.999,42	594.999,42	0,00	0,00	594.999,42	594.999,40
Ukupno	**13.057.693,14**	**13.057.693,14**	**29.645.488,24**	**6.203.454,48**	**-6.422.127,49**	**29.426.815,23**	**23.887.500,05**

Tekuća budžetska rezerva (471) – U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu prikazani izdaci na poziciji tekuća budžetska rezerva iznose 23.292.500,65 €, od čega je iznos 20.869.910,65 € izvršen po osnovu zaključaka Vlade Crne Gore i odluka Užeg kabineta, a iznos 2.422.590,00 € po osnovu odluka Komisije za raspodjelu dijela sredstava budžetske rezerve.

Izdaci iz tekuće budžetske rezerve odnose se na:

- **Potrošačke jedinice** u iznosu od 12.900.622,10 € i to:
  - Ministarstvo finansija u iznosu od 3.705.194,25 € za plaćanje kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama u iznosu od 17.591,25 €, naknade nezaposlenim licima u iznosu od 1.008,00 €, izdatke za ostale transfere pojedincima u iznosu od 119.652,00 €, izdatke za građevinske objekte u iznosu od 100.000,00 €, kapitalne izdatke u iznosu od 216.943,00 €, pozajmice i kredite fondovima i opštinama u iznosu od 3.250.000,00 €;
  - Uprava za imovinu za kapitalne izdatke u iznosu od 3.133.958,00 €;
  - Ministarstvo održivog razvoja i turizma za naknade pojedincima koji su proglašeni tehnološkim viškom u iznosu od 2.056.049,08 €;
  - Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u iznosu od 1.214.629,44 € za transfere pojedincima u iznosu od 576.660,72 € i iznos 817.843,44 € za sprovođenje mjera programa zdravstvene zaštite životinja;
  - Ministarstvo ekonomije za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u iznosu od 877.324,28 €;
  - Ministarstvo javne uprave za kofinansiranje projekata i programa podržanih iz fondova Evropske unije u 2018. godini u iznosu od 852.273,04 €;

- Ministarstvo unutrašnjih poslova za podršku u rješavanju stambenih potreba zaposlenih u sektoru bezbjednosti u iznosu od 400.000,00 €;
- Ministarstvo vanjskih poslova u ukupnom iznosu od 388.000,00 € i to za ostale izdatke u iznosu od 80.000,00 € i za plaćanje dospjelih obaveza u iznosu od 308.000,00 €;
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva za konsultantske usluge u iznosu od 100.350,00€;
- Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore za plaćanje sudskih presuda u iznosu od 96.844,01 €;
- Ministarstvo kulture za isplatu transfera opštinama u iznosu od 50.000,00 €;
- Ministarstvo odbrane u iznosu od 20.000,00 €;
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja u iznosu od 6.000,00 €.

- **Pomoći pravnim licima** u iznosu od 7.074.088,55 €. Sredstva su isplaćena opštinama u iznosu od 2.540.000,00 €, sportskim organizacijama u iznosu 3.690.950,00 € i drugim organizacijama u iznosu 506.500,00 €.
- **Pomoći fizičkim licima za liječenje** u iznosu od 470.600,00 €.
- **Pomoći za poboljšanje materijalne situacije** u iznosu od 2.433.890,00 €.
- **Pomoći za školovanje** u iznosu od 162.800,00 €.
- **Pomoći domaćinstvima** radi ublažavanja i otklanjanja posljedica nastalih od elementarnih nepogoda u iznosu od 162.800,00 €.
- **Ostale isplate,** u iznosu od 145.550,00 €.

Prema navedenim podacima prekoračena je dozvoljena potrošnja sredstava budžetske rezerve za finansiranje potrošačkih jedinica u iznosu od 2.367.887,33 €, i to kod Uprave za imovinu u iznosu od 1.629.388,73 €, Ministarstva ekonomije u iznosu od 312.980,41 € i Ministarstva javne uprave u iznosu od 425.518,20 €.

Preporučuje se da potrošačke jedinice sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice, kako je propisano članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve[47].

Stalna budžetska rezerva (472) – U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu prikazani izdaci na poziciji stalna budžetska rezerva iznose 594.999,40 €. Shodno članu 20 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja[48] za sedam predsjedničkih kandidata kojima je utvrđena kandidatura isplaćen je iznos 118.999,86 €, dok je iznos 475.999,54 € isplaćen za predsjedničke kandidate koji su osvojili preko 3% glasova.

8. IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET

Kapitalni budžet, u 2018. godini, izvršavao se preko Direkcije za saobraćaj (organa u sastavu Ministarstva saobraćaja) i Direkcije javnih radova (organa u sastavu Ministarstva održivog razvoja i turizma). U narednoj tabeli dat je pregled Kapitalnog budžeta iskazan po godinama:

Tabela 49 – Pregled Kapitalnog budžeta po godinama

OPIS	Izdaci Kapitalnog budžeta				
	2014	2015	2016	2017	2018
Direkcija za saobraćaj	31.315.825,22	202.745.099,46	47.251.589,46	223.806.298,92	220.866.757,58
Direkcija javnih radova	44.577.205,31	35.677.808,24	30.028.661,16	50.280.153,81	43.832.669,72
Ukupno	**75.893.030,53**	**238.422.907,70**	**77.280.250,62**	**274.086.452,73**	**264.699.427,30**

[47] „Sl. list CG“ br. 23/09
[48] "Sl. list CG", br. 052/14, 076/15, 083/16, 092/17

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu Kapitalni budžet je planiran u iznosu od 290.775.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva za potrošnju su iznosila 291.095.000,00 €, a realizovana sredstva 264.699.427,30 €, ili 90,93% od raspoloživih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 50 – Kapitalni budžet u 2018. godini

	Opis	Direkcija za saobraćaj	Direkcija javnih radova	Ukupno
1	Zakon o budžetu za 2018. godinu	245.200.000,00	45.575.000,00	290.775.000,00
2	Uvećanje budžeta rebalansom	0,00	1.000.000,00	1.000.000,00
3	Umanjenje budžeta rebalansom	800.000,00	1.900.000,00	2.700.000,00
4	Uvećanje putem preusmjeravanja (plus)	6.889.100,00	4.280.593,83	11.169.693,83
5	Umanjenje putem preusmjeravanja (minus)	6.269.100,00	2.880.593,83	9.149.693,83
6	Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	245.020.000,00	46.075.000,00	291.095.000,00
7	Izvršeno	220.866.757,58	43.832.669,72	264.699.427,30
8	Izvršeno/Planirano x 100	90,14%	95,13%	90,93%

8.1. Direkcija za saobraćaj

Kapitalni budžet Ministarstva saobraćaja i pomorstva - Direkcije za saobraćaj za 2018. godinu, planiran je u iznosu od 245.200.000,00 €. Zakonom o izmjenama Zakona o budžetu za 2018. godinu planirani iznos budžetskih sredstava umanjen je za 800.000,00 €. Nakon izvršenih preusmjerenja, raspoloživa sredstva tekućim budžetom su iznosila 245.020.000,00 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 220.866.757,58 €. U narednoj tabeli dat je pregled Kapitalnog budžeta u 2018. godini po programima i to:

Tabela 51 – Preglad Kapitalnog budžeta u 2018. godini po programima

Naziv programa		Zakon o budžetu za 2018	Rebalans	Preusmjerenja +	Preusmjerenja -	Tekući budžet	Predlog završnog računa za 2018
761	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u CG	23.000.000	23.000.000	1.950.000	-2.149.100	22.800.900,00	27.775.811,10
764	Auto put Bar -Boljari, od Smokovca do Mateševa	208.000.000	207.200.000	2.833.000	-2.800.000	207.233.000	173.856.207,37
765	Putni prelazi	800.000	800.000	0	0	800.000	87.215,50
767	Sanacija mostova, klizišta i kosina na mag. i reg. puteva	1.500.000	1.500.000	0	-850.000	650.000,00	419.660,76
771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži CG	7.400.000	7.400.000	1.615.000	-135.000	8.880.000	14.285.681,72
772	Investiciono presvlačenje mag.i reg.puteva	2.000.000	2.000.000	318.100,00	0	2.318.100	2.278.246,14
773	Investiciono održavanje reg. i mag.puteva, nadzor, proje. ktovanje, eksproprijacija	2.500.000	2.500.000	173.000,00	-335.000	2.338.000	2.163.934,99
	Ukupno	**245.200.000**	**244.400.000**	**6.889.100**	**-6.269.100**	**245.020.000**	**220.866.757,58**

Od ukupnog iznosa realizovanih sredstava na tekuće izdatke odnosi se iznos od 15.642.534,77€ ili 7,08%, a na kapitalne izdatke iznos od 205.224.222,81€ ili 92,92%, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 52 – Kapitalni budžet po strukturi izdataka

Naziv programa		Kapitalni budžet		
		Tekući izdaci	Kapitalni izdaci	Izvršenje 2018
761	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori	4.931.599,95	22.844.211,15	27.775.811,10
764	Auto put Bar -Boljari, dionica od Smokovca do Mateševa	8.675.325,82	165.180.881,55	173.856.207,37
765	Putni prelazi	25.762,90	61.452,60	87.215,50
767	Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima		419.660,76	419.660,76
771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži Crne Gore	515.681,82	13.769.999,90	14.285.681,72
772	Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva		2.278.246,14	2.278.246,14
773	Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija	1.494.164,28	669.770,71	2.163.934,99
	Ukupno	**15.642.534,77**	**205.224.222,81**	**220.866.757,58**

Direkcija za saobraćaj je Kapitalni budžet finansirala iz opštih prihoda u iznosu od 72.339.367,81 € i iz sredstava kredita u iznosu od 148.527.389,77 €. Projekti finansirani iz kreditnih sredstava dati su u narednoj tabeli:

Tabela 53 – Pregled projekata finansiranih iz kreditnih sredstava

Opis	Program		Projekat	Iznos realizovanih sredstava	Ukupno
Kredit Evropske investicione banke (EIB)	761	Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori	Rekonstrukcija puta Ulcinj - Krute	2.420.127,51	
			Rekonstrukcija puta Ribarevine - Mojkovac, lokalitet Lepenac	1.288.765,77	9.385.911,30
	771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži CG	Radovi na izgradnji obilaznice Rožaje, II faza	5.677.018,02	
Kredit Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD)	761	Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u CG	Radovi na izgradnji tunela i rekonstrukciji puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerine	3.207.041,55	3.207.041,55
Kineska EXIM banka	764	Autoput Bar-Boljari	Izvođenje radova na izgradnji autoputa Bar - Boljare	135.934.436,92	135.934.436,92
Ukupno isplaćeno iz kreditnih sredstava					**148.527.389,77**

Navedeni projekti finansirani su iz kredita Evropske investicione banke (EIB)[49]u iznosu od 9.385.911,30 €, Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD)[50]u iznosu od 3.207.041,55€ i EXIM banke[51] u iznosu od 135.934.436,92 €. U narednoj tabeli dat je pregled **okončanih projekata** na dan 31.12.2018. godine[52]:

Tabela 54 – Pregled okončanih projekata na 31.12.2018. godine

Program	Završeni projekti:	Datum ugovora	Vrijednost ugovora	Realizovano ranijih godina	Realizovano u 2018	Ukupno realizovano
761	**Izgradnja III trake Lepenac**	15.3.2017	3.727.028,79	2.438.263,02	1.288.765,77	**3.727.028,79**
	Rek.puta Cetinje-Njeguši	12.10.2015	10.247.084,01	8.137.909,01	2.107.927,88	**10.245.836,89**
	Rek.puta Crkvice-Vrulja	27.10.2015	4.946.547,52	3.222.215,01	1.701.296,76	**4.923.511,77**
	Rek.puta CT-BD,lok.Brajići- Lapčići[1]	26.5.2016	7.599.999,99	7.143.864,09	334.122,87	**7.477.986,96**
	Rek.puta CT-BD,lok.Brajići-Lapčići,sanacija odrona	29.12.2017	950.256,29	0	950.172,19	**950.172,19**
	Rek.puta Ulići-Kružni tok CT-Ugnji	29.8.2016	2.926.617,56	2.578.927,35	340.805,94	**2.919.733,29**
	Rek.puta Ulići-Kružni tok CT-Ugnji sa izgrad potp.zidova	14.5.2018	119.981,74	0	119.981,74	**119.981,74**
	Rek.puta ulaz u Petnjicu I faza (Podvade - Petnjica)	19.9.2016	3.442.593,40	3.092.184,34	343.576,04	**3.435.760,38**
767	**Rek.zidova na putu Slijepač most-Pljevlja**	24.10.2016	372.023,96	295.779,23	40.094,14	**335.873,37**
771	**Rek.puta Podgorica-Petrovac,obilaz.Golubovci-II faza**	18.1.2016	3.600.993,23	360.099,32	3.618.064,60	**3.978.163,92**
772	**Invest. presv. asfalta (radovi po sekc. - 5 ugovora)**	2018	1.969.874,67	0	1.961.115,31	**1.961.115,31**
	Invest. presv. asfalta (radovi-sekcija Kotor)	28.9.2017	348.198,75	0	317.130,83	**317.130,83**
773	**Izvođ.radova (izgr na rasvjeti tunela Cetinje-Njeguši)**	26.10.2016	149.658,62	14.658,62	126.569,60	**141.228,22**
	Rekon. i sanacija kritične tačke Košljun - Zavala	30.12.2016	1.096.444,39	636.226,53	20.593,19	**656.819,72**
	Preostali radovi-sanacija kritične tačke Košljun - Zavala	4.4.2018	430.560,28	430.553,62		**430.553,62**
	Izgradnja granič.prelaza Cijevna Zatrijebačka-Grabon	12.11.2018	92.934,73	0	92.054,30	**92.054,30**
		UKUPNO	**42.020.797,93**	**28.350.680,14**	**13.362.271,16**	**41.712.951,30**

U narednoj tabeli dat je pregled **nezavršenih projekata** na dan 31.12.2018. godine, odnosno projekata čija će se realizacija nastaviti u narednom periodu:

[49] Projekat "Sanacija puteva i obilaznica oko gradova".
[50] Projekat „Rekonstrukcije i unapređenje lokalnih puteva".
[51] Projekat "Izgradnja autoputa Bar-Boljari – prioritetna dionica od Smokovca do Mataševa".
[52] Kod projekata „Rekonstrukcija puta Cetinje-Njeguši" i „Rekonstrukcija puta Cetinje-Budva, lokalitet Brajići-Lapčići" još uvjek nije izvršen tehnički prijem radova.

Tabela 55 - Pregled nezavršenih projekata na 31.12.2018. godine

Program		Datum	Vrijednost ugovora	Realizovani budžet ranijih godina	Realizovani budžet 2018	Ukupno realizovani budžet
761	Rek.puta i izgr.tunela na dion.puta Lubnice-Jezerine	2.12.2016	34.694.804,35	5.162.516,38	2.871.841,55	8.034.357,93
	Rek.puta i izgr.tunela na dion.puta Lubnice-Jezerine /nadzor	8.12.2016	1.269.600,00	303.284,00	335.200,00	638.484,00
	Rek.puta Petrovići-Vraćenovići	26.5.2016	3.588.000,00	1.225.619,76	2.155.678,13	3.381.297,89
	Rekonstrukcija puta Krstac- Ivanova korita	16.10.2017	3.892.192,45	389.219,25	2.796.639,67	3.185.858,92
	Rekonstrukcija puta Ulcinj-Krute	9.8.2017	5.824.687,33	1.169.938,36	2.420.127,51	3.590.065,87
	Rekonstrukcija puta Berane-Podvade, II faza	23.4.2018	6.979.261,54	0	2.269.639,53	2.269.639,53
	Rekonstrukcija obilaznice Bijelo Polje-Ribarevine	4.9.2018	2.799.988,85	0	279.998,88	279.998,88
	Rekonstrukcija puta Trubjela-Vilusi	9.10.2018	9.986.402,49	0	998.640,25	998.640,25
	Rekonstrukcija puta Debeli brijeg-H.Novi,lok.Tatarbašča	25.9.2018	1.798.000,11	0	179.800,01	179.800,01
	Rek.puta Cetinje-Njeguši,dion.od Volija do Bajičke crkve	25.4.2018	1.901.841,58	0	190.184,16	190.184,16
	Rekonstrukcija puta Vrulja-Mijakovići	1.10.2018	8.689.943,21	0	868.994,32	868.994,32
	Sanacija kritične tačke Resna-Grahovo-Nudo	13.9.2018	443.843,33	0	290.817,68	290.817,68
767	Rekonstrukcija 8 mostova (Slijepač most-Pavino polje) 26.01.2016.	26.1.2016	999.757,39	556.935,83		556.935,83
	Sanacija mosta Trmanje	21.9.2018	474.879,91	0	222.687,04	222.687,04
	Sanacija kosine Sućeska, na reg.putu Andrijevica-Plav	3.9.2018	477.460,24	0	148.580,79	148.580,79
771	Izgradnja Bulevara D. Gorica	14.11.2017	9.473.074,46	600.653,51	4.474.917,28	5.075.570,79
	Izvođenje radova na izgradnji obilaznice Rožaje II faza	25.10.2017	19.778.320,09	1.977.832,01	5.677.018,02	7.654.850,03
UKUPNO:			**113.072.057,33**	**11.385.999,10**	**26.180.764,82**	**37.566.763,92**

Uvidom u dokumentaciju projekata finansiranih iz sredstava Kapitalnog budžeta u 2018. godini, ugovore, privremene i okončane situacije izvođača radova i ostalu prateću dokumentaciju, utvrđeno je sljedeće:

Program: Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori (761) - Sredstva za realizaciju ovog Programa planirana su u iznosu od 23.000.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 22.800.900,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 27.775.811,10 €, ili 21,82% više od plana. Izdaci u iznosu od 20.859.876,27 € su finansirani iz opštih prihoda budžeta, a izdaci u iznosu od 6.915.934,83 € iz kreditnih sredstava. Prema strukturi izvršenja tekući izdaci su evidentirani u iznosu od 4.931.599,95 € ili 17,75%, a kapitalni izdaci u iznosu od 22.844.211,15 € ili 82,25% izvršenja. Kapitalni izdaci (441) su finansirani iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 15.928.276,32 € i iz kreditnih sredstava u iznosu od 6.915.934,83 €.

Ukupno ugovorena vrijednost radova na 01.01.2018. godine je iznosila 81.840.703,13 € (11 projekata), od kojih je u prethodnom periodu izvršeno plaćanje u iznosu od 39.459.051,35 €, a u 2018. godini u iznosu od 17.646.154,31 €. U 2018. godini zaključeno je 8 ugovora o realizaciji projekata Kapitalnog budžeta u vrijednosti od 32.719.262,85 €, pri čemu je za privremene i konačne situacije, kao i date avanse isplaćen iznos od 5.198.056,57 €. U narednoj tabeli dat je pregled vrijednosti ugovora o sprovođenju radova i izvršenih kapitalnih izdataka na programu 761:

Tabela 56 – Program 761: Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori

Projekti Programa 761	Iznos	Br. pro.	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano sa drugih programa	Ukupno realizovano u prethodnim godinama	Realizovano u 2018. godini	UKUPNO
Ugovorena vrijednost radova do 01.01.2018. godine	81.840.703,13	11	37.968.465,23	1.490.586,12	39.459.051,35	17.646.154,31	57.105.205,66
Ugovorena vrijednost radova u 2018. godini	32.719.262,85	8				5.198.056,57	5.198.056,57
Ukupna ugovorena vrijednost radova	114.559.965,98	19	37.968.465,23	1.490.586,12	39.459.051,35	22.844.210,88	62.303.262,23

Izdaci za usluge (414) izvršeni su u iznosu od 148.324,14 € i odnose se na usluge stalnog stručnog nadzora po osnovu ugovora zaključenih u periodu od 2015. do 2018. godine. Ostali izdaci (419) izvršeni u iznosu od 4.783.275,81 € odnose se na naknade vlasnicima eksproprisane nepokretnosti, koje su isplaćene sa računa Ministarstva finansija broj 535-4990-47 (otvoren kod Prve Banke – depozit za eksproprijaciju).

Kašnjenja radova su uočena kod sedam projekata čija je vrijednost ugovorenih radova iznosila 32.765.498,04 €, iz razloga neriješenih imovinsko pravnih odnosa, vremenskih uslova i pojava odrona. Kod 6 dionica, čija vrijednost ugovorenih radova je iznosila 24.841.636,46 €, utvrđeno je da je period važenja garancija za dobro izvršenje posla bio kraći u odnosu na ugovoreni rok izvršenja radova.

Prilikom izrade projekata potrebno je zahtijevati detaljniju razradu projekata (što uključuje i terminski plan) kako bi se smanjila mogućnost dodatnih radova, koji nijesu predviđeni planskom dokumentacijom i prekoračenja ugovorenih rokova, kao i obezbjeđivanje garancija za dobro izvršenje posla u cilju osiguranja ispunjenja ugovorenih obaveza.

Program: Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore (771) - Zakonom o budžetu za 2018. godinu planirani su izdaci u iznosu od 7.400.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 8.800.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 14.285.681,72 €. Navedeni program je finansiran iz opštih prihoda budžeta u iznosu 8.608.663,70 € i iz kreditnih sredstava u iznosu od 5.677.018,02 €. Strukturu izdataka čine tekući izdaci u iznosu od 515.681,82 € ili 3,61%, dok kapitalni izdaci iznose 13.769.999,90 € ili 96,39%. Ukupna vrijednost ugovorenih radova po projektima iznosi 34.220.790,88 €. U 2018. godini nije bilo zaključivanja novih ugovora o sprovođenju projekata, tako da su nastavljeni radovi započeti u prethodnom periodu. U 2018. godini sa pozicije 441 izvršeno je plaćanje avansa, privremenih i okončanih situacija, po osnovu ugovora zaključenih u ranijem periodu u iznosu od 13.769.999,90 €. U narednoj tabeli dat je pregled ugovorenih vrijednosti po projektima i izvršenih kapitalnih izdataka i to:

Tabela 57 – Program 771: Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore

Projekti sa programa 771	Iznos	Br. projekata	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano u 2018. godini	UKUPNO
Ugovorena vrijednost radova na 01.01.2018	34.220.790,88	3	2.938.584,84	13.769.999,90	16.708.584,74
Ukupna ugovorena vrijednost radova	34.220.790,88	3	2.938.584,84	13.769.999,90	16.708.584,74

Program: Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva nadzor, projektovanje, eksproprijacija, revizije (773) - Sredstva za navedeni program su planirana u iznosu od 2.500.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 2.338.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 2.163.934,99 €. Prema strukturi izdataka, tekući izdaci su ostvareni u iznosu od 1.494.164,28 € ili 69,05%, a kapitalni izdaci u iznosu od 669.770,71 € ili 30,95%. Rashodi za usluge (414) su ostvareni u iznosu 1.366.458,83 €. Izdatak u iznosu od 1.329.999,91 € se odnosi na izradu tehničke dokumentacije, izradu glavnog projekta, reviziju glavnog projekta, stručni nadzor nad izvođenjem radova, tehnički pregled izvedenih radova, usluge izrade dozvola za drumski saobraćaj. U procesu revizije utvrđeno je kašnjenje u izradi tehničke dokumentacije za šest projekata, pri čemu se kod izrade tehničke dokumentacije za tri projekta razlozi za kašnjenje odnose na izmjene trase puta i kašnjenja lokalnog katastra u dostavljanju trase instalacija.

Utvrđeno je da kod izrade tehničke dokumentacije za pojedine projekte nijesu postojali objektivni razlozi za kašnjenje. Kod izrade tehničke dokumentacije za dionice Pljevlja – Metaljka i Njeguši – Krstac – Ivanova Korita Direkcija za saobraćaj je zbog kašnjenja u izradi dokumentacije, a u skladu sa odredbama ugovora, zadržala 5% odnosno 15% od vrijednosti ugovora na ime penala, dok kod ostalih ugovora i pored utvrđenog kašnjenja nijesu zadržavana sredstva na ime kaznenih penala.

U slučaju prekoračenja ugovorenih rokova da zadržava sredstava (penali za docnju) u iznosu, odnosno procentu koji su definisani ugovorom i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova. U slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih nijesu ispunjeni ugovoreni rokovi, potrebno je zaključiti aneks ugovora.

Program 764: Auto put Bar-Boljare, dionica od Smokovca do Mateševa - Ugovor o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac-Uvač-Mateševo[53], broj 01-827/1 od 26.02.2014. godine zaključen je između Vlade Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, i kineske kompanije China Road and Bridge Corporation (CRBC) na iznos od 809.577.356,14 €. Zakonom o budžetu za 2018. godinu planirana su sredstva u iznosu od 208.000.000,00 €, a nakon rebalansa i preusmjerenja iznose 207.233.000,00 €. Ostvareni izdaci iznose 173.856.207,37 € ili 83,89% od sredstava planiranih tekućim budžetom. U strukturi ostvarenih izdataka tekući izdaci učestvuju u iznosu od 8.675.325,82 € (4,99%), a kapitalni izdaci 165.180.881,55 €, ili 95,01%. Finansiranje izdataka vršeno je iz kreditnih sredstava u iznosu od 135.934.436,92 €, a iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 37.921.770,45 €. U narednoj tabeli dat je pregled planiranih i ostvarenih izdataka i to:

Tabela 58 – Planirani i izvršeni izdaci iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

Naziv grupe		Zakon o budžetu za 2018	Rebalans	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog zakona o završnom računu
41	**Tekući izdaci**	**8.687.000,00**	**7.887.000,00**	**2.200.000,00**	**10.087.000,00**	**8.675.325,82**
413	Rashodi za materijal	10.000,00	10.000,00		10.000,00	5.939,95
414	Rashodi za usluge	5.677.000,00	4.877.000,00		4.877.000,00	4.869.219,31
419	Ostali izdaci	3.000.000,00	3.000.000,00	2.200.000,00	5.200.000,00	3.800.166,56
44	**Kapitalni izdaci**	**199.313.000,00**	**199.313.000,00**	**-2.167.000,00**	**197.146.000,00**	**165.180.881,55**
441	Kapitalni izdaci	199.313.000,00	199.313.000,00	-2.167.000,00	197.146.000,00	165.180.881,55
Ukupno		**208.000.000,00**	**207.200.000,00**	**33.000,00**	**207.233.000,00**	**173.856.207,37**

Rashodi za usluge ostvareni su u iznosu od 4.869.219,31 € i odnose se na usluge nadzora i naknada za vršenje revizije tehničke dokumentacije.

Ostali izdaci ostvareni su u iznosu od 3.800.166,56 € i odnose se na isplate naknada ranijim vlasnicima na ime eksproprisane nepokretnosti za potrebe izgradnje autoputa.

Kapitalni izdaci ostvareni su u iznosu od 165.158.325,71 €. Finansiranje kapitalnih izdataka vršeno je iz kreditnih sredstava EXIM banke u iznosu od 135.934.436,90 €, dok su izdaci u iznosu od 29.223.888,80 € finansirani iz opštih prihoda budžeta. Ukupno isplaćena sredstva izvođaču radova od dana zaključivanja Ugovora do 31.12.2018. godine iznose 520.286.315,77 €, pri čemu je iz kreditnih sredstava plaćeno 431.328.916,08 € ili 591.697.007,12 USD (po ugovorenom fiksnom kursu 1€ = 1,3718 USD), a iznos od 88.957.399,69 € iz budžetskih sredstava kako je prikazano u narednoj tabeli[54]:

Tabela 59 – Pregled isplaćenih sredstava izvođaču radova

Opis	Iznos za plaćanje	Plaćeni iznos iz budžeta 15%	Plaćeni iznos iz kredita EXIM Banke 85%		Izvršena isplata (EUR)
			EUR	USD	
UKUPNO ZA 2015	168.515.411,22	30.887.260,68	137.628.150,54	188.798.296,92	168.515.411,22
UKUPNO ZA 2016	9.291.185,30	1.393.677,80	7.897.507,51	10.833.800,80	9.291.185,30
UKUPNO ZA 2017	177.321.393,54	27.452.572,41	149.868.821,13	205.590.048,83	177.321.393,54
Privremena situacija br. 16	5.489.446,90	823.417,04	4.666.029,87	6.400.859,77	5.489.446,90
Privremena situacija br. 17	17.449.496,11	2.617.424,42	14.832.071,70	20.346.635,95	17.449.496,11
Privremena situacija br. 18	11.408.652,90	1.711.297,94	9.697.354,97	13.302.831,55	11.408.652,90
Privremena situacija br. 19	7.961.902,64	1.194.285,40	6.767.617,24	9.283.817,34	7.961.902,64
Privremena situacija br. 20	16.876.682,38	2.531.502,36	14.345.180,02	19.678.717,95	16.876.682,38
Privremena situacija br. 21	14.415.188,48	2.162.278,27	12.252.910,21	16.808.542,22	14.415.188,48
Privremena situacija br.22	15.191.551,80	2.278.732,77	12.912.819,03	17.713.805,15	15.191.551,80
Privremena situacija br.23	16.234.388,36	2.435.158,25	13.799.230,10	18.929.783,86	16.234.388,36
Privremena situacija br.24	17.552.434,40	2.632.865,16	14.919.569,24	20.466.665,09	17.552.434,40
Privremena situacija br.25	15.785.629,60	2.367.844,44	13.417.785,16	18.406.517,69	15.785.629,60
Privremena situacija br.26	21.557.493,37	3.233.624,01	18.323.869,37	25.136.684,00	21.557.493,37
Privremena situacija br.27	28.262.169,24	4.239.325,39			4.239.325,39
UKUPNO ZA 2018	**188.185.036,19**	**28.227.755,43**	**135.934.436,90**	**186.474.860,57**	**164.162.192,33**
Treća rata za privr. napajanje	996.133,37	996.133,37			996.133,37
UKUPNO PRIV. NAPAJANJE 2018	**996.133,37**	**996.133,37**			**996.133,37**
UKUPNO ZA 2018	189.181.169,56	29.223.888,80	135.934.436,90	186.474.860,57	165.158.325,71
UKUPNO	**544.309.159,62**	**88.957.399,69**	**431.328.916,08**	**591.697.007,12**	**520.286.315,77**

[53] "Sl. list CG" br. 54/14

[54] U 2018. godini nije izvršeno plaćanje dijela Privremene situacije br.27 iz kredita EXIM banke u iznosu od 32.954.537,20 USD, a što je iskazano kao neizmirena obaveza na 31.12.2018. godine

Dospjela obaveze za plaćanje prema izvođaču radova do 31.12.2018. godine iznose 544.309.159,62 €, od čega je iznos 24.022.843,85 € plaćen u 2019. godini. U narednoj tabeli dat je pregled izvedenih glavnih radova i privremenog napajanja gradilišta po godinama i to:

Tabela 60 – Izvedeni radovi i privremeno napajanje po godinama

Opis	2015	2016	2017	2018	Ukupno
Obračunata akontacija	161.915.471,22				161.915.471,22
Obračunati radovi		10.542.825,63	195.192.308,33	253.313.381,60	459.048.515,56
Izvedeni glavni radovi					0,00
Privremeno napajanje	6.599.940,00		1.005.133,37	996.133,37	8.601.206,74
I Ukupno	**168.515.411,22**	**10.542.825,63**	**196.197.441,70**	**254.309.514,97**	**629.565.193,52**
					0,00
Garantni depozit		527.141,28	9.759.615,41	12.665.669,08	22.952.425,77
Otplata avansa			8.763.932,75	50.662.676,32	59.426.609,07
Obavještenje o neuskladjenosti		724.500,00	352.500,00	1.800.000,00	2.877.000,00
II Ukupno	0,00	1.251.641,28	18.876.048,16	65.128.345,40	85.256.034,84
III Ukupno za isplatu (I-II)	**168.515.411,22**	**9.291.184,35**	**177.321.393,54**	**189.181.169,57**	**544.309.158,68**
					0,00
Plaćeno iz budžeta privremeno napajanje	6.599.940,00		1.005.133,37	996.133,37	8.601.206,74
IV Direktno plaćanje iz budžeta	6.599.940,00	0,00	1.005.133,37	996.133,37	8.601.206,74
					0,00
Plaćeno iz budžeta	24.287.320,68	1.393.677,65	26.447.439,03	28.227.755,43	80.356.192,79
Plaćeno iz kredita	137.628.150,54	7.897.506,70	149.868.821,15	159.957.280,77	455.351.759,15
V Plaćeno iz budžeta i kredita	161.915.471,22	9.291.184,35	176.316.260,17	188.185.036,20	535.707.951,94
VI Ukupno plaćeno	**168.515.411,22**	**9.291.184,35**	**177.321.393,54**	**189.181.169,57**	**544.309.158,68**

Iz navedenih podataka utvrđeno je sljedeće:

- **Obračunata vrijednost** u ukupnom iznosu od 629.565.193,52 € se odnosi na izvedene glavne radove u iznosu od 620.963.986,78 € i na troškove privremenog napajanja[55] u iznosu od 8.601.206,74 €;
- **Otplata avansa** - Od ukupno uplaćenog avansa u iznosu od 161.915.471,22 €, vrijednost otplaćenog (opravdanog) avansa iznosi 59.426.609,07 €, dok vrijednost neotplaćenog avansa na 31.12.2018. godine iznosi 102.488.862,16 €;
- **Zadržani garantni depozit** - Zadržani garantni depozit u iznosu od 22.952.425,77 €, odnosno 5% od iznosa privremene situacije. Akumulirana suma će biti plaćena izvođaču radova u dva dijela i to 50% nakon završetka radova po izdavanju potvrde o preuzimanju radova i 50% nakon isteka perioda za otklanjanje nedostataka po izdavanju potvrde o dobrom izvršenju posla;
- **Obavještenja o neusklađenosti** - Nadzorni organ, u slučajevima kada Izvođač radova izvede određene radove koji nijesu u skladu sa odobrenim Glavnim projektom ili relevantnim propisima (zaštita životne sredine, zaštita na radu i sl.), zadržava određeni iznos od iznosa privremene situacije dok Izvođač radova ne otkloni nedostatke koje je evidentirao izdatim obavještenjima o neusklađenosti. Zadržani iznos sredstava od iznosa privremenih situacija na osnovu neusklađenosti iznosi 2.877.000,00 €;
- **Isplaćeni iznos** - Ukupan iznos sredstava isplaćen izvođaču radova na ime izvršenih glavnih radova od dana zaključenja Ugovora do 31.12.2018. godine iznosi 511.685.109,04 €, a na ime privremenog napajanja gradilišta iznos od 8.601.206,74 €, što zajedno iznosi 520.286.315,78 €. Obzirom da u 2018. godini nije izvršeno plaćanje dijela privremene situacije broj 27 iz kreditnih sredstava (85%), već u 2019. godini, ukupan iznos koji je dospio za plaćanje od dana zaključenja ugovora do 31.12.2018. godine iznosi 544.309.158,68 €, dok je plaćeno u iznosu od 520.286.315,78 €.

[55] Privremeno napajanje odnosi se na napajanje gradilišta električnom energijom – Prilog 2 Ugovora o projektovanju i izgradnji

8.2. Direkcija javnih radova

Kapitalni budžet Direkcije javnih radova planiran je u iznosu od 45.575.000,00 €. Rebalansom budžeta planirana sredstva su umanjena za 900.000,00 €, tako da raspoloživa sredstva nakon preusmjerenja iznose 46.075.000,00 €. Ostvareni su izdaci u iznosu od 43.832.669,72 €, odnosno za 4,87% manje od raspoloživih sredstava. U narednoj tabeli dat je pregled Kapitalnog budžeta po programima i to:

Tabela 61 – Pregled Kapitalnog budžeta po programima

Naziv programa		Izvori finansiranja	Zakon o budžetu za 2018. godinu	Rebalans		Tekući budžet	Predlog završnog računa
				20.03.208	1.8.2018		
804	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa	OBP/Kredit/ Donacije	1.430.000	1.430.000	1.430.000	1.372.000,00	**1.211.201,07**
805	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	OBP/Kredit/ Donacije	1.250.000	1.250.000	1.250.000	2.721.689,00	**2.699.809,75**
806	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	OBP/Kredit/ Donacije	2.810.000	2.810.000	2.810.000	2.555.000,00	**2.469.229,60**
810	Izgradnja lokalne infrastrukture	OBP/Kredit/ Donacije	9.035.000	9.035.000	8.735.000	8.366.660,12	**8.029.357,67**
812	Projekti očuvanja životne sredine	OBP/Kredit/ Donacije	4.655.000	4.655.000	4.155.000	4.560.356,00	**4.472.713,21**
818	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	OPB	790.000	1.790.000	1.790.000	1.615.000,00	**1.538.075,10**
819	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	OBP/Kredit/ Donacije	830.000	830.000	830.000	1.005.000,00	**1.003.757,80**
821	Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke	OBP/Kredit/ Donacije	4.805.000	4.805.000	4.805.000	4.806.650,00	**5.830.212,10**
826	Unapređenje turističke ponude	OBP/Kredit/ Donacije	13.980.000	13.980.000	13.280.000	13.472.644,88	**13.359.085,40**
829	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova	OBP/IPA/Donacije	5.270.000	5.270.000	4.870.000	4.880.000,00	**2.511.412,49**
830	Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare	OPB	720.000	720.000	720.000	720.000,00	**707.815,53**
Ukupno			**45.575.000**	**46.575.000**	**44.675.000**	**46.075.000,00**	**43.832.669,72**

Tekući izdaci Kapitalnog budžeta ostvareni su u iznosu od 5.694.442,32 € ili 12,86%, dok su kapitalni izdaci ostvareni u iznosu od 38.138.227,37 €, ili 87,14% od ukupno ostvarenih izdataka. Finansiranje izdataka vršeno je iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 41.920.949,34 € (95,64%), iz kreditnih sredstava u iznosu od 1.125.590,27 € (2,57%) i iz sredstava iz IPA fondova iznosu od 786.130,11 € (1,79%), kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 62 – Struktura izdataka i njihovo finansiranje

Naziv programa		Predlog zakona o završnom računu Budžeta	Izvori finansiranja			Struktura izdataka	
			Opšti prihodi	IPA	Kredit	Kapitalni izdaci	Tekući izdaci
804	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa	1.211.201,07	1.211.201,07			988.955,58	222.245,49
805	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	2.699.809,75	2.699.809,75			2.634.439,00	65.370,75
806	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	2.469.229,60	2.469.229,60			2.287.131,13	182.098,47
810	Izgradnja lokalne infrastrukture	8.029.357,67	8.029.357,67			7.678.710,42	350.647,25
812	Projekti ocuvanja životne sredine	4.472.713,21	4.472.713,21			2.897.216,41	1.575.496,80
818	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	1.538.075,10	1.538.075,10			1.538.075,10	0
819	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	1.003.757,80	1.003.757,80			984.357,80	19.400,00
821	Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke	5.830.212,10	4.704.621,83		1.125.590,27	5.268.468,20	561.743,90
826	Unapredenje turisticke ponude	13.359.085,40	13.359.085,40			11.728.329,65	1.630.755,75
829	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova	2.511.412,49	1.725.282,38	786.130,11		2.132.246,42	379.166,07
830	Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare	707.815,53	707.815,53			297,66	707.517,87
Ukupno		**43.832.669,72**	**41.920.949,34**	**786.130,11**	**1.125.590,27**	**38.138.227,37**	**5.694.442,35**

Kreditom Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) u iznosu od 1.125.590,27 €, finansirani su projekti Programa (821) - Izgradnja i rekonstrukciju objekata obrazovanja i nauke i to: Vrtić na Starom

Aerodromu, Podgorica u iznosu od 668.186,39 € i Vrtić u Tuzima u iznosu od 457.403,88 €. Sredstvima iz pretpristupnih IPA fondova u iznosu od 786.130,11 € finansiran je projekat "Rehabilitacija pruge sa tunelima KOS Trebišnica" u okviru programa (829) - Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova.

Program: Izgradnja lokalne infrastrukture (810) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 9.035.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 8.366.660,12 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 8.029.357,67 €, ili 95,97% planiranih sredstava. Od ukupno ostvarenih izdataka sredstva u iznosu od 7.678.710,42 € se odnose na kapitalne izdatke (95,63%). Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 63 – Pregled izdataka Programa: Izgradnja lokalne infrastrukture

Projekti	Godina zaključenja ugovora	Ugovorena vrijednost	Plaćeno u 2018	Plaćanja sa drugih programa	Ukupno plaćeno po projektima
Izgradnja pasarele i pratećih sadržaja šetališta i uredjenje prostora jalovišta u Mojkovcu	2017; 2018	27.633,00	27.583,00		**27.583,00**
Lokalni putevi	2017; 2018	2.606.907,93	1.304.733,90	349.221,72	**1.653.955,62**
Gradske saobraćajnice	2015- 2018	4.554.163,25	3.054.606,91	373.211,86	**3.427.818,77**
Rekonstrukcija mosta R. Pavićević na rijeci Zeti	2018	1.030.864,12	1.024.803,05		**1.024.803,05**
Izgradnja gradske pijace u Gusinju	2017; 2018	138.051,63	143.656,89		**143.656,89**
Uredjenje obala rijeka, izrada obalo utvrda i uredjenje korita rijeka	2017; 2018	1.587.829,87	1.112.755,46		**1.112.755,46**
Izgradnja regionalne stočne pijace	2017	238.600,95	223.722,18		**223.722,18**
Izgradnja pješačkog mosta Potkrajci-Njegnjevo BP	2017; 2018	300.112,14	211.455,34		**211.455,34**
Izgradnja javne rasvjete na zaobilaznici u B.Polju	2017	237.030,80	124.479,80		**124.479,80**
Izgradnja gradske pijace u Rožajama	2018	912.470,99	304.812,89		**304.812,89**
Rekonstrukcija puta Plav-Vojno selo Gusinje, Zaključak Vlade-uštede	2018	150.000,00	150.000,00	500.000,00	**650.000,00**
Rekonstrukcija Prnjavorske ulice u Plavu	2017	277.891,20	227.170,50		**227.170,50**
Izgradnja infrastrukturnih priključaka za biznis zonu u Mojkovcu	2018		242,00		**242,00**
Nabavka opreme za unapredjenje rada javnih službi Prijestonice Cetinje	2018	120.000,00	96.708,75		**96.708,75**
Izgradnja tehničke i druge potrebne dokumentacije za objekte za potrebe Prijestonice Cetinje	2018	50.000,00	22.627,00		**22.627,00**
Ukupno		**12.231.555,88**	**8.029.357,67**	**1.222.433,58**	**9.251.791,25**

Navedeni projekti su finansirani iz ostvarenih ušteda na drugim programima u iznosu od 1.222.433,58 €, tako da ukupni izdaci iznose 9.251.791,25 €. U narednoj tabeli dat je pregled završenih podprojekata u 2018. godini koji se odnose na navedeni Program i to:

Tabela 64 – Završeni podprojekti Programa Izgradnja lokalne infrastrukture

Podprojekti	Datum ugovora	Ugovorena vrijednost
Nadzor za modernizaciju lokalnih puteva Andrijevica, Berane, Plav, Gusinje, Rožaje, Petnjica	5.10.2017	3.300,00
Radovi na modernizaciji lokalnog puta, Petnjica	15.1.2018	71.501,15
Modernizacija lokalnih puteva - Nikšić	22.2.2018	109.970,40
Stručni nadzor radova na moderni lokalnih puteva - Šavnik i Žabljak	1.6.2017	3.500,00
Modernizacija lokalnih puteva - Pljevlja	8.6.2018	48.000,00
Radovi na modernizaciji lokalnih puteva - Šavnik	3.7.2018	50.160,95
Nadzor na modernizaciji lokalnih puteva - Andrijevica i Berane	2.7.2018	3.993,00
Modernizacija lokalnih puteva - Šavnik	25.7.2018	47.867,60
Modernizacija lokalnih puteva - Andrijevica	19.9.2018	47.988,60
Radovi na modernizaciji lokalnog puta - Petnjica	19.9.2018	86.813,63
Modernizacija lokalnih puteva u dužini 1,8 km, Petnjica - Nadzor	20.9.2018	1.740,00
Rekonstrukcija mosta Radovan Pavićević na rijeci Zeti, Danilovgrad	19.1.2018	1.014.529,12
Rekonstrukcija mosta Radovan Pavićević na rijeci Zeti, Danilovgrad - nadzor	31.7.2018	9.680,00
Rekonstrukcija mosta Radovan Pavićević na rijeci Zeti, Danilovgrad - tehnički prijem	14.12.2018	6.655,00
Radovi na izgradnji pješačkog mosta Potkrajci - Njegnjevo, Bijelo Polje	25.12.2017	295.512,14
Stručni nadzor radova na izgradnji pješačkog mosta Potkrajci - Njegnjevo, Bijelo Polje	5.1.2018	4.600,00
Radovi na izgradnji javne rasvete magistralne zaobilaznice I faze u Bijelom Polju	21.11.2017	233.030,80
Stručni nadzor na javne rasvete magistralne zaobilaznice I faze u Bijelom Polju	16.11.2017	4.000,00
Ukupno		**2.042.842,39**

Program: Očuvanje životne sredine (812) - Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 4.655.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 4.560.356,00 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 4.472.713,21 €, ili 98,08% planiranih sredstava. Od ukupno ostvarenih izdataka sredstva u iznosu od 2.897.216,41 € se odnose na kapitalne izdatke

(64,78%), a na tekuće izdatke iznos od 1.575.496,80 € (35,22%). Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 65 – Struktura izdataka po projektima

Projekti	Ugovor		Plaćeno u 2018
	zaključen	vrijednost	
Sanitarne deponije, postrojenja za tretman otpadnih voda i vodosnabdijevanja	2016; 2017; 2018	444.713,19	351.634,14
Izgradnja regionalnih centara, transfer stanica i sanacija postojećeg odlagališta za otpad	2016; 2017; 2018	924.243,51	787.900,03
Sanacija i rekonstrukcija hidrotehničkog tunela u Mojdežu, HN	2018	281.547,65	122.572,17
Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda	2016; 2017; 2018	1.947.710,59	979.261,18
Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija sistema za odvodjenje otpadnih voda	2018	337.229,00	337.229,00
Mjere smanjenja zagadjenja i toplifikacije Pljevalja	2018	110.000,00	110.000,00
Unapredjenje postojeće mreže meteoroloških i padavinskih stanica	2018	136.681,58	101.417,66
Sanacija odlagališta u Plavu	2018	7.980,00	2.394,00
Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda na području Bukovica Radetina Rožaje	2018	280.336,58	279.436,15
Izgradnja PPOV na Vranjini	2016; 2018	127.470,00	82.820,00
Za projekte programa 812		**4.597.912,10**	**3.154.664,33**
Zaključak Vlade 07-4615 Zaključak Vlade 07-5921 od 13.12.2018 – plaćanja izdataka sa drugih programa			1.318.048,88
Ukupno		**4.597.912,10**	**4.472.713,21**

U narednoj tabeli dat je pregled završenih podprojekata u 2018. godini koji se odnose na navedeni Program i to:

Tabela 66 - Završeni podprojekti Programa: Projekti očuvanja životne sredine

Podprojekti	Datum ugovora	Ugovorena vrijednost
Radovi na transfer stanici i sanacija neurednog odlagališta Zauglina u O Šavnik	25.10.2017.	208.498,72
Izgradnja radova II faze Vodosnabdijevanja MZ Hoti Gradska opština Tuzi	15.01.2018.	73.632,34
Nadzor II faze Vodosnabdijevanja MZ Hoti Gradska opština Tuzi	25.01.2018.	3.600,00
Ukupno		**285.731,06**

Program: Unapređenje turističke ponude (826) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 13.980.000 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 13.472.644,88 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 13.359.085,40 €, ili 99,16% planiranih sredstava. Od ukupno ostvarenih izdataka sredstva u iznosu od 1.630.755,75 € ili 12,21% se odnose na tekuće izdatke, dok su kapitalni izdaci iznosili 11.728.329,65€ ili 87,79%. Rashodi za usluge (414) izvršeni su u iznosu od 1.329.281,86 € i odnose se na konsultantske usluge, usluge izrade idejnih rješenja, elaborate, recenzije studija izvodjivosti, usluge stručnog nadzora, usluge tekućeg održavanja. Kapitalni izdaci (441) u iznosu od 11.728.329,65 € se odnose na: radove na izgradnji, rekonstrukciji i adaptaciji objekata, rekonstrukciju vodovodnog sistema, rekonstrukciju i izgradnju puteva, nabavku dva turistička voza, izgradnju i rekonstrukciju žičara, parking, objekata, vodosnabdijevanja za projekte ski centara, izgradnju žičare sa pratećim sadržajima. Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 67 – Struktura izdataka po projektima

Projekti	ugovor		Plaćeno u 2018	Plaćanja sa drugih programa	Ukupno plaćeno
	zaključen	vrijednost			
Ski centar "Kolašin 1600" Kolašin	2014- 2018	13.347.426,88	2.751.278,86	2.168.651,29	4.919.930,15
Ski centar na lokalitetu Cmiljača, BP	2016- 2018	11.547.880,90	2.303.153,20		2.303.153,20
Ski centar na lokalitetu Žarski, Mojkovac	2016- 2018	1.323.967,80	413.288,90		413.288,90
Ski centar na lokalitetu Hajla, Rožaje	2017; 2018	1.466.140,80	1.445.035,48		1.445.035,48
Ski centar na lokalitetu Durmitora, Žabljak	2017; 2018	11.637.646,52	2.497.008,45	207.133,33	2.704.141,78
Turistička infrastruktura, izrada projektne i tehničke dokumentacije i izvodjenje radova	2017; 2018	135.168,50	269.042,46		269.042,46
Valorizacija Đalovića pećine, BP	2017; 2018	7.531.337,77	1.237.383,42	388.959,31	1.626.342,73
Kuća Voća Andrijevica	2017	1.354.076,37	505.307,92		505.307,92
Nacionalni parkovi	2018	788.828,47	436.407,91	44.830,44	481.238,35
Izgradnja objekata nacionalne kuće maslinau Baru	2017; 2018	9.711,50	9.711,50		9.711,50
Dom revolucije u Nikšiću	2018	804.100,16	801.523,90		801.523,90
Izrada promotivnih sadržaja za unapredjenje turističke ponude Prijestonice Cetinje	2018	14.883,00	14.883,00		14.883,00
Za projekte programa 826		**49.961.168,67**	**12.684.025,00**	**2.809.574,37**	**15.493.599,37**
Zaključak Vlade 07-6220 od 27.12.2018 - plaćanje projekata na drugim programima			675.060,40		
Ukupno za program		**49.961.168,67**	**13.359.085,40**		**15.493.599,37**

Pored ostvarenih izdataka, navedeni projekti su finansirani iz ostvarenih ušteda na drugim programima u iznosu od 2.809.574,37 €, tako da ukupni izdaci iznose 15.493.599,37 €. U narednoj tabeli dat je pregled završenih podprojekata u 2018. godini koji se odnose na navedeni Program i to:

Tabela 68 – Pregled završenih projekata

Podprojekti	Datum ugovora	Ugovorena vrijednost
Idejni projekat adap.parking prostora	26.06.2018.	4.840,00
Izrada Glavnog projekta lokalnog puta Usijek- Motički Gaj O Žabljak	27.07.2017.	22.491,00
Izgradnja prilaznih puteva i parking prostora, ski staze i centra na lokalitetu Durmitor - Žabljak	27.10.2017.	319.989,93
Izgradnja izgradnji parking prostora, ski staze ski centra na lokalitetu Durmitor - Žabljak	27.10.2017.	98.431,91
Izrada Glavnog projekta lokalnog puta Usijek- Motički Gaj, Žabljak-revizija	13.03.2018.	2.400,00
Dom revolucije Nikšić-radovi	15.03.2018.	784.135,16
Dom revolucije Nikšić-stručni nadzor	19.03.2018.	19.965,00
Ukupno		**1.252.253,00**

Program: Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova (829)

Na programu Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova planirana sredstva Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu su iznosila 5.270.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 4.880.000,00 €. Izvršenje budžeta ovog Programa u 2018. godini iznosilo je 2.511.412,50 €, ili 51,46% od planiranih sredstava. Tekući izdaci su ostvareni u iznosu od 379.166,07 € ili 15,10%, dok su kapitalni izdaci iznosili 2.132.246,42 €, ili 84,90% od ostvarenih izdataka. U narednoj tabeli dat je pregled projekata finansiranih iz IPA fondova.

Tabela 69 – Projekti finansirani iz IPA fondova

Projekti	Ugovor		Plaćeno u 2018.
	zaključen	vrijednost	
PPOV, kanalizaciona mreža i uredjenje vodosnabdijevanja u Beranama	2016; 2017	12.521.214,77	1.113.576,65
Sanacija odlagališta "Vrtijeljka" na CT	2016	1.727.735,50	75.080,87
Demontaža postojećeg, nabavka i montaža nove električne vuče podstanice "Trebešica"	2015; 2016	3.553.897,93	38.330,18
Sanacija odlagališta "Cafe" u Baru	2016	361.175,00	33.325,47
Tehnička pomoć	2016; 2017	345.372,52	179.029,81
Rehabilitacija pruge sa tunelima Kos Trebešica	2018	5.616.500,22	1.072.069,52
Ukupno za program		**24.125.895,94**	**2.511.412,50**

Program: Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare (830)

Za realizaciju Programa Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare planirana sredstva Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu su iznosila 720.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu 707.815,53 €, ili 98,31% od planiranih sredstava. Ukupni izdaci za realizaciju navedenog projekta iznose 859.729,14 €, od čega je iznos od 151.913,61 € plaćen iz ušteda sa drugog programa. Navedeni izdaci se odnose na izdatke za bruto naknade za rad 28 članova Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar–Boljare, prioritetna dionica Smokovac – Uvač – Matoševo.

9. JAVNI DUG CRNE GORE

U skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti javni dug Crne Gore predstavlja dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države. U narednoj tabeli dat je pregled javnog duga Crne Gore za period od 2014. godine do 2018. godine i to:

Tabela 70 – Javni dug Crne Gore za period od 2014. – 2018. godine[56]

Opis	2014	2015	2016	2017	2018
Državni dug	**1.942,91**	**2.276,65**	**2.403,66**	**2.627,87**	**3.152,98**
Spoljni državni dug	**1.561,69**	**1.956,36**	**2.002,76**	**2.213,97**	**2.760,00**
Inostrane obveznice	647,36	957,80	1.080,00	1.080,00	1.217,65
Inostrani krediti	914,33	998,56	922,76	1.133,97	1.542,36
Domaći državni dug	**381,22**	**320,29**	**400,90**	**413,89**	**392,98**
Domaći krediti	**71,37**	**36,58**	61,24	107,47	92,65
Dug koji je/bio djelimično, ili u potpunosti vezan za izdavanje HOV	273,80	246,37	299,07	267,29	257,82
Dug državnih preduzeća i pravnih lica ukjučena u javni dug CG 2018. g	36,05	37,34	40,59	39,13	42,51
Konsolidovani dug lokalne samouprave	**128,80**	**142,17**	**143,10**	**130,97**	**115,76**
Javni dug Crne Gore	**2.071,71**	**2.418,82**	**2.546,76**	**2.758,83**	**3.268,74**

[56] Podaci uzeti iz Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za period od 2014 – 2018. godina

Javni dug Crne Gore na 31.12.2017. godine iznosio je 2.758.831.748,28 €, a na dan 31.12.2018. godine 3.268.738.049,14 € ili više za 18,48% u odnosu na prethodnu godinu. Utvrđeno stanje javnog duga Crne Gore na 31.12.2017. godine i na 31.12.2018. godine dato je u narednoj tabeli[57]:

Tabela 71 – Pregled javnog duga

Opis	Stanje na 31.12.2017. po deviznom kursu na 31.12.2017.	Stanje na 31.12.2018. po deviznom kursu na 31.12.2018.
Spoljni državni dug	**2.213.974.940,61**	**2.760.004.223,58**
Inostrane obveznice	1.080.000.000,00	1.217.649.000,00
Inostrani krediti	1.133.974.940,61	1.542.355.223,58
Domaći državni dug	**413.890.443,72**	**392.975.209,53**
Domaći krediti	107.470.121,46	92.646.877,31
Dug koji je/bio djelimično, ili u potp. HOV	267.292.474,89	257.821.096,82
Dug drž.pred.i pravnih lica ukjučena u javni dug CG 2018. g.	39.127.847,37	42.507.235,40
Konsolidovani dug lokalne samouprave	**130.966.363,95**	**115.224.795,03**[58]
Javni dug Crne Gore	**2.758.831.748,28**	**3.268.204.228,14**

9.1. Državni dug Crne Gore

Spoljni državni dug na 31.12.2018. godine, prema podacima Ministarstva finansija, je iznosio 2.760.004.223,58 €. Stanje duga obuhvata glavnicu duga po osnovu zaključenih međunarodnih ugovora u iznosu od 1.542.355.223,58 € i glavnicu duga po osnovu emisije EUROBOND hartija od vrijednosti na međunarodnom tržištu u iznosu od 1.217.649.000,00 €.

Tabela 72 - Stanje spoljnjeg duga po osnovu inostranih kredita

Banka – Kreditor	Stanje spoljnjeg duga 31.12.2017. godine		Stanje spoljnjeg duga 31.12.2017. godine		Stanje spoljnjeg duga 31.12.2018. godine	
	Ugovorena valuta		EUR kurs na 31.12.2017	EUR kurs na 31.12.2018	ugovorena valuta	EUR kurs na 31.12.2018 -
Banca Intesa	EUR	30.000.000,00	30.000.000,00	30.000.000,00	26.666.666,67	26.666.666,67
Credit Suisse	EUR	138.439.253,05	138.439.253,05	138.439.253,05	126.329.439,79	126.329.439,79
Češka Exim banka	EUR	1.037.646,72	1.037.646,72	1.037.646,72	0,00	0,00
EDC (Export Development bank of Canada)	EUR	0,00	0,00	0,00	21.493.035,35	21.493.035,35
Erste banka	EUR	3.762.200,00	3.762.200,00	3.762.200,00	2.547.766,67	2.547.766,67
EUROFIMA	CHF	10.000.000,00	8.546.000,00	8.907.098,96	0,00	0,00
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR	14.904.135,64	14.904.135,64	14.904.135,64	15.881.746,58	15.881.746,58
Evropska investiciona banka (EIB)	EUR	98.181.905,73	98.181.905,73	98.181.905,73	115.706.380,32	115.706.380,32
Evropska Zajednica/Komisija	EUR	1.700.000,00	1.700.000,00	1.700.000,00	600.000,00	600.000,00
Exim China - Autoput Bar-Boljare	USD	405.222.146,55	337.874.225,79	353.782.212,81	591.697.007,12	516.585.478,54
IFAD	EUR	150.000,00	150.000,00	150.000,00	1.150.000,00	1.150.000,00
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KFW)	EUR	40.758.985,99	40.758.985,99	40.758.985,99	43.453.925,77	43.453.925,77
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	EUR	197.553.810,65	197.553.810,65	197.553.810,65	189.445.690,35	189.445.690,35
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	35.670.674,85	41.981.281,70	43.312.760,23	30.298.932,88	36.790.176,26
NATIXIS	EUR	4.716.059,15	4.716.059,15	4.716.059,15	3.868.955,12	3.868.955,12
Pariski klub kreditora	USD	29.008.360,07	24.187.171,35	25.325.964,79	27.259.110,17	23.798.769,14
Pariski klub kreditora	EUR	61.951.773,77	61.951.773,77	61.951.773,77	58.427.267,43	58.427.267,43
Pariski klub kreditora	CHF	1.521.865,97	1.300.586,66	1.355.541,08	1.365.487,80	1.216.253,50
Pariski klub kreditora	NOK	277.788,42	28.223,30	27.851,81	249.244,48	24.989,92
Poljski kredit	EUR	3.066.623,94	3.066.623,94	3.066.623,94	2.719.348,72	2.719.348,72
Razvojna banka Savjeta Evrope(CEB)	EUR	20.657.648,77	20.657.648,77	20.657.648,77	23.737.996,45	23.737.996,45
Steiermarkische Sparkassen	EUR	7.698.390,74	7.698.390,74	7.698.390,74	5.497.997,95	5.497.997,95
Španski kredit (ICO)	EUR	3.396.641,58	3.396.641,58	3.396.641,58	2.943.756,04	2.943.756,04
Vlada Mađarske	EUR	5.493.149,78	5.493.149,78	5.493.149,78	4.230.736,20	4.230.736,20
OTP, Zagrebačka, Erste i CKB banka (Sindicirani zajam)	EUR	81.000.000,00	81.000.000,00	81.000.000,00	64.800.000,00	64.800.000,00
Credit Suisse AG, OTP Bank PLC, CKB Podgorica, Societe Generale (Sindicirani zajam - PBG 1)	EUR	0,00	0,00	0,00	250.000.000,00	250.000.000,00
Plaćeno sa Glavnog računa Trezora			1.128.385.714,32	1.147.179.655,19		1.537.916.376,77
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	1.709.853,49	2.030.451,02	2.076.172,50	1.329.887,49	1.614.802,59
Poljski kredit - Van GRT	EUR	3.174.200,27	3.174.200,27	3.174.200,27	2.824.044,23	2.824.044,23
Ukupno smanjenje spoljnjeg duga po osnovu kredita			**1.133.590.365,60**	**1.152.430.027,96**		**1.542.355.223,58**

[57] Kurs valute prema € na 31.12.2017: USD - 0,8338; CHF - 0,8546, NOK - 0,1016; SDR - 1,1875;
Kurs valute prema € na 31.12.2018: USD - 0,8730; CHF - 0,8907; NOK - 0,1002; SDR - 1,2142.

[58] Konsolidovani dug lokalne samouprave je umanjen za prikazani dug opština prema Egalizacionom fondu u iznosu od 533.821,00€.

Plaćanje dospjele glavnice za kredit zaključen sa Međunarodnom organizacijom za razvoj (IDA) u iznosu od 453.307,80 € (379.966,00 SDR) je po dospjeću izvršila Elektroprivreda Crne Gore, nakon čega je obavijestila Ministarstvo finansija i dostavila dokumentaciju koja potvrđuje obavljene transakcije.

Plaćanje dospjele glavnice za kredit zaključen između Ministarstva poljoprivrede i Vlade Republike Poljske za podsticaj poljoprivredi iz 2007. godine, je vršeno putem prenosa naplaćenih sredstava sa bankarskog računa u CKB - partija 2345011-47-02010658 na račun Bank Gospodarstwa Krajowego u iznosu dospjele glavnice od 350.156,04 €. Smanjenje spoljnjeg duga, pored otplate dospjelih obaveza, je vršeno i putem usklađivanja sa inostranim kreditorom, vraćanjem povučenih, a nepotrošenih sredstava u iznosu od 47.537,80 €.

Domaći državni dug obuhvata kredite kod komercijalnih banaka koje posluju na domaćem tržištu (glavnica duga), emitovanje hartija od vrijednosti na domaćem tržištu (glavnica duga), zakonom propisane obaveze, dug pravnih lica i privrednih društava. Stanje domaćeg duga na 31.12.2017. godine iznosi 413.890.443,72 €, a stanje domaćeg duga na 31.12.2018. godine iznosi 392.975.209,53 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 73 – Stanje domaćeg duga

Banka kreditor	Stanje domaćeg duga	
	31.12.2017. godine	31.12.2018. godine
Erste banka	3.354.485,99	1.691.629,40
Societe Generale banka	12.824.048,55	9.750.000,00
NLB banka	27.932.967,46	25.078.801,56
Ziraat banka	25.297.599,81	22.016.773,27
Prva banka	18.750.000,00	15.750.000,00
Universal Capital banka	5.000.000,00	5.000.000,00
Hipotekarna banka	10.000.000,00	10.000.000,00
Komercijalna banka AD Budva	4.311.019,65	3.359.673,08
Ukupno za kredite banaka	107.470.121,46	92.646.877,31
Domaće obveznice - GB14	5.865.348,94	0,00
Domaće obveznice - GB16	80.410.000,00	80.410.000,00
Državni zapisi	77.535.000,00	77.000.000,00
Stara devizna štednja	13.742.054,43	11.896.143,30
Restitucija	87.819.878,52	86.601.301,52
Obveznice za zaostale penzije	1.920.193,00	1.913.652,00
Ukupno za domaći dug koji je/bio djelimično, ili u potpunosti vezan za izdavanje HOV	**267.292.474,89**	**257.821.096,82**
Ukupno dug za preduzeća i pravna lica ukjučena u javni dug Crne Gore 2018. godine	**39.127.847,37**	**42.507.235,40**
Ukupan domaći državni dug	**413.890.443,72**	**392.975.209,53**

Krediti kod komercijalnih banaka koje posluju na domaćem tržištu (glavnica duga) iznose 92.646.877,31 €. Iskazano stanje je konfirmisano sa stanjem duga po IOS-ima poslovnih banaka.

Emitovane hartije od vrijednosti (HOV) na domaćem tržištu (glavnica duga po osnovu emisija HOV) po osnovu domaćih dugoročnih obveznica (GB14 i GB16) iznose 80.410.000,00 €, a stanje duga po osnovu državnih zapisa (usaglašenim sa izvodima iz CDA) iznosi 77.000.000,00 €.

Zakonom propisane obaveze u iznosu od 100.411.096,82 € su nastale po osnovu: Zakona o regulisanju obaveza i potraživanja po osnovu ino duga i devizne štednje građana, Zakona o isplati devizne štednje građana položene kod ovlašćenih banaka van Crne Gore, Zakona o isplati deviznih sredstava građana položenih kod Dafiment banke AD Beograd i Banke privatne privrede DD Podgorica položenih preko preduzeća Jugoskandik DD Beograd (devizna štednja), Zakona o obeštećenju korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja (zaostale penzije) i Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenja (restitucija). Navedene obaveze se odnose na:

- obaveze po osnovu stare devizne štednje u iznosu od 11.896.143,30 €;
- obaveze za zaostale penzije u iznosu od 1.913.652,00 € i
- obaveze po osnovu restitucije u iznosu od 86.601.301,52 €.

Dug po osnovu restitucije je pored gotovinskih isplata na ime obeštećenja po osnovu oduzetih imovinskih prava u iznosu od 2.256.130,16€, umanjen putem otkupa izdatih obveznica FO02 u iznosu od 3.292.646,00 €. Na taj način dug je umanjen za iznos od 5.548.776,00 € i uvećan po osnovu

donijetih konačnih rješenja za iznos od 4.137.460,00 €, tako da je stanje duga po ovom osnovu umanjeno za 1.411.316,00 €.

Dug pravnih lica i privrednih društava iznosi 42.507.235,40 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 74 – Stanje duga pravnih lica

Dužnik	Banka kreditor	Stanje duga na dan 31.12.2017	Stanje duga na dan 31.12.2018
JU OŠ " Ivan Vušović" Vidrovan Nikšić	Crnogorska komercijalna banka	8.000,00	7.195,49
JU OS"Radojica Perović" Podgorica	Societe generale banka Montenegro	7.575,69	7.113,51
Pomorska škola Kotor	NLB Montenegro banka	16.030,66	6.083,22
Pomorska škola Kotor	Crnogorska komercijalna banka	8.810,50	3.882,57
Gimnazija Kotor	Crnogorska komercijalna banka	8.411,18	3.882,57
Gimnazija "Slobodan Škerović" Podgorica	Societe generale banka Montenegro	15.000,00	7.736,07
Gimnazija "Slobodan Škerović" Podgorica	Societe generale banka Montenegro	9.597,20	1.980,28
JU OŠ "Luka Simonović" Nikšić	Atlasmont banka	7.640,51	4.759,45
JU SMS "Braća Selić" Kolašin	Societe generale banka Montenegro	1.893,06	0,00
JU SMS "Braća Selić" Kolašin	Societe generale banka Montenegro	3.389,87	0,00
JU OŠ "Sutjeska" Podgorica	Prva banka Crne Gore	13.103,86	10.393,95
Ukupno osnovne i srednje škole		**99.452,53**	**53.027,11**
Željeznički prevoz Crne Gore	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	9.222.022,80	8.069.269,94
Ukupno za Željeznički prevoz Crne Gore		**9.222.022,80**	**8.069.269,94**
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Češka exportna banka	3.247.895,05	1.991.240,69
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	18.403.372,53	17.830.918,77
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Evropska investiciona banka (EIB)	7.000.000,00	13.995.677,42
Ukupno za ŽICG		**28.651.267,58**	**33.817.836,88**
JP RTCG	Societe Generale Montenegro	487.295,34	0,00
JP RTCG	Prva Banka AD Podgorica	667.809,12	567.101,47
Ukupno za JP RTCG		**1.155.104,46**	**567.101,47**
Ukupno za preduzeća i pravna lica ukjučen u javni dug Crne Gore 2017. godine		**39.127.847,37**	**42.507.235,40**

9.2. Dug lokalne samouprave

Prema podacima Ministarstva finansija, dug lokalne samouprave sastoji se iz tri dijela:

1. Domaći dug lokalne samouprave prema finansijskim i nefinansijskim institucijama u zemlji za uzete pozajmice i kredite (prema podacima iz formulara za utvrđivanje portfolija dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave);
2. Dug lokalne samouprave prema Vladi Crne Gore po osnovu transfernih zajmova (Ministarstvo finansija prilikom kreiranja Izvještaja o javnom dugu je koristilo podatke iz svoje evidencije);
3. Inostrani dug prema kreditorima u inostranstvu (prema podacima iz formulara za utvrđivanje portfolija dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave).

Konsolidovani dug lokalne samouprave na 31.12.2017. godine iznosio je 130.996.363,84 €, a iskazani konsolidovani dug lokalne samouprave na 31.12.2018. godine 115.745.796,17 €, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 75 – Dug lokalne samouprave

Opština	Iskazani konsolidovani dug lokalne samouprave na dan 31.12.2017. godine			Iskazani konsolidovani dug lokalne samouprave na dan 31.12.2018. godine		
	Domaći dug	Spoljnji dug	Ukupno	Domaći dug	Spoljnji dug	Ukupno
Nikšić	3.811.912,53		3.811.912,53	2.566.976,39	0,00	2.566.976,39
Podgorica	86.970,36	16.194.447,89	16.281.418,25		16.297.623,12	16.297.623,12
Tivat	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
Budva	1.261.532,34	64.521.038,96	65.782.571,30	673.030,20	57.271.038,96	57.944.069,16
Andrijevica	0,00		0,00	0,00		0,00
Bar	0,00		0,00			0,00
Berane	4.420.819,89		4.420.819,89	3.933.681,27	0,00	3.933.681,27
Bijelo Polje	11.578.420,87		11.578.420,87	9.926.470,46		9.926.470,46
Cetinje	8.263.365,00		8.263.365,00	7.584.357,00	0,00	7.584.357,00
Danilovgrad	2.366.666,02		2.366.666,02	2.043.869,05	0,00	2.043.869,05
Gusinje			0,00	0,00	0,00	0,00
Herceg Novi	524.203,84		524.203,84	740.938,88	0,00	740.938,88
Kolašin	5.605.215,34		5.605.215,34	5.251.368,48		5.251.368,48
Kotor	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
Mojkovac	481.726,30		481.726,30	389.754,14	0,00	389.754,14
Petnjica			0,00	0,00		0,00
Plav	1.097.010,95		1.097.010,95	746.102,49		746.102,49
Plužine	234.687,90		234.687,90	187.628,84	0,00	187.628,84
Pljevlja	1.655.256,59		1.655.256,59	467.644,75	0,00	467.644,75
Rožaje	4.658.436,14		4.658.436,14	3.948.076,38		3.948.076,38
Šavnik	250.041,75		250.041,75	194.744,63	0,00	194.744,63
Ulcinj	3.972.678,23		3.972.678,23	3.522.491,13		3.522.491,13
Žabljak	11.932,94		11.932,94	0,00	0,00	0,00
Ukupo	**50.280.876,99**	**80.715.486,85**	**130.996.363,84**	**42.177.134,09**	**73.568.662,08**	**115.745.796,17**

U procesu revizije utvrđeno je sljedeće:

- Glavni grad Podgorica je prikazao spoljni dug u iznosu od 16.297.632,12 €, pri čemu je uvidom u Izvještaj iz kreditnog registra CBCG i IOS-a dostavljenih od strane domaćih i inostranih kreditora zaključeno da se iznos od 2.345.833,23 € odnosi na kredite kod domaćih banaka. Iznos kredita od 1.000.000,00 € kod Erste banke br. ugovora 5100580369 je zaključen kao aranžman obaveznog kofinansiranja kredita sa Međunarodnom finansijskom korporacijom, dok se 1.345.833,23 € kod NLB banke (br. ugovora KR2018/14097) odnosi na otkupljeni kredit od strane NLB-banke od ino kreditora KA Finanz AG.
- Obaveze i potraživanja lokalnog i centralnog nivoa vlasti po osnovu transfernih zajmova su usaglašene.
- Opština Budva je iskazala stanje spoljnjeg duga u iznosu od 57.271.038,96 €, koje nije potvrđeno od strane kreditora.
- Četiri opštine su pogrešno prikazale stanje duga po osnovu kreditnog zaduženja kod domaćih finansijskih institucija i to:
  1. Prijestonica Cetinje je manje prikazala dug kod Erste banke po ugovoru br. 5100411255 za 17.824,13 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu 4.855,452,00 €, a u Kreditnom registru Centralne banke iskazan je dug u iznosu od 4.873.276,13€.
  2. Opština Herceg Novi je više prikazala dug kod CKB banke za 136.801,55 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu 218.242,35 €, a u Kreditnom registru Centralne banke Crne Gore iskazan je dug u iznosu od 81.622,80 €.
  3. Opština Kolašin je manje prikazala dug kod CKB banke po ugovoru br. 950-87-15 za 15.688,29 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova nije prikazan dug, a u Kreditnom registru Centralne banke Crne Gore iskazan je dug u iznosu od 15.688,29 €.
  4. Opština Rožaje je manje prikazala dug kod Societe Generale Banke za 41.070,20 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu 2.134.892,34 €, a u Kreditnom registru Centralne banke Crne Gore iskazan je dug u iznosu od 2.175.962,54 €.

Ministarstvo finansija je prilikom konsolidacije duga centralnog i lokalnog nivoa uključilo i dug dvije opštine prema Egalizacionom fondu u iznosu od 533.821,00 € (Prijestonica Cetinje u iznosu od 333.821,00 € i Opština Berane u iznosu od 200.000,00 €).

Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama preispita visinu javnog duga i propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave.

Potrebno je da Ministarstvo finansija umanji stanje javnog duga na 31.12.2018. godine za iznos od 533.821,00 €, koji se odnosi na dug Prijestonice Cetinje i Opštinu Berane po osnovu uzetih pozajmica iz Egalizacionog fonda.

10. DRŽAVNA IMOVINA

Zakonom o državnoj imovini[59] i podzakonskim aktima uređuje se korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima i drugim dobrima koja pripadaju Crnoj Gori i lokalnoj samoupravi. U procesu revizije je utvrđeno da kod:

- Ministarstva nauke i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja popis osnovnih sredstava nije vršen na obrascu PL, pri čemu u popisnim listama nedostaju podaci koji se odnose na: mjesto gdje se stvar nalazi, količinske i vrednosne razlike knjigovodstvenog stanja i stanja po popisu, što nije u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini[60].
- Obračun amortizacije nije vršen na propisanom obrascu OA, što nije u skladu sa članom 3 Pravilnika o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika[61].

Komisija za popis imovine je obavezna da vrši popis osnovnih sredstava u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini i Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika.

11. JAVNE NABAVKE

Revizijom je vršena kontrola usklađenosti sprovedenih postupaka u procesu javnih nabavki u odnosu na Zakon o javnim nabavkama[62] i važeće podzakonske akte. Predmet revizije su plan, sprovedeni postupci i izvještaji o dodijeljenim javnim nabavkama u 2018. godini.

Direkcija za saobraćaj na osnovu ovlašćenja Ministarstva saobraćaja i pomorstva, sprovodi javne nabavke na način što se cjelokupan postupak od odluke o pokretanju postupka i rješenja o formiranju komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda odvija u Direkciji za saobraćaj. Nakon sprovedenog postupka javne nabavke, sa izabranim ponuđačem direktor Direkcije za saobraćaj potpisuje ugovor kao odgovorno lice odnosno starješina organa. Planom javnih nabavki za 2018. godinu, nakon izmjena, predviđeno je sprovođenje 187 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti 257.450.326,51 €, dok je ukupna vrijednost zaključenih ugovora nakon sprovedenih postupaka javnih nabavki iznosila 38.493.938,02 €, ili 14,84% od planirane vrijednosti.

Tabela 76 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Direkcije za saobraćaj

Predmet	Opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Radovi	Rekonstrukcija puta Nikšić – Vilusi, dionica Trubjela – Vilusi cca 16km	10.000.000,00	Otvoreni postupak	1	9.986.402,49
Radovi	Izgradnja puta Vrulja – Mijakovići	11.000.000,00	Otvoreni postupak	2	8.689.943,21
Usluge	Izrada tehničke dokumentacije za izgradnju puta Cetinje – Čevo – Nikšić	550.000,00	Otvoreni postupak	2	406.999,99
Radovi	Rekonstrukcija magistralnog puta Barki most – Ribarevina, dionica obilaznica Bijelo Polje – Ribarevina	3.200.000,00	Otvoreni postupak	3	2.799.988,85
Radovi	Rekonstrukcija magistralnog puta M-2.3 Cetinje – Budva, kritična tačka br. 48, dionica Košljun – Zavala	439.624,67	Hitna nabavka		430.560,28

Direkcija za saobraćaj je za izvođenje radova na rekonstrukciji magistralnog puta M-2.3 Cetinje – Budva, kritična tačka br. 48, dionica Košljun – Zavala sprovela postupak hitne nabavke na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-1569 od 29.03.2018. godine. U skladu sa članom 29 Zakona o javnim nabavkama, koji propisuje postupak hitnih nabavki, sprovedena je procedura i izabran izvođač radova čija je ugovorena vrijednost iznosila 439.624,67 €. Izvođač radova nije izvršavao

[59] „Sl. list CG" br. 21/09 i 40/11
[60] "Sl. list CG" br. 47/11
[61] "Sl list CG" br. 032/03
[62] "Sl.list CG" br. 42/11, 57/14 i 28/15 i 42/17

obaveze u skladu sa zaključenim Ugovorom (br. 01-12726/1 od 30.12.2016. godine), te je raskinut isti i zaključen ugovor sa drugim izvođačem za preostale radove u vrijednosti od 439.624,67 €. Direkcija javnih radova je u skladu sa članom 29 Zakona o javnim nabavkama sprovela postupak hitne nabavke, nakon donošenja Odluke o pokretanju postupka hitne nabavke br. 01-2790/1 od 30.03.2018. godine. Na osnovu Zahtjeva za dostavljanje ponuda br. 02-2790/2 od 30.03.2018. godine i pristiglih ponuda, izabran je najpovoljniji ponuđač sa ponuđenom cijenom od 430.560,28 €.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je Planom javnih nabavki za 2018. godinu, nakon izmjena, planiralo sprovođenje javnih nabavki ukupne vrijednosti 143.775.481,67 €, dok je ukupna vrijednost zaključenih ugovora nakon sprovedenih postupaka javnih nabavki iznosila 46.650.961,12 €, ili 32,47% od planirane vrijednosti. U procesu revizije utvrđeno je da nijesu zaključivani ugovori iznad procijenjene vrijednosti javne nabavke, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 77 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod MORT-a

Predmet	Opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Robe	Nabavka vozila (dva turistička voza) za prevoz posjetilaca na relaciji Kraljevo kolo-Biogradsko jezero	550.000,00	Otvoreni postupak	1	549.757,78
Radovi	Izvođenje radova na sanaciji i rekonstrukciji hidrotehničkog potkopa (tunela) u Mojdežu, Herceg Novi	286.000,00	Otvoreni postupak	1	275.716,65
Radovi	Izvođenje radova na rekonstrukciji saobraćajnice Mali most na rijeci Šavnik –magistralni put Šavnik –Žabljak (I faza)	130.000,00	Otvoreni postupak	2	116.337,99
Radovi	Izvođenje radova na rekonstrukciji objekta Centra za rafting na lokalitetu Žugića Luka u Pljevljima	120.000,00	Otvoreni postupak	2	106.350,10
Usluge	Izrada Glavnog projekta za izgradnju parking prostora na Kraljevom kolu, NP Biogradska gora	14.990,00	Nabavka male vrijednosti	1	14.978,80

Ministarstvo pravde je Planom javnih nabavki za 2018.godinu, nakon izmjena, planirala sprovođenje javnih nabavki ukupne vrijednosti 2.346.200,00 €.

Tabela 78 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Ministarstva pravde

Predmet	Opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Roba	Nabavka prerađevina od mesa, okvirni sporazum na period od 4 godine.	360.000,00	Otvoreni postupak	2	311.681,06
Roba	Nabavka mesa, okvirni sporazum na period od 4 godine.	85.000,00	Otvoreni postupak	2	60.489,78
Roba	Dijelovi i pribor za motorna vozila i njihove motore	30.000,00	Otvoreni postupak	1	29.858,81
Usluge	Unapređenje web portala „pravosudje.me“ , okvirni sporazum	100.000,00	Otvoreni postupak	2	98.896,64
Roba	Skeneri za kompjutersku opremu, okvirni sporazum	120.000,00	Otvoreni postupak	1	119.463,30
Usluge	Održavanje vozila	8.000,00	Nabavka male vrijednost	3	7.947,28
Roba	Proizvodi za posebne namjene	14.999,00	Nabavka male vrijednosti	2	14.611,36

Ministarstvo pravde je kod otvorenih postupaka javnih nabavki koji se odnose na nabavku mesa i mesnih prerađevina, a koji predviđaju zaključivanje višegodišnjih okvirnih sporazuma, zaključilo ugovore za prvu godinu sa prvorangiranim, a okvirne sporazume sa prvorangiranim i drugorangiranim ponuđačima u skladu sa članom 26 Zakona o javnim nabavkama.

Ministarstvo nauke je Planom javnih nabavki za 2018. godinu, nakon izmjena, planiralo sprovođenje javnih nabavki ukupne vrijednosti 100.197,38 €. Vrijednost zaključenih ugovora nakon sprovedenih postupaka javnih nabavki iznosila je 85.787,62 €, ili 85,62% od planirane vrijednosti.

[52] Za prvu godinu.

Tabela 79 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Ministarstva nauke

Predmet	Opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Usluge	Usluge putničkih agencija i slične usluge	25.000,00	Otvoreni postupak	12	25.000,00
Usluge	Usluge taxi prevoza	3.500,00	Nabavka male vrijed.	1	3.500,00
Usluge	Usluge press clipping-a	5.000,00	Nabavka male vrijed.	4	4.501,20
Usluge	Usluge dizajna i štampe	5.000,00	Nabavka male vrijed.	3	4.994,88

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je Planom javnih nabavki za 2018.godinu, nakon izmjena, planiralo sprovođenje javnih nabavki ukupne vrijednosti 2.750.426,39 €, dok je ukupna vrijednost zaključenih ugovora nakon sprovedenih postupaka javnih nabavki iznosila 2.587.527,16 €, ili 94,08% od planirane vrijednosti.

Tabela 80 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja

Predmet	Naziv, odnosno opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Roba	Nabavka sjemena za vještačko osjemenjivanje krava	140.000,00	Otvoreni postupak	1	119.947,00
Usluge	Usluge održavanja i popravke motornih vozila, okvirni sporazum	51.613,63	Otvoreni postupak	2	26.817,08
Radovi	Ugradnja sistema za gašenje požara	25.000,00	Nabavka male vrijed.	1	24.726,19
Roba	Kancelarijski namještaj	14.900,00	Nabavka male vrijed.	2	3.880,71

Revizijom sprovedenih postupaka javnih nabavki utvrđeno je da nijesu zaključivani ugovori iznad procijenjene vrijednosti javne nabavke i da su definisani rokovi za podnošenje ponuda u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Izboru najpovoljnije ponude prethodilo je donošenje zapisnika o javnom otvaranju ponuda, pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda, a ugovori su zaključivani sa najpovoljnijim ponuđačima.

12. SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola čine finansijsko upravljanje i kontrola i unutrašnja revizija.

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola - Revizijom sistema unutrašnjih finansijskih kontrola, na odabranom uzorku, utvrđeno je da su posmatrane potrošačke jedinice uspostavile sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru[64]. Ministarstvo pravde nije uspostavilo registar rizika što je neophodno uraditi shodno članu 14 Zakona.

Potrebno je da Ministarstvo pravde uspostavi registar rizika u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Unutrašnja revizija - Potrošačke jedinice su internim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organizaciono uspostavile internu reviziju ili su zaključile sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije resornim ministarstvima.

[64] "Sl. list CG", br. 075/18

REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG IZVJEŠTAJA

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2017. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2017 - oktobar 2018. godine, dana 18. decembra 2018. godine donijela je Zaključak broj 33/18-6/8 - EPA 531 XXVI i isti objavila u Službenom listu Crne Gore[65].

Zaključkom Skupštine Crne Gore broj 33/18-6/8 „poziva se Vlada Crne Gore na poštovanje i ispunjenje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2017. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2017 - oktobar 2018. godine i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore“.

Državna revizorska institucija je, na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu i Informacije o realizaciji Akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju I kvartala 2018. godine, koja je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore (dopis broj 06-3817/1 od 18.07.2018. godine), utvrdila sljedeće:

1. **Finansijski izvještaji i računska tačnost**

   Ministarstvo odbrane je u obavezi da izvrši korekciju podataka u Izvještaju o neizmirenim obavezama prikazanih na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 669.905,40 € i da o izvršenim korekcijama obavijesti Ministarstvo finansija. **Preporuka je realizovana.**

2. **Izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2017. godine**

   Potrošačka jedinica Sudstvo je u obavezi, da sa Zaštitnikom imovinsko pravnih interesa usaglasi stanje neizmirenih obaveza i da informiše Ministarstvo finansija o iznosu neizmirenih obaveza za koji treba izvršiti korekciju tekućih neizmirenih obaveza iskazanih na dan 31.12.2017. godine. **Preporuka je realizovana.**

   Potrošačke jedinice dužne su da postupaju u skladu sa članom 48 stav 2 i 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je propisano da se neplaćene ugovorene obaveze u tekućoj poslovnoj godini realizuju iz sredstava za narednu fiskalnu godinu i da imaju prioritet u plaćanju obaveza. **Preporuka nije realizovana.**

   Potrošačke jedinice u skladu sa članom 40 stavom 5 i 6 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti dužne su obaveze ugovarati u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima zakona o budžetu države**. Preporuka je djelimično realizovana.**

3. **Prekoračenje budžetske potrošnje**

   Preporučuje se potrošačkim jedinicama da sredstva za izdatke po osnovu sudskih odluka planiraju godišnjim zakonom o budžetu. Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća[66] je u obavezi da sredstva od otplate kredita koja su namijenjena za kupovinu hartija od vrijednosti Investiciono razvojnog fonda planira godišnjim zakonom o budžetu države. **Preporuka nije realizovana.**

[65] “Sl. list CG” br.82/18

[66] Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća je poseban direktorat u sastavu Ministrstva ekonomije

4. Završni poreski račun

Preporučuje se Poreskoj upravi da uspostavi poresku evidenciju, u skladu sa članom 8 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu koji utvrđuje načelo tačnosti i da obezbijedi pouzdanu informaciju o iznosu poreskog duga. U cilju iskazivanja tačnog stanja poreskog duga potrebno je da se:

- evidentiraju ukinuta rješenja o reprogramu;
- za poreske obveznike kod kojih se stanje poreskog duga i naplata vodi vanbilansno, u Završnom poreskom računu prezentiraju dodatne informacije;
- sprovedu aktivnosti kako bi se utvrdilo stvarno stanje poreskog duga državnih organa;
- u Završnom poreskom računu prezentiraju informacije o iznosu nedospjelog reprogramiranog poreskog duga.

Preporuka je djelimično realizovana, u dijelu koji se odnosi na stanje duga i preplate kod državnih organa.

5. Reprogram poreskog potraživanja

Poreska uprava je u obavezi da, u skladu sa članom 16 Zakona o reprogramu poreskog potraživanja, vodi evidenciju o poreskim potraživanjima koja su predmet reprograma, vrsti i iznosu potraživanja, kao i načinu njihovog izmirenja. **Preporuka je djelimično realizovana.**

PRIMICI BUDŽETA

6. Preporučuje se prihodnim jedinicama (Poreskoj upravi, Upravi carina, MUP-u i Upravi policije) koje vrše naplatu prihoda preko računa propisanih Naredbom o načinu uplate javnih prihoda i Ministarstvu finansija koje vrši raspored prihoda naplaćenih preko Glavnog računa državnog trezora da prilive evidentiraju u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. **Preporuka je djelimično realizovana.**

7. Preporučuje se Ministarstvu odbrane da prihode naplaćene preko računa propisanih Naredbom o načinu uplate javnih prihoda evidentira u Glavnoj knjizi državnog trezora u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. **Preporuka je realizovana.**

IZDACI BUDŽETA

8. Potrošačke jedinice su u obavezi da zaključuju ugovore koji sadrže osnovne elemente u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o obligacionim odnosima, da odobrena sredstva koriste namjenski i da evidentiraju izdatke u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i Uputstvom o radu Državnog trezora. **Preporuka je djelimično realizovana.**

Preporučuje se Ministarstvu evropskih poslova da sredstva prenešena partnerima u okviru Programa za prekograničnu saradnju ne evidentira kao priliv ni kao izdatak budžeta. Ministarstvo evropskih poslova je u obavezi da u Glavnoj knjizi državnog trezora stornira evidentirane primitke i izdatke u iznosu od 67.527,45 €. **Preporuka je realizovana.**

9. Otplata obaveza iz prethodnog perioda

Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Potrebno je da plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa sredstvima planiranim godišnjim zakonom o budžetu i evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. **Preporuka je djelimično realizovana.**

IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET

10. Preporučuje se Direkciji javnih radova da, u skladu sa potpisanim protokolima, prati aktivnosti na realizaciji projekata po opštinama, te da zahtijeva od opština dostavu mjesečnih izvještaja o sprovedenim aktivnostima u cilju realizacije projekata.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama koje realizuju Kapitalni budžet da prilikom izrade projekata razrade terminski plan kako bi se definisao realan rok izvođenja i završetka radova i da kod planiranja budžeta daju prioritet projektima započetim u prethodnim godinama. **Preporuka je djelimično realizovana.**

Prilikom kandidovanja projekata Kapitalnog budžeta potrebno je dati prioritet projektima započetim u prethodnim godinama, kako je i definisano članom 7 Odluke o izradi Kapitalnog budžeta u dijelu kriterijuma na osnovu kojih se određuju prioriteti prilikom izbora kapitalnih projekata. **Preporuka nije realizovana.**

JAVNI DUG CRNE GORE

11. Dug lokalne samouprave

Preporučuje se jedinicama lokalne samouprave da izvještaje o javnom dugu na kraju tekuće godine sačine na osnovu usaglašenog stanja duga sa Centralnom bankom Crne Gore, poslovnim bankama i Ministarstvom finansija. **Preporuka je djelimično realizovana.**

JAVNE NABAVKE

12. Potrošačke jedinice su u obavezi da obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenje radova u cilju transparentnog trošenja budžetskih sredstava. **Preporuka je realizovana.**

PREGLED NEPRAVILNOSTI UTVRĐENIH REVIZIJOM

Revizija Završnog računa budžeta Crne Gore u dijelu **finansijske revizije** pokazuje da su tokom posljednjih pet godina utvrđene nepravilnosti, koje nijesu materijalno značajne, što je opredjeljivalo pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje. Pregled odstupanja i grešaka otkrivenih revizijom u prethodnom petogodišnjem periodu prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 81 – Pregled utvrđenih nepravilnosti

	Opis	KOREKCIJE				
		2014	2015	2016	2017	2018
1.	**Gotovinski prilivi**	**3.508.595,70**	**1.003.391,43**	**- 409.661,22**	**- 22.612,52**	**109.509,46**
1.1	Porezi					
1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu					
1.3	Takse					
1.4	Naknade			1.087.959,40		
1.5	Ostali prihodi	3.508.595,70	939.436,43	- 1.640.309,79	204.241,40	-1.225.309,03
1.6	Primici od otplate kredita			142.689,17	- 226.853,92	1.334.818,49
1.7	Donacije i transferi		63.955,00			
2.	**Gotovinska plaćanja**	**3.457.863,67**	**1.977.471,01**	-	**0,00**	**1.071.015,26**
2.1	Bruto zar. i dop. na ter. posl.	379.753,62	-	544.304,39	51.528,57	2.364.516,74
2.2	Ostala lična primanja	223.883,82	263.297,00	65.883,83	6.957,00	3.627,51
2.3	Rashodi za materijal	317.456,60	- 500.494,70	110.733,80	213.356,43	21.178,00
2.4	Rashodi za usluge	1.500.756,03	890.004,40	871.115,57	150.321,93	1.267.137,94
2.5	Rashodi za tek. održavanje	195.338,90	116.051,51	30.209,55	58.552,76	
2.6	Kamate	138.869,03	58.171,05	- 726.719,38		-1.256.115,90
2.7	Renta	10.686,36	- 33.144,09			
2.8	Subvencije	109.424,54	- 12.000,00			-2.933.740,18
2.9	Ostali izdaci	364.241,79	523.408,25	495.605,00	417.369,54	1.485.444,89
2.10	Transferi za socijalnu zaštitu		-	2.781.278,05		2.933.740,18
2.11	Transfer institucijama, po.nev. i jav.sek.		221.040,53	18.885.525,09	17.837.067,98	4.023.555,22
2.12	Kapitalni izdaci	2.574.625,98	448.856,60	166.868,12	41.038,78	
2.13	Pozajmice i krediti		-	- 104.028,08		
2.14	Otplata garancija		-			
2.15	Otplata ob. iz pret.perioda	- 2.357.173,00	2.280,46	- 23.120.775,94	- 19.165.508,69	-6.838.329,14
2.16	Rezerve		-		389.315,70	
3	**Gotovinski deficit (1-2)**	**50.732,03**	**- 974.079,58**	**- 409.661,22**	**- 22.612,52**	**-961.505,80**
4	**Izvori finansiranja got. deficita**	**50.732,03**	**974.079,58**	**409.661,22**	**- 22.612,52**	**961.505,80**
5	**Neto pozajmljivanje**	**137.544,00**		-		**1.064.834,41**
6	**Prodaja imovine**	**269.043,71**	**1.015.409,38**	**409.661,22**	**22.612,52**	**-103.328,61**
7	**Neto promjena gotovina**	**- 457.319,74**	**- 41.329,80**			
8	**Neto pov. smanj.obaveza (9.2 - 9.1)**	**-**	**- 1.021.777,33**	**- 400.408,81**	**- 669.905,40**	**22.373.853,48**
8.1	Stanje obaveza na dan 31.12.2018.				- 669.905,40	
8.2	Stanje obaveza na dan31.12. 2017.					
9	**Korigovani izdaci (2. + 8)**	**3.457.863,67**	**955.693,68**	**- 400.408,81**	**- 669.905,40**	**23.444.868,74**
10	**Gotovinski prilivi (1.)**	**3.508.595,70**	**1.003.391,43**	**409.661,22**	**- 22.612,52**	**109.509,46**
11	**Modifik. gotovinski deficit (11 - 10)**	**50.732,03**	**47.697,75**	**9.252,41**	**647.292,88**	**-23.335.359,28**
12	**Izvori finansiranja deficita**	**50.732,03**	**47.697,75**	**9.252,41**		**23.335.359,28**
13.1	**Neto pozajmljivanje**	**137.544,00**				1.064.834,41
13.3	**Prodaja imovine**	**269.043,71**	**1.015.409,38**	**409.661,22**	**22.612,52**	-103.328,61
13.4	**Donacije**					
13.5	**Obaveze prema dobavljačima**		**- 1.021.777,33**	**- 400.408,81**	**669.905,40**	22.373.853,48
13	**Neto promjena gotovine**	**- 457.319,74**	**- 41.329,80**			

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2014. godinu

Revizijom je utvrđeno da nijesu planirani i evidentirani primici i izdaci javnih ustanova koje čine direktne korisnike budžeta u skladu sa članom 7 stav 1 Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu. To su javne ustanove kulture, Policijska akademija, JU Regionalni centar za obuku ronilaca, Nacionalna turistička organizacija, JU Ispitni centar i Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Navedene potrošačke jedinice ostvarile su prihode u neto iznosu 3.508.595,70 €, izdatke u neto iznosu od 3.457.863,67 € i suficit u iznosu od 50.732,03 €. Po tom osnovu treba smanjiti nivo iskazanog gotovinskog deficita na iznos od 102.972.795,56 €, odnosno korigovani gotovinski deficit na iznos od 107.138.248,73 €.

Revizijom su korigovani izvori finansiranja, tako što se uvećava iznos neto pozajmica za 137.544,00 € i primici od prodaje imovine 269.043,71 €, pa je to zajedno sa iznosom suficita od 50.732,03 € uticalo na povećanje depozita za iznos 457.319,74 € i stanje gotovine na kraju fiskalnog perioda koji nakon korekcije iznosi 5.813.535,43 €.

Kontrolom finansijskih izvještaja, dostavljenih Ministarstvu finansija od strane potrošačkih jedinica, utvrđeno je da je 95 potrošačkih jedinica, koje se finansiraju iz budžeta, u propisanom roku dostavilo godišnje finansijske izvještaje, 11 potrošačkih jedinica čiji se izdaci odnose na transfere i 4 potrošačke jedinice čiji se izdaci odnose na "ostale izdatke" nijesu dostavile finansijske izvještaje Ministarstvu finansija.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2015. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2015. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 291.247.264,32 € i povećanje depozita u iznosu od 7.643.234,49 €, što ukupno iznosi 298.890.498,81 €. Finansiranje deficita i gotovinskih depozita obezbijeđeno je kroz neto pozajmice u iznosu 291.047.354,46 € i prodajom imovine u iznosu 7.843.144,35 €. Nakon izvršene revizije utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta treba uvećati za 974.079,58 €, depozite za 41.329,80 € i prilive od prodaje državne imovine za 1.015.409,38 €, tako da gotovinski deficit iznosi 292.221.343,90 €, neto promjena gotovine 7.684.564,29 €, prilivi od prodaje imovine 8.858.553,73 €, stanje gotovine na dan 31.12.2015. godine 19.885.043,61 €.

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2015. godinu korigovani gotovinski deficit iskazan je u iznosu 276.113.318,20 €. Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveze kod Zavoda za zapošljavanje za iznos 1.021.777,33 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 16.155.723,45 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2016. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2016. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 134.976.030,04 €. Finansiranje deficita obezbjeđeno je kroz neto pozajmice u iznosu 116.444.389,75 €, prodajom imovine u iznosu 4.219.567,51 € i iz gotovinskih depozita u iznosu od 14.312.072,78 €. Revizijom je utvrđeno da gotovinski deficit budžeta i prilive od prodaje državne imovine treba uvećati za 409.661,22 €, tako da gotovinski deficit iznosi 135.385.691,26 €, prilivi od prodaje imovine 4.629.228,73 € i stanje gotovine na dan 31.12.2016. godine 5.531.640,95 €.

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2016. godinu korigovani gotovinski deficit iskazan je u iznosu 122.289.773,81 €, tako što je gotovinski deficit korigovan za neto promjene neizmirenih obaveza u iznosu 12.686.256,23 €. Revizijom je utvrđeno da treba umanjiti neizmirene obaveze za iznos od 400.408,81 €, tako da stanje neizmirenih obaveza na 31.12.2016. godine iznosi 63.011.860,51 €, neto promjene neizmirenih obaveza 13.086.665,04 €, dok korigovani gotovinski deficit budžeta iznosi 122.299.026,22 €.

Revizijom Izvještaja o neizmirenim obavezama utvrđeno je da su pogrešno prikazane neizmirene obaveze u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama u iznosu od 400.408,00 €, da obaveze koje proističu iz zakonskih propisa i zaključenih ugovora nastale u 2016. godini, nijesu planirane Zakonom o budžetu za 2016. godinu. Na dan 31.12.2016. godine navedene obaveze iskazane su kao neizmirene u iznosu od 2.184.293,32 € i neizmirene obaveze koje se odnose na ugovaranje obaveza iznad nivoa sredstava definisanih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2016. godinu u iznosu od 1.874.079,54 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2017. godinu

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2017. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 236.862.400,90 € i povećanje gotovine u iznosu od 23.567.997,86 €, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 254.239.283,53 € i prodajom imovine u iznosu 6.191.115,23 €.
Nakon izvršene revizije, utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta kao i prilive od prodaje imovine treba uvećati za 22.612,52 €. Ovom korekcijom gotovinski deficit iskazuje se u iznosu od 236.885.013,42 € i prilivi od prodaje imovine u iznosu od 6.213.727,75 €.
Korigovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2017. godinu iznosi 250.855.628,18 €. Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveze za iznos od 669.905,40 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 13.323.321,88 €, a korigovani deficit 250.208.335,30 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2018. godinu

Finansijski izvještaji i računska tačnost

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 168.899.080,02 €, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti 69.245.296,66 € i povećanje gotovine u iznosu od 204.696.684,24 €, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 427.091.979,21 € i prodajom državne imovine u iznosu od 15.749.081,71 €.

Revizijom je utvrđeno da gotovinske prilive treba uvećati u neto iznosu od 109.509,46 €, gotovinske izdatke u neto iznosu od 1.071.015,26 € i na taj način povećati gotovinski deficit u neto iznosu od 961.505,80 €, tako da iznosi 169.860.585,82 €.

Revizijom izvora finansiranja deficita utvrđeno je da treba uvećati neto pozajmljivanje u iznosu od 1.064.834,41 €, umanjiti primitke od prodaje imovine u neto iznosu od 103.328,61 €, tako da neto pozajmice iznose 428.156.813,62 €, a primici od prodaje imovine 15.645.753,10 €.

Modifikovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznosi 174.622.817,02 €. U procesu revizije izvršena je korekcija neizmirenih obaveza iskazanih u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine u neto iznosu od 22.373.853,48 €, tako da neizmirene obaveze na 31.12.2018. godine iznose 104.432.774,48€, a modifikovani gotovinski deficit iznosi 197.958.176,30 €.

Državna revizorska institucija izvršila je korekciju modifikovanog gotovinskog deficita iz razloga što nijesu nastale gotovinske transakcije, tako da bi uvećanje gotovinskog deficita dovelo do povećanja izdataka koji efektivno nijesu plaćeni već nastali kao neto povećanje obaveza.

Ministarstvo finansija je obavezno da uskladi evidenciju u Glavnoj knjizi trezora i u pomoćnim evidencijama za iznos korekcije modifikovanog gotovinskog deficita od 22.373.853,48 €.

Kod **revizije pravilnosti** (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) preovlađuje uslovno mišljenje iz razloga kršenja zakonskih odredbi koje uređuju funkcionisanje fiskalnog sistema i imaju imperativnu primjenu.

Posebno treba obratiti pažnju na revizijom utvrđene nepravilnosti koje se ponavljaju u dužem periodu, a odnose se na:

- **Evidenciju u Glavnoj knjizi državnog trezora,** koja je u skladu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, a koja ne obezbjeđuje potpunu evidenciju na kontima propisanih klasa u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- **Evidenciju neizmirenih obaveza** koja još uvijek nije centralizovana na način da obezbjeđuje podatke o stanju neizmirenih obaveza na kraju obračunskog perioda.
- **Evidenciju javnih prihoda** u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.
- **Evidenciju izdataka za otplatu obaveza iz prethodnog perioda**, koja se u značajnom dijelu odnosi na izdatke čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini.

PREDSJEDNIK SENATA
dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma